

ACTIVITEITEN-
VERSLAG
2020

KANAL

Centre
Pompidou

Klik of ga met de muis over
de onderlijnde tekst.

Inleiding	5
Hoofdstuk 1 - Sociale Balans	7
DE RAAD VAN BESTUUR	7
HET PERSONEEL VAN DE STICHTING KANAL	7
Hoofdstuk 2 - Architecturaal project	11
STERKE LIJNEN	11
ONTVANGEN EN VERKREGEN VERGUNNINGEN	15
OPDRACHTEN EN WERVEN	16
BUDGET	20
VOORTGEZETTE STUDIES	20
KANAL IN HAAR OMGEVING	22
DE TIJDSLIJN	23
Hoofdstuk 3 - Projectactoren	25
BRUSSELSE REGERING & BEHEERSOVEREENKOMST	25
PARTNERSCHAPSAKKOORD CENTRE POMPIDOU	26
CIVA	27
BRUSSELSE REGERING EN ADMINISTRATIES	27
Hoofdstuk 4 - Activiteiten 2020	29
TENTOONSTELLING 'JOHN ARMLEDER & FRIENDS'	29
LEVENDE KUNST	36
MEDIATIE & DISCURSIEF, DE DRUKKERIJ	43
ORIGAMI FOR LIFE	54
TER BESCHIKKING STELLEN RUIMTEN AAN ARTIESTEN - PROJECT WORKROOM (ZOMER 2020)	54
OPSTARTEN DIENST PRODUCTIE - ALS AFGEVAARDIGD PRODUCTENT VOORING	56
OPENBARE RUIMTE VAN HET CIVA / BIBLIOTHEEK / CO-WORKING	57
Hoofdstuk 5 - Collectie & Archieven	59
EERSTE BESTELLINGEN	59
BRUIKLEEN	60
ACQUISITIECOMMISSIE	61
EERSTE ACQUISITIES	62
ARCHIEVEN, BIBLIOTHEEK & ONDERZOEK	63
Hoofdstuk 6: Publiek	65
DRUKTE EN PUBLIEK	65
Chapitre 7 - Communication	67
COMMUNICATIE	67
OWNED MEDIA	68
EARNED MEDIA	72
ONTWIKKELING: SPONSORING, FILANTROPIE, MECENAAT, LEGATEN	73
Hoofdstuk 8: Restaurant & afhuren van ruimtes	75
RESTAURANT 'TEA ROOM'	75
AFHUREN	76
Hoofdstuk 9: Nationale & internationale uitstraling	79

INLEIDING

2020... Een jaar dat we niet snel zullen vergeten! Dat de gezondheids crisis een grote impact heeft gehad op de samenleving in het algemeen en natuurlijk op KANAL in het bijzonder, is een understatement. Denken we maar aan het uitstel van het project *It Never Ends* en aan de financiële moeilijkheden die eruit voortvloeiden, aan het veralgemeende telewerk voor de teams en aan de vertraging die het transformatieproject van de Citroëngarage tot museum van de 21ste eeuw opliep. Maar we zagen ook veerkracht en solidariteit van alle betrokkenen die dag in dag uit aan dit voor Brussel zo belangrijke project bouwden. Een ding staat vast: 2020 laat onuitwisbare sporen bij ons na.

Na *KANAL Brut* moest 2020 voor KANAL het jaar van een nieuw experiment worden, want de Zwitserse artiest John M Armleder kreeg in de Showroom carte blanche. Deze vertoning met als titel *It Never Ends* (wat een profetische titel!), had op 2 april 2020 van start moeten gaan en in KANAL zijn intrek moeten nemen tot 1 november 2020. De omstandigheden hebben er anders over beslist. Op 24 september werd het eerste deel van *It Never Ends* eindelijk voor het grote publiek opengesteld. Maar op 25 oktober werd het helaas alweer gesloten ten gevolge van de tweede golf van de pandemie, om dan weer te openen op 3 december. Van avonturen gesproken!

In de tussentijd en ondanks de pandemie bleef KANAL echter niet bij de pakken zitten. Samen met designer Charles Kaisin hebben we deelgenomen aan de actie *Origami for Life* waardoor niet alleen middelen voor het Erasmus ziekenhuis in de strijd tegen Covid werden ingezameld, maar ook de werkplaatsen van KANAL kleur kregen door de inzameling van duizenden origami-figuren van vrijwilligers

die Charles en zijn team bij ons zijn komen plaatsen. Wij hebben ook het eerste initiatief van het collectief Windowmuseum onthaald dat tijdens de eerste lockdown en de volledige sluiting van de musea die eruit voortvloeide, de ramen van de Showroom van KANAL heeft gebruikt om een eerste 'openlucht' stadsmuseum in het leven te roepen. Verder hebben wij tijdens de zomer van 2020 tientallen performers onthaald die allemaal zwaar getroffen waren door de sluiting van de theater- en concertzalen. Bij ons konden ze de ruimten in onze werkplaatsen gebruiken om te repeteren en te creëren. KANAL staat dan ook pal voor solidariteit.

En tot slot was er *It Never Ends*, dat heel wat meer is gebleken dan enkel een carte blanche. Wat John M Armleder tot stand bracht in KANAL was als het ware een manifest van onderlinge afhankelijkheid, gastvrijheid en vriendschap. Door honderden artiesten uit te nodigen om bij hem aan te sluiten, door in deze sombere tijden aan te tonen dat wij elkaar meer dan ooit nodig hebben en door samen met ons aan grote pedagogische programma's te werken, zal dit project een hoeksteen vormen van het DNA van KANAL dat in opbouw is. Het project *It Never Ends* was ook de opbouw van een volledig multidisciplinair artistiek aanbod dat door de gezondheids crisis helaas niet de omvang heeft kunnen aannemen dat wij voor ogen hadden. Ik wil mijn oneindige dank betuigen aan allen die, in allesbehalve evidente omstandigheden, dit project hebben helpen waar te maken.

Maar wie *It Never Ends* zegt, zegt ook de ontwikkeling van een experimentele bibliotheek met het CIVA, de oprichting van radio *Studio K* als nieuw communicatiemiddel van een museum, de invoering van een participatieve

6 drukkerij, het experimenteren met een co-working space in KANAL, de opening van ons eerste restaurant in eigen beheer en de voortzetting en uitvinding van partnerschappen met tal van actoren uit het Brusselse artistieke en culturele leven. Heel wat van die projecten zijn natuurlijk door het coronavirus getroffen, maar ook zij hebben als missie om KANAL te maken tot wat het zal zijn in 2024.

Uiteindelijk zullen wij KANAL openen in de lente van 2024, na de grote transformaties die sinds kort van start zijn gegaan in de Citroëngarage. Vanuit dat standpunt was 2020 voor KANAL het jaar waarin ze haar afbraak-, stedenbouwkundige en milieuvergunningen kreeg. Het zijn de vruchten van een lange samenwerking met de teams van de Stichting KANAL, van Atelier KANAL en van de bevoegde instanties. Aan iedereen van harte bedankt! En dan nu de handen uit de mouwen om het museum van de XXIe eeuw te creëren dat Brussel verdient.

Een andere werf die in 2020 vooruitgang heeft geboekt, is de opbouw van de collectie van de Stichting KANAL. Sinds 2019 werken wij samen met een acquisitiecommissie die eerst en vooral maandenlang heeft nagedacht over de identiteit van deze Brusselse openbare collectie die wij tot stand willen brengen.

2020 was het jaar waarin dit voor het eerst concreet vorm kreeg (naast de bestellingen bij de artiesten die wij voor *KANAL Brut* plaatsten en die uiteraard in onze collecties opgenomen werden). Ik ben dan ook zeer verheugd dat we werken van artiesten zoals Otobong Nkanga, Benoit Platteus maar ook Maarten Vandeneynde kunnen opnemen in onze collecties.

Tot slot is het team van Stichting KANAL in 2020 verder gegroeid door de aanwerving van profielen die van fundamenteel belang zijn voor de uitbouw van ons project. Zo startten we rond het einde van het jaar onder meer met de aanwervingsprocedure voor de eerste artistiek directeur/trice in de geschiedenis van KANAL. Ook dat is een fundamentele stap in de opbouw van de identiteit van onze organisatie.

Laat mij van deze beperkte ruimte ook gebruikmaken om het hele team van de Stichting KANAL hartelijk te bedanken. 2020 was niet eenvoudig maar we zijn er toch in geslaagd om prachtige resultaten te behalen. En dat is dankzij jullie.

Ik druk hierbij de hoop uit dat in 2021 kunst en cultuur weer worden als vanouds, namelijk een essentiële grondstof van onze samenleving.

Yves Goldstein
Bestuurder – Chief of mission

SOCIALE BALANS

DE RAAD VAN BESTUUR

De Stichting wordt voorgezeten door Michèle Sioen en bestuurd door een Raad van Bestuur die is samengesteld uit 11 leden (waaronder de Chief of mission) en 2 commissarissen van de Regering.

De huidige leden zijn Michèle Sioen, Voorzitster, Yaron Pesztat, Ondervoorzitter, Hervé Charles, Stéphanie Pecourt, Denis Laoureux, Willem Elias, Laurent Busine, Isabel Raemdonck, Paul Dujardin, Alain Berenboom en Yves Goldstein. De commissarissen van de Regering zijn Jérémy Uhr en Lionel Van Leeuw (inspecteur van Financiën). In 2019 is de Raad van Bestuur zesmaal samengekomen: 18 maart, 17 juni, 14 & 29 oktober, 2 december en, voor een elektronische vergadering ook op 6 december. In 2020 is de Raad van Bestuur ook zesmaal samengekomen: 3 februari (elektronische Raad van Bestuur), 16 maart, 8 juni, 14 september, 12 oktober en 7 december, waarbij de laatste twee via videoconferencing plaatsvonden.

HET PERSONEEL VAN DE STICHTING KANAL

1. Organigram

Na een grondige denkoefening tijdens een gezamenlijke workshop in september 2019, zijn de functieprofielen beter omschreven en werd 2020 het jaar waarin het team versterkt werd.

Voortaan zijn de verschillende afdelingen ook beter van elkaar te onderscheiden:

Algemeen Directoraat

- . **CEO**
Yves Goldstein
- . **Verantwoordelijke voor Communicatie en Sponsoring**
Béatrice Best (1 VTE)
- . **Medewerkster Digitale Communicatie**
Marie De Ganay, vervangen door *Chi Vo* (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke nationale en internationale uitstraling**
Caroline Kadziola (1 VTE)
- . **Grafisch ontwerper / Webdesigner**
Desirée De Winter (0,8 VTE)
- . **Executive assistent**
Anne Botte (0,4 VTE)

8

Algemeen Secretariaat

- . **Algemeen secretaris**
Jean-François Leconte (1 VTE)
- . **HR-verantwoordelijke**
Nathalie Martiat (0,8 VTE)
- . **Executive assistant**
Anne Botte (0,4 VTE)

Administratief en Financieel Directoraat

- . **Verantwoordelijke Administratie en Financiën** *Baptiste Delhateur* (1 VTE)
- . **Assistente Financiën / Boekhouding**
Inès Deraedemacker (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Concessies en Privatiseringen**
Caroline Harake (1 VTE)
- . **Assistent Ondersteuning kantoor en privatisering**
Jérôme Bredael (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Onthaal, Ticketing en Reservaties**
Damien de Hemptinne (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Horeca**
Olivier Frey (1 VTE)

Cultureel Directoraat

- . **Adjunct-artistiek directrice belast met publiek en partnerschappen**
Anna Loporcaro (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke pedagogische activiteiten en schoolactiviteiten NL en internationaal**
Caroline Van Meerbeek (1 VTE die overgaat in 0,8 VTE)
- . **Medewerkster belast met pedagogische activiteiten en schoolactiviteiten FR**
Aaricia Vanhamme (1 VTE)
- . **Medewerkster Bemiddeling**
Pauline Meunier (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Productie**
Claire Szulc (1 VTE)
- . **Medewerker Conservatie en Museumregie**
Régis Decroos (1 VTE)
- . **Medewerker Regie en Podiumkunsten**
Olivier Vaessen (1 VTE)
- . **Medewerkster Productie**
Louise Liefhooghe (1 VTE)
- . **Productieverantwoordelijke**
Claire Contamine (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Programmatie Podiumkunsten**
Guy Gypens (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Muzikale programmatie**
Alain Benisty (1 VTE)
- . **Verantwoordelijke Collecties, Onderzoek en Archieven**
Jennifer Beauloye (1 VTE)
- . **Curator**
Yann Chateigne (0,5 VTE)

Directoraat Gebouw

- . **Verantwoordelijke Gebouw**
André Verstraeten (1 VTE)
- . **Adjunct-verantwoordelijke Gebouw**
Géraldine De Brouwer (1 VTE)
- . **Medewerkster Architecte**
Marine Urbain (1 VTE die overgaat in 0,8 VTE)
- . **Facility Manager**
Cyrille Lebeau (1 VTE)

Op 31 december 2020 zijn er 26,5/VTE aan het werk bij de Stichting.

2. Externe dienstverleners/ stagiairs/ studenten/ tijdelijke medewerkers

De Stichting kon ook bogen op het werk van:

- . twee consultants die in opdracht van het CIBG instaan voor het dagelijkse IT-beheer en de installatie van het informaticanetwerk van het toekomstige gebouw;
- . een expert betreffende Mecenaar;
- . een toezichthoudster op de werken voor het toekomstige gebouw;
- . twee stagiairs voor de communicatie van de Stichting;
- . twee studenten voor de drukkerij die geïnstalleerd werd in het kader van de tentoonstelling *It Never Ends*;
- . een externe hulpboekhouder voor de administratieve en financiële afdeling;
- . externe dienstverleners die tijdelijk instaan voor het goede beheer van de tentoonstelling, voornamelijk regisseurs;
- . een team van tijdelijke medewerkers die gedurende de looptijd van de tentoonstelling zowel in de bemiddeling als de ticketing aan de slag zijn.

3. Instroom/uitstroom

In 2020 zijn de volgende personen bij de Stichting aan de slag gegaan: Anne Botte, Claire Contamine, Desirée De Winter, Olivier Frey, Caroline Kadziola, Cyrille Lebeau, Anna Loporcaro, Nathalie Martiat, Pauline Meunier, Claire Szulc, Aaricia Vanhamme en Chi Vo.

De volgende personen hebben de Stichting verlaten: Mijnheer Alain Benisty, Mevrouw Marie De Ganay en Mijnheer Régis Decroos.

4. Evaluaties

Om iedereen de kans te geven een balans van zijn of haar werk op te maken en na te denken over de toekomst, werden er voor de herfst/winter 2020 functionerings- en evaluatiegesprekken gepland met een uniform formulier als leidraad. Ze zijn uitgesteld naar het begin van 2021 om ze live te kunnen voeren. Voor dit eerste gesprek zullen aanwezig zijn: de rechtstreekse verantwoordelijke van de geëvalueerde persoon, de algemeen secretaris en de HR-verantwoordelijke. De functieprofielen die in het Vademecum staan en die tijdens de kick-offmeeting in september 2019 werden voorgesteld, zullen tijdens dit gesprek gevalideerd worden.

5. Organisatie van het werk

Het jaar 2020 werd getekend door de gezondheidscrisis waardoor de werkorganisatie in vraag werd gesteld. Binnen KANAL werd het telewerk dan ook veralgemeend en zo werd de kiem gelegd voor een denkoefening over de invoering van structureel telewerk in de toekomst. De uitwisselingen werden in stand gehouden dankzij de videoconferencing.

6. Werkgelegenheidssubsidies

De Stichting kreeg in 2020 de volgende werkgelegenheidssubsidies:

- . 1 persoon onder artikel 60;
- . 2 personen volgens de Activa-maatregel.

Bovendien verkreeg de Stichting de financiering van het halftijdse salaris voor een juridisch medewerker dankzij het Fonds Sociale Maribel voor de socioculturele sector.

ARCHITECTURAAL PROJECT

STERKE LIJNEN

Inleiding

De Stichting KANAL koestert de ambitie om, niet meer of niet minder, het museum van de 21ste eeuw te scheppen door multidisciplinaire hedendaagse artistieke creatie met architectuur te combineren. Er wordt aan deze ambitie concreet vorm gegeven door er samen met de Brusselse kunstscène en in partnerschap met het Centre Pompidou en de Stichting CIVA aan te bouwen. Dit museum van de 21ste eeuw brengt publieke ruimtes, de ruggengraat van het project, prominent voor het voetlicht om zo van dit museum een 'artistieke en culturele stad' binnen de stad te maken.

Dit project wordt gedragen door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat kan er belangrijker zijn voor een kosmopolitisch en internationaal gewest, voor een gewest dat een bonte verzameling is van culturen, voor een gewest dat sociaal en economisch verscheurd is, dan te investeren in de zoektocht naar de wegen van een gezamenlijke en universele taal in een stad, en in het bijzonder in deze kanaalzone, die in vele opzichten gefragmenteerd is.

Daarom heeft KANAL de uitdrukkelijke wens om de hedendaagse creatie voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk te maken. Dat zijn de belangrijkste uitdagingen van het KANAL-project.

12 Maar belangrijk is natuurlijk ook om een 'uitstalraam' te bieden voor de creatieve dynamiek die Brussel nu al jaren kenmerkt, niet alleen door de samenstelling van de collectie van de Stichting KANAL, maar natuurlijk ook evenzeer door alle projecten die zullen plaatsvinden in de getransformeerde ruimten van de Citroëngarage.

KANAL wil daarom een 'Brusselse scène' tot stand brengen door een veelvoud van partnerschappen te smeden met zowel de culturele, de academische als de socioculturele actoren van de hoofdstad. Zo krijgt iedereen er een nieuw platform om samen met KANAL te experimenteren.

Naast haar intrinsieke artistieke en culturele belang, moet KANAL ook bijdragen aan de heropleving van de wijk. Ze moet een nieuwe dynamiek op gang brengen en de banden tussen de twee oevers van het kanaal aanhalen door middel van een kwalitatief onthaalbeleid en de progressieve verdieping van de identiteit van KANAL als een plek voor ontmoeting, emancipatie, educatie en kennisuitwisseling.

Dankzij haar inplanting op een historische locatie met een rijk erfgoed, passen het ontwerp, de opbouw en de ontwikkeling van dit museum van de 21ste eeuw perfect in een rijke, postindustriële stedelijke omgeving die in volle verandering is, en waardoor heel wat nieuwe ontmoetingen zullen plaatsvinden...

'Wij stellen het ons voor als ...

Een hoog aangeschreven ontmoetingsplaats - die voor iedereen openstaat, zonder enige drempel

Een buitengewone plek - je zal er vinden wat je vandaag ziet, maar morgen zal dat radicaal anders zijn

Een plaats voor uitwisseling - die de bezoekers aanmoedigt om hun comfortzone te verlaten

Een dynamische plek - die creatie stimuleert en aanmoedigt wie samen kunst maakt

Een levendige plek - zoals een organisme, altijd weer verrassend en steeds weer in beweging

Een informele plek - met de belofte van flexibiliteit waar het onverwachte mogelijk wordt

Een plek waar toe - eigening mogelijk wordt - waar de inwoners van Brussel op gelijke voet staan

Een gastvrije plek - waar je kan wandelen, uitrusten of eenvoudigweg aanwezig zijn

Een dynamische plek - die een boeiende ervaring biedt met al wat nieuw is ...'

noAa / EM2N / SBa

'KANAL stelt voor om over de plaats van het museum van de 21ste eeuw in de samenleving na te denken: de Citroëngarage is er het vertrekpunt van. Het feit dat een zo iconisch en zo groot gebouw midden in het hart van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het grijpen ligt, biedt ongekende mogelijkheden. Het gebouw bevindt zich in het hart van het Kanaalplan, een zone van talloze uiteenlopende nieuwe ontwikkelingen: een mix van hedendaagse ruimten om te leven, te werken, vrije tijd te beleven en te produceren. Die laatste activiteit is historisch gezien trouwens onlosmakelijk met de Kanaalzone verbonden. Het gebouw ligt in een Brusselse wijk die nog steeds ernstig getekend is door armoede en werkloosheid, maar waar de bevolkingssamenstelling snel verandert en waar er een herwaardering van de activiteit gaande is.

Nadenken over dit gebouw, deze plek, zijn inplanting, het idee van een Museum van de 21ste eeuw, betekent vertrouwen tonen in de toekomst. Het project is meer dan een spectaculair architecturaal gebaar. De houding is radicaal optimistisch: kritisch, ontvankelijk, toegewijd en nauwkeurig. Nadenken over Brussel, over zijn toekomst en complexiteit vergt een radicale benadering. Niet enkel op het gebied van architectuur, maar ook op het gebied van infrastructuur die het gewest aan zijn inwoners te bieden heeft. De ruimten mogen gemakkelijk te herkennen zijn, maar de sfeer, de energie en de dynamiek moeten daadwerkelijk worden ervaren en niet alleen worden getoond. Het gaat erom een radicaal engagement aan te gaan door te steunen op wat reeds bestaat, dat te sublimeren en nieuwe praktijken en ruimten uit te vinden.'

Het project, dat het eigentijdse modernistische icoon - de voormalige garage van André Citroën - in eer herstelt, ligt op het eiland tussen het IJzerplein, Saintelettesquare, de Willebroekkaai, de Ruimingskaai en de Akenkaai (langs de zijde van het kanaal). Het 'Kaaitheater' en twee bestaande appartementsgebouwen (geen deel van de aanbesteding) sluiten aan op de site.'

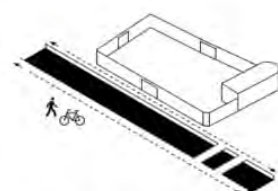
De werken van de cultuurpool omvatten de afbraak van het voormalige kantoorgebouw (voormalige gebouw 'Importateur'), de restauratie en de herbestemming van de belangrijkste erfgoedelementen van de site, namelijk het gebouw van de showroom en dat van de werkplaatsen, alsook de bouw van drie nieuwe volumes: twee voor de tentoonstellings- en archief ruimten van de architecturale en hedendaagse artistieke creatie en een voor de gemeenschappelijke activiteiten, bestaande uit een mix van functies. Dat laatste zal luisteren naar de naam Rassembleur (levering, kantoren, auditorium, parking) en zal gebouwd worden op de plaats van het gebouw 'Importateur'.

Het bestaande gebouw omvat de showroom en de werkplaatsen, waar de volumes van het museum voor kunst en architectuur zullen worden ingepast. De Rassembleur breidt de gevel van de werkplaatsen uit tot het niveau van het bestaande fries. Het oprijzende krijgt eenzelfde opstelling als de volumes van het museum en het architectuurcentrum, die naar achteren neigen...'

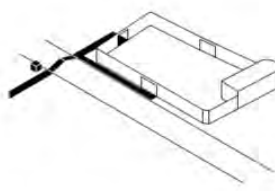
Philippe Viérin,
partnerarchitect voor Atelier KANAL

Une figure publique interne qui impacte le contexte urbain

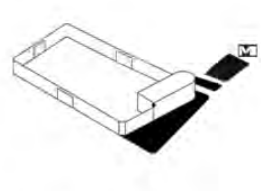
Le système clair de desserte sous forme de croix est considéré comme une figure publique et urbaine de premier plan qui interconnecte les différentes utilisations du bâtiment entre l'intérieur et l'extérieur et qui focalise de manière optimale leurs «*énergies programmatiques*».

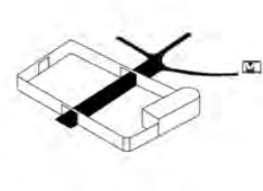
1 Sur les berges du canal
Les chemins piétons et cyclistes doivent être renforcés de chaque côté du canal.

2 Un pont temporaire
Créer des connections perpendiculaires au canal pour les piétons et cyclistes.

3 Le nouveau Saintelette
Une succession de surfaces qui s'étendent du canal vers la station de métro.

4 La rue intérieure
Connecter le quai jusqu'au reste de la ville, et au travers du pôle culturel.

14 Sterke lijnen

Al sinds het begin van het project is het leitmotiv de voortdurende zoektocht naar het juiste evenwicht tussen de 'As found' (het gebouw 'in ongewijzigde staat') van de site en de innovatieve voorstellen die naar voren worden geschoven.

We moeten respect blijven opbrengen voor wat we ontdekken, er subtiele creaties in te verweven, nauwkeurig vooruitgaan te midden van onnauwkeurigheid, als het ware 'carefully uncaredful', om zo een beheerst, maar humaan en afgewerkt project te doen herrijzen.

Het gaat er ook om 'een scène voor Brussel' uit te werken die gevoed wordt door de samenhang van zijn verleden en de levendigheid van zijn toekomst en waarmee ze zal versmelten: waarneembaar maar gedeeld.

KANAL-Centre Pompidou zal een veelvoud aan mogelijkheden onthalen in weerklank met de waaier aan mogelijkheden binnen de kunst, architectuur, podiumkunsten en alles wat hiermee verwant is.

Sinds het indienen van de stedenbouwkundige vergunning en milieuv vergunning bij de autoriteiten, boeken de Stichting KANAL en haar projectontwerpers Atelier KANAL (huidige partners NoAarchitecten, Sergison Bates, EM2N) snel vooruitgang met de gedetailleerde ontwikkeling van het project waardoor aanbestedingen kunnen worden uitgeschreven voor bouwondernemingen. Daarnaast worden al sinds meerdere weken verschillende studies en workshops verdergezet, steeds met dezelfde sterke lijnen.

As found

Rekening houden met wat er al is, er zich in onderdompelen, het benutten of als rode draad gebruiken, met als doel een plek te creëren die gewijd is aan creatie en productie, en die in staat is de herinnering aan en de toekomst van deze plaats te symboliseren.

'As found' betekent de zaken ontvangen zoals ze zijn, en vertrouwen op hun vermogen om ze te laten bestaan en ons denkproces te begeleiden.

De kenmerken die het gebouw uniek maken in zijn soort, zijn overal terug te vinden. De Showroom als een uitstalraam voor de stad, de grote beuken en hun perspectieven, de herinnering aan ruimtelijkheid en geassembleerde materialen als productieplaats, de beweging buiten en het vredige licht binnen, de kleurtonen die in lagen en accenten worden toegevoegd volgens de variabelen van de tijd en de menselijke maat...

Het is voortdurend schipperen tussen conservatie en restauratie van deze ruwe vorm.

Zoeken ook, naar een afwisseling tussen controle en vrijheid.

Trappen, loopbruggen, balustrades, leuningen, oorspronkelijke muren, subtiele kapelletjes, diverse uitrustingen, ruimten die in hun ruwe staat zijn gelaten... ze mogen er allemaal zijn in KANAL, om te behouden of een nieuwe plaats te krijgen. Geen enkel element wordt dus zomaar afgewezen.

New intentions

De nieuwe intenties leken evident. Uitbraken. De uitbraken.

De ene worden ingepast om nieuw gecreëerde ruimten te dragen. Andere om de verschillende ruimten onderling te verbinden om zo overgangen te creëren.

- . Rooms voor tentoonstellings- en intentieruimten, halls voor polyvalente ruimten, werkplaatsen voor productie- en creatieruimten.
- . Reading room, silent room, friends room, lounge, ruimten voor uitwisseling of om zich te concentreren.
- . Archieven en onderzoeksruimten, al het materiaal is op het appel.
- . Nave, Carwash, catwalk, belvédère, exchange, oude kledkamers, ... namen die al goed doorleefd en ingeburgerd zijn.
- . Culture market, Print-shop, Boulangerie, Rooftop-café, Brasserie K, nieuwe concepten die nog ontwikkeld moeten worden...
- . Rassembleur, daar of elders, waar zij die KANAL maken overal vele uren de tijd zullen verzaken.
- . Ribbon, dat net als de openbare ruimten verbindt, zich laat lezen, informeert, wordt geleefd en het geheel verbindt.
- . De Uitbraken, deze nieuwe creaties en intenties, intrigerend, even aanwezig als vluchtig, net als wolken in de Brusselse lucht. Er binnengaan is je onderdompelen in het aangeboden universum van de tentoonstellingsmaker. Met naar buiten glijdende glimpen.

. De openbare ruimten, pleinen, bruggen, loopbruggen, waar alles mogelijk is, die ervaringen en onderlinge uitnodigingen met elkaar verbinden.

. Werkplaatsen, printshop, bibliotheek, auditorium... Ruimten voor productie, reproductie, concentratie.

Kerncijfers

KANAL 2024, dat is 49.000 m² gerenoveerde en bebouwde nuttige oppervlakte.

ONTVANGEN EN VERKREGEN VERGUNNINGEN

Voor de herbestemming, de renovatie en de transformatie van de voormalige Citroëngarage tot culturele locatie KANAL moeten verschillende vergunningen worden verkregen of zijn ze dat al.

Saneringsvergunningen

- . Asbestverwijderingsvergunning
- . Saneringsvergunning

Afbraakvergunning

- . Ontmanteling (zonder dat er een vergunning nodig is)
- . Vergunning voor de afbraak van het gebouw Importateur en twee doorgangen om de bouw van de nieuwe volumes in het hart van de werkplaatsen mogelijk te maken

Gemengde renovatie/bouw en milieuvergunning

OPDRACHTEN EN WERVEN

Ontmanteling (aanneming Wanty, december 2019-februari 2020)

Voor aanvang van de zware afbraak werd een uitvoerige inventaris opgemaakt van de elementen en uitrustingen van de voormalige Citroëngarage die behouden of verwijderd moesten worden. Zone voor zone, type voor type, werden het verleden, het heden en hun intrinsieke kwaliteiten voor de geschiedenis of voor het toekomstige project aangestipt.

Door ons zowel een globaal als een gedetailleerd beeld van de hele site te vormen, konden we doordachte keuzes maken over het project, zoals de 'As found strategie'.

Dankzij onderzoek van de hele site met behulp van 3D-beeldvormingstechnologieën (matterport) konden we virtueel door de site reizen, beelden extraheren, details opzoeken en keuzes valideren. Alle beelden uit het inventarisdossier, goed voor honderden elementen, zijn afkomstig van de topografische opmeting en zijn extreem nauwkeurig.

Verwijdering van alle oude gas-, elektriciteits-, waterleidingen en verlichtingsbuizen...

Ontmanteling van de grote tanks van de voormalige ketelruimte, Boilerroom genaamd

Ontmanteling van de voormalige Administratie

Asbestverwijdering (aannemer ARFI, maart 2020-2023)

Zoals dat het geval is voor elk gebouw van een zekere leeftijd, zijn er toepassingen met asbesthoudende materialen aanwezig in heel wat delen van de constructie.

Alles moet op een strikte en wettelijk voorgeschreven manier verwijderd worden. Gezien het aantal toepassingen moet de asbestverwijdering worden uitgevoerd tijdens de gehele duur van de geplande renovatie- en verbouwingswerkzaamheden, om te voorkomen dat het gebouw voortijdig gestript wordt. Er zijn bijvoorbeeld toepassingen die onmiddellijk kunnen worden verwijderd, en toepassingen in dakbedekking of raamafdichting. Aangezien het gebouw zo lang mogelijk waterdicht moet blijven, worden alle asbestverwijderingswerkzaamheden gefaseerd uitgevoerd over een periode van 2 tot 3 jaar.

Deze gefaseerde opdracht heeft betrekking op drie verschillende ruimten, waarvan de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in gelijktijdige coördinatie met de ermee samenhangende loten.

Lot 1: Gebouw 'Werkplaats' - in het geel

Lot 2: Gebouw 'Importateur' - in het groen

Lot 3: Gebouw 'Showroom' - in het paars

Asbestverwijdering uit oude vloerbedekkingen

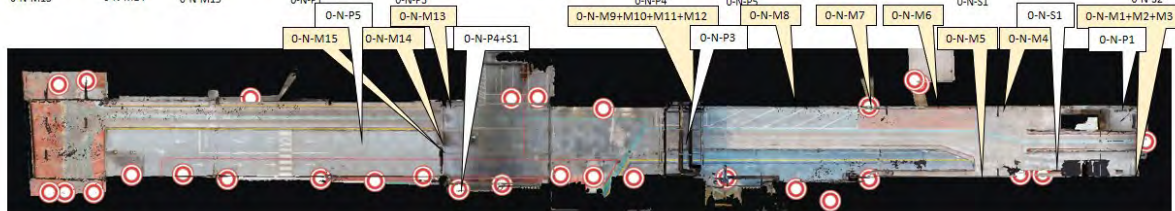
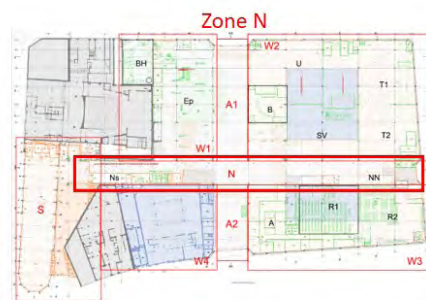
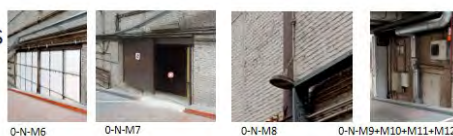
Hermetische asbestverwijdering van isolatie rond oude verwarmingsbuizen die asbest bevatten in de gebruikte kleefstoffen

Sanering / Lot Oter (aanneming Ghent Dredging, december 2020-2021)

Het is geen verrassing dat bij analyses van monsters enkele verontreinigde gebieden zijn ontdekt die behandeld moeten worden. De werkzaamheden omvatten het doorzagen, slopen en verwijderen van de betonnen vloerplaat op sommige plaatsen en het verwijderen en afvoeren van oude tanks. Vervolgens zullen graafwerkzaamheden worden uitgevoerd om de verontreinigde

INVENTAIRE / INVENTARIS
KANAL
NEF

grond in lagen te verwijderen en af te voeren en om de vrijgekomen bovendrijvende olie weg te pompen. Tenslotte zal alles terug worden opgevuld met uitgegraven grond die als gezond wordt beschouwd of die nieuw wordt aangevoerd. Hierop zal een tijdelijke grondplaat worden gestort, zodat de volgende fasen van de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Ruimen van terreinen met bodemverontreiniging op het terrein - Kappen en verwijderen van oude tanks

Afbraakwerken / Lot 1 (aannemer Demeuter, oktober 2020-maart 2021)

Alvorens te beginnen met de herbestemmingswerkzaamheden van de erfgoedgebouwen en de bouw van de nieuwe volumes van het project, moest het kantoorgebouw, de 'Importateur', afgebroken worden. De eerste fase van de werkzaamheden bestond uit de ontmanteling van de structuur van het gebouw. De kozijnen, scheidingswanden, afwerking en technische installaties werden gesloopt, zodat alleen de betonstructuur zichtbaar bleef. Er werd 3.000 m³ 'niet-inert' afval gesorteerd op soort materiaal (bakstenen, metaal, hout, kabels, enz.) en per vrachtwagen afgevoerd naar een centrum voor recyclage in de buurt van het terrein. In januari 2021 zal de betonnen structuur worden afgebroken en zal 30.000 ton 'inert' afval per binnenschip worden vervoerd naar een centrum voor recyclage langs het kanaal in Grimbergen. Het beton zal worden vergruisd en hergebruikt voor verschillende doeleinden (nieuw beton, bestrating onder wegen, enz.). De Stichting KANAL koos in samenspraak met de Haven van Brussel voor dit type vervoer, na een vergelijkende studie van de CO²-impact en vanuit de wens om die te verminderen.

Ontmanteling van de afwerkingen van de Importateur

Ontmanteling en afbraak van de mezzanine

Afbraak van de verdiepingen van de Importateur, tegen de beuk van de werkplaatsen

Schilderwerk op de metalen constructies / Lot Obis (aannemer X, februari 2021)

Tijdens het onderzoek van de metalen structuren en bij een denkoefening over de beste strategie om deze opnieuw te verven volgens de wettelijke voorschriften en volgens een nieuw ontwerp, is uit tests gebleken dat alle verven hoeveelheden lood en chroom VI bevatten. De volledige sanering ervan bleek noodzakelijk. Afhankelijk van de drager en de plaats (muren/raamwerk - metaal/baksteen/beton) zijn deze werkzaamheden gericht op lichte reiniging of volledig zandstralen in een afgesloten ruimte. Dit werk zal over verscheidene weken worden gespreid, parallel met andere loten van de werkzaamheden.

Gevorderde afbladdering en lichte corrosie van de geverfde frames op alle metalen onderdelen.

Ondervlakken van betonnen platen van de te reinigen frames / 'as found' aspect te behouden.

Zijwanden van de beuk die schoongemaakt moeten worden

Plaats en montagegegevens van balken en metalen onderdelen

18 Grondwerken en funderingen / Lot 2 (aanneming X - 2021-2021)

De grondwerken en funderingen betreffen hoofdzakelijk de 3 nieuwe volumes: de Rassembleur, het CIVA en het Museum. Na het uitgraven van de grond op 2 kelderverdiepingen, bestaan de funderingswerkzaamheden uit de opbouw van een gordijn van secanspalen rond de omtrek van de 3 gebouwen. Binnen deze omheiningen zullen ook geïsoleerde palen worden opgetrokken.

Deze werken moeten binnenkort worden toegewezen en in het eerste kwartaal van 2021 van start gaan.

Funderingsplan

Gesloten ruwbouw en speciale technieken / Lot 3 (aanneming X,21- 23)

De grootste aanbesteding betreft de volledige renovatie en opbouw van het project. Het ligt in het verlengde van de twee nauw verwante aanbestedingen die eraan voorafgingen, namelijk de afbraakwerken en de grondwerken-funderingen. Het gaat van het ontwerp van zowel de oude als de nieuwe gebouwschillen van het project (shell), tot de dragende structuur, de meervoudige technieken en de afwerking.

Zijn inbegrepen in dit lot:

- . Gebouwschillen old shell-new shell
- . Ruwbouw (beton, metselwerk, metalen constructies, afwatering)
- . Speciale technieken (HVAC, elektriciteit, gestructureerd IT-netwerk, brand, liften, fotovoltaïsche techniek, verlichting, ...)
- . Afwerkingen (schotten, vloerafwerkingen, muren en plafonds, sanitair)

Zijn uitgesloten uit dit lot:

- . Podiumtechniek, audio en video
- . Mobiele uitrusting op maat
- . Horeca-uitrusting

Het uitschrijven van deze aanbesteding heeft aanleiding gegeven tot een groot aantal studies, workshops, beschrijvingen, plannen en opmetingen.

In elke fase is het proces progressief, iteratief en via globale concepten, geleidelijk gespecificeerd en gevalideerd door de architecten, de verschillende studie bureaus en de opdrachtgever, al naargelang hun discipline.

Een overzicht van het soort thema's en disciplines die de bedrijven in de aanbesteding aantreffen:

1. Gebouwschil, structuur, ruwbouw, afwatering

- . Planstudies, doorsneden, ophogingen, technische details
- . Beton-stabiliteitsstudie, metselwerk, metaal
- . Funderingsstudies, muren, zuilen, balken, daken
- . Logistieke studies / transportroutes

2. Speciale technieken

- . Brandveiligheid- en compartimenteringstudies
- . Evacuatiestudies
- . Studies over sprinkler
- . Studies over rookafvoer
- . Studies over klimatologische prestaties van zones en materialen
- . Studies over veiligheidsperimeters / inbraak
- . Studies over toevoer en vloeistoffen

- . Verlichtings-, verwarmings-, ventilatie- en geluidsstudies
- . Studies over de liften

3. Interieur, uitrusting, inrichting en afwerking

- . Studies over samenstellingen en afwerkingen van vloeren en drempels
- . Studies over samenstellingen en afwerkingen van de plafonds
- . Studies over samenstellingen en afwerkingen van de wanden
- . Studies over sanitaire netwerken en uitrustingen
- . Studies over drempels, deuren, poorten en ramen
- . Studies over trappen, leuning, hellingen en loopbruggen
- . Studies over architecturale en technische details

Documentatie

Hieronder volgen enkele voorbeelden van studies en definities van het project.

Alle studies en documenten van het project zijn in beschikbaar detail, of via een grafische presentatie bij de Stichting KANAL.

Transport Routes

De studie en berekening van de hoogte, de breedte en het toelaatbare gewicht voor de installatie van de werken of van andere uitrusting op de site.

Klimaatstudie

Niet alle ruimten van KANAL zullen gelijkwaardig zijn wat klimaatprestaties betreft. Er zijn keuzes gemaakt in functie van de internationale voorschriften of normen (musea) en de energieregelgeving in het Brussels Gewest (PEB).

Studies over de brandveiligheid

Brandbestrijding, compartimentering, rookafvoer, meters, evacuatie routes, ... er zijn heel wat studies die de mogelijkheden en beperkingen van het project omschrijven.

Studies over de afwerkingen

Alle afwerkingen zijn haarfijn onderzocht. Onder andere de afwerking van vloeren, muren, plafonds, waardoor de bestaande patina's of nieuwe voorstellen tot hun recht kunnen komen.

Gladde (geïsoleerde) of onafgewerkte betonvloeren, nieuwe verhardingen, houten vloeren, glazen, metalen of opnieuw geschilderde wanden, kale plafonds of plafonds bedekt met metaal en geluiddempers,...

Studies van speciale technieken

Naast de architectonische definities beschikt de site over een aanzienlijke hoeveelheid zorgvuldig geselecteerde technische uitrusting. Overzicht of zonering: Verwarmingslichaam, verlichting, ventilatie, elektrisch en informaticanetwerk, vloeistofnetwerk, fotovoltaïsch systeem,...

Architectonische details

De renovatie van de site en de nieuwe ingrepen vereisen een nauwgezette controle van elke plaats, vanuit technisch, architecturaal, esthetisch, klimatologisch standpunt, enz. Er werden honderden details uitgewerkt om geen enkel criterium aan het toeval over te laten.

Voorbeeld van een geveldetail: integratie van de nieuwe schuiframen in de gevel van de werkplaatsen

BUDGET

Voor de jaren 2020 en daarna zijn de investerings- en exploitatiedotaties aan KANAL in een beheersovereenkomst vastgelegd.

Wij herinneren eraan dat de Stichting KANAL tussen 2017 en 2018, 8.000.000 euro ontving voor de financiering van de bouw van het toekomstige museum. Dit bedrag maakt een voldoende cashflow mogelijk om de eerste grote facturen te kunnen voldoen voor de studiekosten evenals de kosten voor het vastgoedbeheer van het gebouw, de studiekosten (architect, analyses, ingenieurs, enz.), evenals de eerste kosten van de werken die nodig zijn voor de prefiguratiefase.

In 2019 werd dit bedrag in de initiële begroting 2019 aangevuld met nog eens 14.500.000 euro die als vereffeningen werden ingeschreven en aan de Stichting werden gestort.

Al deze vereffeningssuitgaven moeten in verband worden gebracht met de 150.000.000 euro vastleggingskredieten die in 2017 en 2018 (100.000.000 + 50.000.000) ingeschreven zijn.

Voor de jaren 2020 en daarna zijn de dotaties voor beheer van het onroerend goed en de werkingsdotaties aan KANAL in een beheersovereenkomst vastgelegd.

Ter herinnering

De beheersovereenkomst voorziet in een geleidelijke verhoging van de dotatie voor het vastgoedbeheer tot een totaalbedrag van 150.000.000 euro exclusief btw (inclusief werken en studies).

De btw-kwestie is nog hangende. KANAL had in 2020 verschillende malen contact met de administratie van Financiën, die een eerste akkoord heeft gegeven voor de activiteiten van KANAL Brut en een gedeeltelijke btw-plicht die een gedeeltelijke recuperatie mogelijk maakt, maar er moet een dossier worden voorgelegd bij de Federale Dienst Voorafgaande Beslissingen in Fiscale Zaken om te bepalen welke soort btw-plicht (en btw-'afschrijving') uiteindelijk aan de Stichting zal worden opgelegd.

Tot slot moeten we erop wijzen dat de beheersovereenkomst een eventuele inbreng

van Beliris voorzag, maar dat in de huidige toestand het Gewest het project op zijn eentje heeft gefinancierd.

Eind 2020, dus na afloop van de procedure voor het verkrijgen van de gemengde vergunning (stedenbouw + milieu), waarvoor het openbaar onderzoek op 19 augustus 2020 is begonnen, is de Stichting KANAL in november overgegaan tot de bekendmaking van het belangrijkste lot, namelijk Lot 3 (met een geschatte waarde van meer dan 110 miljoen euro).

De offertes worden verwacht tegen 26/02/2021 en de effectieve aanvang van de werken van lot 3 is gepland tegen 15 augustus 2021, na een voorbereidingsperiode die wordt geschat op 5 maanden.

VOORTGEZETTE STUDIES

Inrichting Projecthuis

Terwijl het museum KANAL-Centre Pompidou de werkzaamheden met het oog op zijn nakende opening verderzet, heeft het Projecthuis aan de overzijde, aan het Saintelettesquare, zijn deuren geopend om de Brusselaars de evolutie van het architectuurproject van het museum te laten zien. De tentoonstelling is opgezet door het Atelier KANAL, namelijk het Belgische, Zwitserse en Britse team dat is aangesteld voor de transformatiewerken, en laat plannen, foto's, maquettes en ook stalen van bouwmaterialen zien die voor dit omvangrijke project gebruikt worden.

Het projecthuis maakt deel uit van het tentoonstellingstraject dat tijdens SHR2020 aan de bezoekers voorgesteld werd, maar zal ook open zijn en fungeren als ontmoetingsplaats voor iedereen wanneer de grote werkzaamheden op de werf opstarten.

Als pleisterplaats voor studenten, buurtbewoners, gezinnen, architectuurliefhebbers en nieuwsgierigen, maar ook als zenuwcentrum waar de opdrachtnemers elkaar in de ruimten op de mezzanine kunnen treffen voor overleg en coördinatie, zal het Projecthuis het project en al zijn actoren blijven tonen en huisvesten.

INVEST + VASTGOED-BEHEER		2017-2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Subsidies voor investeringen en vastgoedbeheer	VASTLK	150.000.000						
	VEREFFK	8.000.000	14.500.000	32.000.000	30.000.000	27.650.000	22.850.000	15.000.000

Horecastudies (studiebureaus EUREKA & BECP concept)

2020 was het jaar van een eerste experiment met het interne beheer van de HORECA-activiteiten die op de site beschikbaar zijn. Deze poging is gebaseerd op de constatering dat deze activiteiten zeer sterk verweven zijn met de gehele huidige en toekomstige programmering van de organisatie. Daarom werd voor dit project een businessplan opgesteld en werd een monitoring opgezet. Als gevolg van de Covid-crisis kon deze analyse helaas niet worden voltooid. Dat wordt besproken in het laatste hoofdstuk van dit verslag.

De catering kan op verschillende plaatsen in KANAL verzorgd worden. Tijdens de studies om de behoeften te bepalen, werden verschillende mogelijkheden in aanmerking genomen:

- . een restaurant van het type bar-brasserie langs de Akenkaai;
- . een café-bakkerij gelegen op het kruispunt van de beuken, in het hart van de oude werkplaatsen;
- . een gastronomisch restaurant en de bijhorende keuken op de 5de verdieping in de Showroom;
- . een rooftopcafé met een groot publiek terras op het dak van de Showroom.
- . Een paar plaatsen waar een snelle, soepele en mobiele catering mogelijk is:
 - cateringruimte onder het kleine auditorium naast de Showroom;
 - een bar onder de helling naar de tweede verdieping van de Showroom;
 - alle voorzieningen voor catering in de foyer en rondom het grote auditorium;
 - voldoende stroom- en watervoorziening op de hele site voor een flexibele inzet tijdens evenementen, voorstellingen,

De ontwikkeling van deze studies en het businessplan worden momenteel voorbereid door een gespecialiseerd studiebureau, met wie de concepten en details zijn voorgesteld en gevalideerd door het FAVV.

De volgende stap is enerzijds de verdere ontwikkeling van de technische installaties en anderzijds die van de concepten en de aanverwante budgetten, waardoor de interieurconcepten kunnen worden vastgesteld.

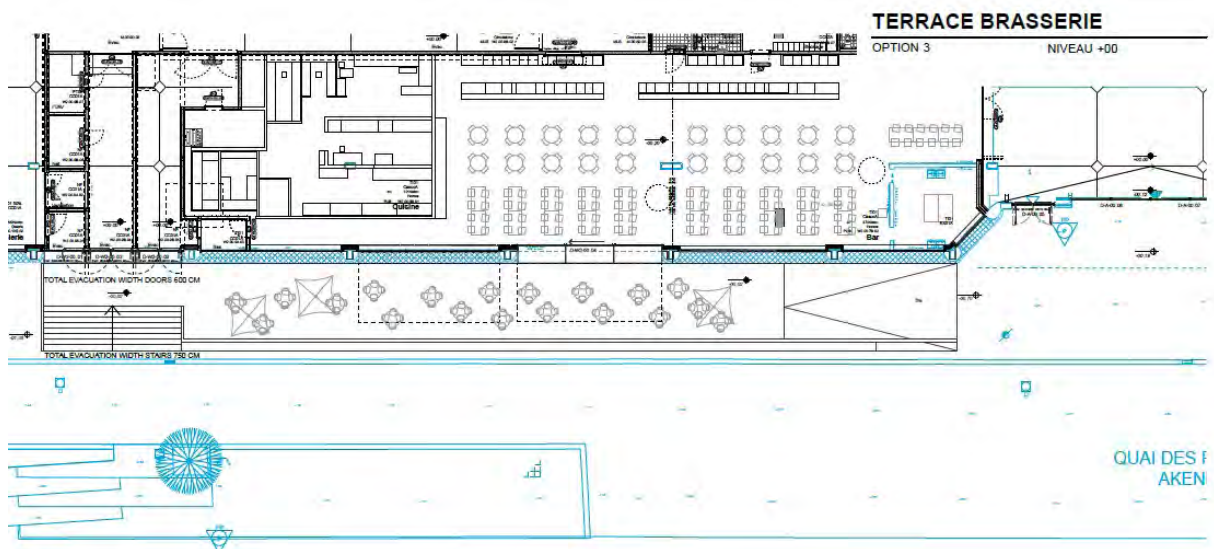
Algemene inrichting van de bar-restaurant en het terras aan de Akenkaai.

Detail van de opstelling van alle keuken- en baruitrustingen.

Studies voor bewegwijzering en informatie aan het publiek (Atelier KANAL & Cartlidge Levene)

Al vanaf het begin van het project is er bijzondere aandacht besteed aan de manier waarop KANAL zal worden ervaren en bekeken, hoe er zal worden gewandeld... Het concept 'Verdwalen mag' tijdens KANAL Brut blijft een leidraad, maar er worden ook oriëntatiepunten en uitvalswegen aangereikt. Verdwalen stelt je in staat om KANAL in haar volle omvang te waarderen, om geen precies doel te hebben, om te komen en terug te keren, want het is een plaats waar steeds weer meer te ontdekken valt, zowel door de rijkdom van haar ruimten als door de oneindige mogelijkheden van haar programmering.

Om de sleutels te vatten van een ontwerp waarin je kunt verdwalen en jezelf kunt vinden, vormen een paar elementen de basis van de concepten: de namen van de ruimten, de visuele elementen en de dragers,...

22 Nu de ruimten, hun behoeften en mogelijkheden zijn omschreven, zijn er talrijke studies die aan de gang zijn of in de komende maanden zullen worden aangevat, waarbij de nadruk steeds meer komt te liggen op het gebruik en de exploitatie van de site.

Andere studies: IT en veiligheid

Een reeks andere studies is aan de gang of staat op het punt gestart te worden:

- . studies over de werkorganisatie / inrichting van de kantoorruimten;
- . studies CIVA – archivering – openbare bibliotheek;
- . studies over mobiele uitrusting;
- . studies over podiumuitrusting, technische, akoestische en audiovisuele uitrustingen;
- . studie museum philosophy;
- . studies over onthaal en bemiddeling;
- . studies over conservatie en productie.

KANAL IN HAAR OMGEVING

Project Saintelettesquare

De gewonnen wedstrijd voor de herinrichting van het Saintelettesquare plaatst het belang van stedelijke en grootstedelijke voorpleinen opnieuw in het middelpunt van het debat. Het 'brugplein', zoals de projectontwerpers het definiëren, wordt een ruimtelijke schakel die veel verder gaat dan de infrastructuur van de boulevard.

Het overbrugt het kanaal en verbindt de twee oevers, verdicht het wegennet om bruikbare ruimte te winnen voor voetgangers, fietsers, activiteiten, evenementen, enz. ... vóór de gevels en aan beide zijden van de brug.

Bomen, meubilair en stadsverlichting, doorlopende vloeren... Ze zullen het samen mogelijk maken om de fragmenten van de ruimte samen te brengen en de afgesloten grens op te heffen tussen het voorplein en de Showroom van KANAL, die beiden openstaan voor een waaier van nieuwe en uiteenlopende gebruiksmogelijkheden.

Het plein zal worden ervaren als een nieuwe buurtruimte, een nieuw stedelijk en grootstedelijk signaal dat in de breedste zin van het woord in contact staat met het hart van Brussel.

Het zal zorgen voor de continuïteit van de openbare ruimten, vanaf het plein tot aan de andere oever, aan de Akenkaai, het Maximiliaanpark, de Handelskaai, ...

Studies Akenkaai

In het kader van de BKP-studie (BeeldKwaliteitsPlan) werd een studie opgezet om de haalbaarheid en het belang te onderzoeken van een voorstel om de Akenkaai, vóór KANAL, geheel of gedeeltelijk te verlagen.

Er werden vijf scenario's voorgesteld, waaronder inrichtingen van hetzelfde type rond het bekken bij het Rederspark. Na onderzoek is de mening van de Stichting KANAL en haar architecten van Atelier KANAL unaniem: scenario 5 is het meest positieve voor de Akenkaai / Quai des Péniches en het project KANAL. Het laat de oorspronkelijke structuur van de kaai zo goed mogelijk intact en biedt de meeste mogelijkheden voor een gevarieerd gebruik. De huidige 'vrijmoedige typologie' van de Akenkaai vormt een passend tegenwicht voor de meer 'topografische' benadering aan de overzijde.

De herinrichtingen of verfraaiingen die moeten gebeuren op de Akenkaai zouden voor SK/AK zijn:

- plaatselijke behandeling van de vloer: verbeteringen, herstellingen, specifieke inrichting van het terras van de brasserie, de ingang KANAL, de ingang Kaaitheater, enz...;
- verfraaiing, verwijdering of verplaatsing van de waterbushalte;
- voetgangersbrug, die de twee oevers van het kanaal verbindt;
- openbare verlichting, nutsvoorzieningen, mogelijk wat straatmeubilair.
- mogelijke vergroening, zonder behoud van de bomen die zich nu aan de voorkant van KANAL bevinden;
- de (voetgangers)verbinding met het Saintelettesquare moet worden ontwikkeld en geharmoniseerd;
- geen pleziervaartuigen, loodsen, enz. vóór KANAL.

DE TIJDSLIJN (+)

PHASE/PROJET	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Concessie							
Aménagement urbain							
Aménagement paysager							
Design/Art/Photo/Video/Installation/Artwork							
Avant-projet							
Architecture							
Plan de							
Plan de circulation/Urbanisme							
Plan de circulation							
Travaux							
USP 0 - 02 - Démantèlement							
USP 0 - 03 - Démantèlement							
USP 1 - Construction							
USP 2a - Aménagement paysager							
USP 2b - Travaux de génie civil							
USP 2c - Travaux de génie civil							
USP 3 - Construction							
USP 4 - Construction							
USP 5 - Intérieur							
USP 6 - Intérieur							
USP 7 - Mobilier et équipements							
USP 8 - Réhabilitation							
Reception							
Reception des travaux							
Clôture de la construction et ouverture de l'exposition							
Fin de chantier							

PROJECTACTOREN

BRUSSELSE REGERING & BEHEERSOVEREENKOMST

De beheersovereenkomst is het resultaat van een grote inspanning van de Stichting KANAL in samenwerking met de bevoegde ministers van de Brusselse Gewestregering - de minister-president en de minister van Begroting, die samen deze bi-communale culturele bevoegdheid uitoefenen - en heeft tot doel de perspectieven, budgetten en opdrachten van de Stichting KANAL vast te leggen voor de periode van 2019 tot 2023 (het jaar voorafgaand aan de opening). Op dat moment zal een nieuwe beheersovereenkomst worden gesloten, waarin de nieuwe opdrachten van de Stichting KANAL en de bijbehorende financiering worden vastgelegd.

Zoals gezegd smeedt de Stichting KANAL ook een eigen identiteit door van meet af aan te willen bestaan en zelfs nog voordat zij een forum heeft. Het is alsof het project een antwoord was op het ongeduld van de Brusselse overheid om die nieuwe bevoegdheden uit te rollen. Dit ongeduld wordt trouwens gedeeld door het team van KANAL en een groot deel van het publiek en de actoren van de cultuurscène. KANAL moet snel en sterk op het toneel verschijnen zonder zich te bekommeren om de nochtans lastige realiteit van het voorlopig bewonen van een werf. Deze beheersovereenkomst was dan ook van fundamenteel belang om de Stichting KANAL een duidelijke richting te geven voor de verwachte verwezenlijkingen in de jaren 2020, 2021 en 2022, parallel met de geleidelijke transformatie van de garage tot een culturele stad 2023/2024.

26 KANAL heeft een eerste budget gekregen om zijn activiteiten op te starten. Dat budget, dat over vier jaar is gespreid, is bestemd om enerzijds te voorzien in de eerste investeringen die nodig zijn voor de onroerende inrichting en de beveiliging van de site, met name met het oog op de voorbereiding van de toekomstige werf, het onthaal van het publiek, de plaatsing van de kantoren van de Stichting KANAL en haar partners, en anderzijds om de programmering van de eerste activiteiten van de cultuurpool te bekostigen. De eigen inkomsten van KANAL (ticketing, privatiseringen, sponsoring, enz.) worden volledig besteed aan de culturele programmering die, afhankelijk van het project, 30 tot 50% van de uitgaven dekken. Gezien de onverwachte gevolgen van Covid kon deze ambitie in 2020 helaas niet waargemaakt worden.

De doelstellingen en de acties die tijdens de vier jaar van de overeenkomst worden uitgevoerd steunen op de drie opdrachten:

Opdracht 1 De uitrol van een nieuwe pijler voor het culturele beleid in het Brussels Gewest en zijn uitstraling die de culturele en toeristische aantrekkingskracht van de hoofdstad moet verbeteren, met name door de integratie van KANAL in een netwerk van belangrijke spelers, de samenwerking en het overleg van de Stichting met de hele actieve Nederlandstalige en Franstalige culturele, evenementen- en toeristische wereld in Brussel.

Opdracht 2 Een hoogwaardig onthaalbeleid en een gestage verdieping van de identiteit van KANAL als plaats van ontmoeting, emancipatie, opleiding en kennis;

Opdracht 3 Het ontwerp, de bouw en de ontwikkeling van de cultuurpool die geïntegreerd is in een stedelijke postindustriële omgeving in volle verandering en die aanleiding geeft tot diverse nieuwe bestemmingen. ⁴

Voor het eerst beantwoordt dit activiteitenverslag in een bijlage aan de ambities van de beheersovereenkomst en voldoet het aan de verwachte opvolgingsindicatoren.

PARTNERSCHAPSAKKOORD CENTRE POMPIDOU

Terug naar 2015. Een moeilijke politieke context verhinderde een succesvolle uitwerking van het aanvankelijke idee, namelijk dat van een samenwerking tussen de federale en regionale overheden bij het gebruik van de moderne en hedendaagse collecties van de Koninklijke Musea. Toch werd er officieus contact gelegd tussen vertegenwoordigers van de Brusselse

minister-president en een belangrijke internationale speler, het Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou, dat de op één na belangrijkste collectie moderne en hedendaagse kunst ter wereld beheert (na het MoMA).

Er waren bijna twee jaar van besprekingen met het Centre Pompidou nodig om de contouren van deze samenwerking, deze 'co-constructie' vast te leggen. Want het was van meet af aan duidelijk: er is nooit sprake van geweest om een 'Brussels Centre Pompidou' op te richten. De bedoeling is een gewest dat niet over een collectie beschikt, te steunen bij zijn eerste grote culturele project. Het is een kwestie van 10 jaar samenwerken voordat KANAL op eigen benen kan staan.

Deze associatie is derhalve gebaseerd op het beginsel van autonomie tussen de twee structuren. Als dienstverleningsovereenkomst biedt het Centre Pompidou aan de Stichting KANAL toegang tot zijn collecties en curatoren, het gebruik van zijn naam, logistieke steun en vooral een haast onbeperkte toegang tot zijn knowhow en personeel voor een kostbare overdracht van competenties.

Van haar zijde zal de Stichting KANAL zich geleidelijk aan opbouwen tot een autonome museuminstelling met alle nodige diensten om actief te kunnen zijn: ze zal een team voor productie en programmering samenstellen, een eigen collectie verwerven door een van bij het eerste jaar gestart acquisitiebeleid, naast natuurlijk een gebouw van 40.000 m² waarvan 12.000 voor tentoonstellingsruimte aan de hand van normen waarvan ze de opzet stuurt.

Het jaar 2020 bood de gelegenheid voor heel wat samenwerkingsverbanden tussen het Centre Pompidou en de Stichting KANAL. Hierbij enkele voorbeelden:

- Er werd door het Centre steun gegeven bij de uitwerking van de tentoonstelling *It Never Ends*, met carte blanche voor John Armleder, en door de uitleen van een uitzonderlijke reeks van 'flux boxes' die afkomstig waren uit de collectie van het Centre en die zelden aan het publiek vertoond zijn;
- Op initiatief van het Centre Pompidou, het LAM (Rijssel) en KANAL werd een gezamenlijke overheidsopdracht, waarschijnlijk een Europese primeur, gelanceerd en onder de vorm van een kaderakkoord met transport- en ophangstelselondernemingen gesloten;
- Het Centre Pompidou en KANAL hebben een baanbrekend akkoord met ING-bank gesloten met het oog op de organisatie voor deze partner en major sponsor van KANAL, van de curatie van een tentoonstelling die in

essentie samengesteld is uit reserves van het Centre Pompidou en waarvan de productie integraal aan de Stichting KANAL wordt gedelegeerd. Deze tentoonstelling met als thema humor in de hedendaagse kunst zal vertoond worden in het ING Art Center in september 2021 (na een uitstel dat aan de gezondheids crisis te wijten is);

- . Er zijn heel wat gesprekken georganiseerd tussen het Centre en de teams van de Stichting KANAL om de uitdagingen en mogelijkheden te identificeren voor de Stichting bij de uitrol van haar toekomstige diensten, meer bepaald de diensten voor onthaal en ticketing, privatiseringen en concessies, reserves en logistiek van werken, financiële dienst, juridische dienst...;
- . Er werden tientallen templates met werkdocumenten en standaard deliverables gedeeld (overeenkomsten, bestekken, uitleenfiches,...).

CIVA

De Stichting CIVA en KANAL onderhouden sinds lange tijd nauw contact en bouwen geleidelijk een gemeenschappelijke toekomst uit aan de hand van het toekomstige project van culturele stad die ze beide onthalen. In het kader van de tentoonstelling *It Never Ends*, heeft het CIVA meegewerkt aan de uitvoering van twee projecten die met de activiteiten van KANAL verband houden, wat concreet vorm kreeg door een openbare bibliotheek (zie de hierna de details) en een co-working space. De samenwerking is in de loop van 2020 alleen maar uitgebreid, mede door de komst van een nieuwe administratief en financieel directeur die de dialoog met KANAL is aangegaan om zo de beste synergieën en toenadering te vrijwaren. Dit werk is aan de gang en zal het voorwerp uitmaken van strategische projecties die aan de beslissingsorganen van de twee Stichtingen zullen worden voorgelegd.

BRUSSELSE REGERING EN ADMINISTRATIES

De omgeving van steeds beter presterende gewestelijke overheidsdiensten die erg gemotiveerd zijn om Kanal te steunen, is een doorslaggevend element voor haar wording. Van de Haven van Brussel, een buur die een helpende hand toesteekt aan de Stichting en bijdraagt aan haar ontwikkeling door de haveninfrastructuur (meer bepaald door aanvoer van de bouwmaterialen via de waterweg), over het Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest dat haar informaticanetwerken helpt uittekenen tot de administraties van leefmilieu, erfgoed, stedenbouw, toerisme, MIVB... De administratieve schakels en omkadering die alle met enthousiasme een dergelijke ambitie voor Brussel uitdragen, bieden een uniek kader dat een grote kans op succes geeft.

In 2020 zijn deze uitwisselingen voortgezet en kregen ze concreet vorm zoals:

- . De MIVB en de Stichting KANAL hebben een akkoord gesloten over de regelmatige tentoonstelling van werken en elementen die de activiteiten van Kanal in het station IJzer, de buur van het toekomstige museum, verderzetten;
- . Brussel Preventie en Veiligheid en het CIBG hebben in grote mate bijgedragen aan het onderzoek voor de beveiliging van de site en de voorzieningen voor het bewaken van de werken en de ruimten;
- . Citydev heeft zich regelmatig aangeboden bij de zoektocht van de Stichting KANAL naar opslagruimten en voor de ontwikkeling van toekomstige reserves voor de Stichting;
- . KANAL en de Haven van Brussel hebben nauw samengewerkt bij de opname van clausules omtrent het gebruik van de waterweg voor de uitvoering van toekomstige opdrachten voor werken.

ACTIVITEITEN 2020

TENTOONSTELLING 'JOHN ARMLEDER & FRIENDS'

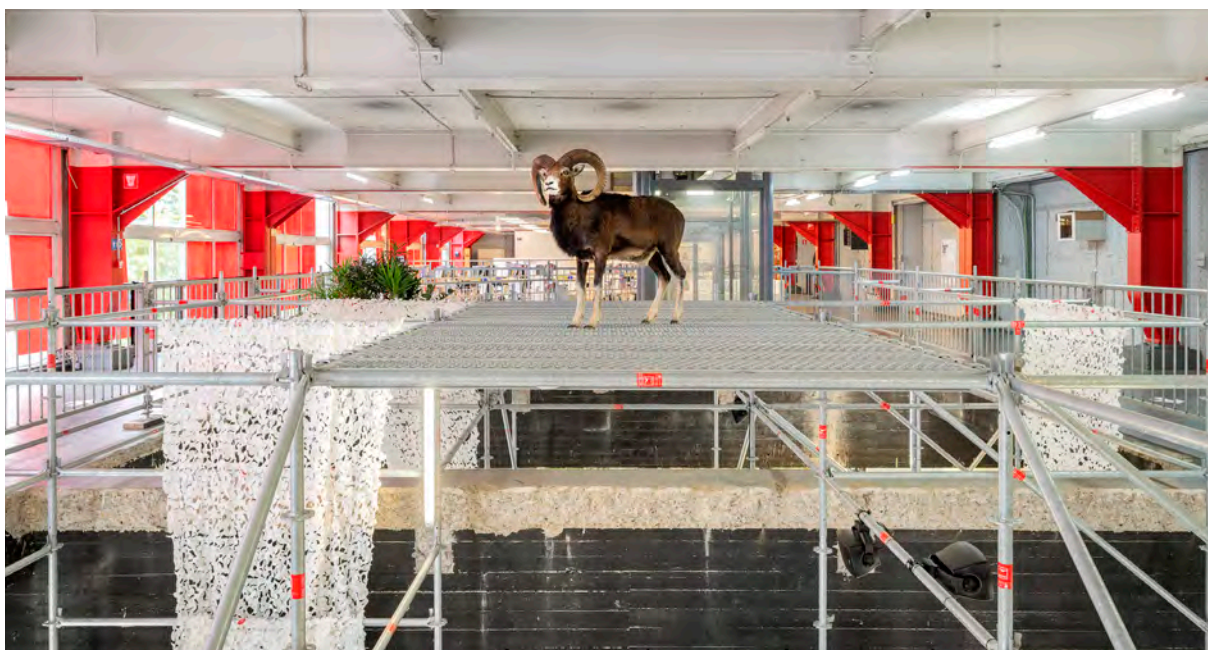
Preamble – impact van Covid op de programmatie

It Never Ends is na *KANAL Brut*, dat op 30 juni 2019 afliep, het nieuwe project van de Stichting. We blijven hiermee verder bouwen aan de bijzondere identiteit van het project KANAL – Centre Pompidou.

De 35.000 m² grote voormalige Citroën-garage, die in haar oorspronkelijke staat bewaard is, werd gedurende 14 maanden ingenomen

door een propositie in de vorm van vuurwerk, gebaseerd op de collecties van het Centre Pompidou en door de Brusselse kunstscene voortdurend verrijkt in de meest diverse vormen. Dit was het eerste hoofdstuk in de creatie van de toekomstige identiteit van KANAL-Centre Pompidou zoals we die tijdens de officiële opening willen bevestigen.

KANAL-Centre Pompidou opende in 2020 het tweede luik van deze constructie. Het is een grondige oefening geworden rond kunstenaar John M Armleder, aan wie we carte blanche gaven binnen het iconische gebouw van de showroom. In de keuze voor John M Armleder zitten natuurlijk heel wat verschillende lagen. Zijn volledige oeuvre, waar hij intussen al 50 jaar

30 aan werkt, is opgebouwd rond tal van artistieke disciplines en waarden zoals vriendschap, ontmoetingen, trouw en gastvrijheid. Allemaal elementen die ook in het DNA van het project KANAL zitten.

De tentoonstelling was aanvankelijk voorzien voor de lente van 2020, maar werd uitgesteld omwille van de gezondheids crisis die de wereld op zijn grondvesten deed daveren. Bijgevolg is ook de carte blanche, net als de begeleidende programmatie, opnieuw ingevuld en geopend op 24 september 2020. Parallel daarmee zijn op maandag 28 september de grote werkzaamheden begonnen die de oude Citroën-garage moeten omtoveren tot een museum van de 21ste eeuw. Een open en vrij museum dat vertrekt vanuit de openbare ruimte, een culturele stad waar je voor honderd-en-een redenen naartoe kunt gaan, zelfs om naar een tentoonstelling te komen kijken!

Voor de start van de werken en de heropening van de plek eigent de Zwitserse artiest zich gedurende zeven maanden de zes verdiepingen van de Showroom toe. Met dit grote interdisciplinaire project, toevertrouwd aan een van de belangrijkste kunstenaars uit de hedendaagse kunstwereld, laat KANAL-Centre Pompidou duidelijk zien dat het wil experimenteren en zich openstellen.

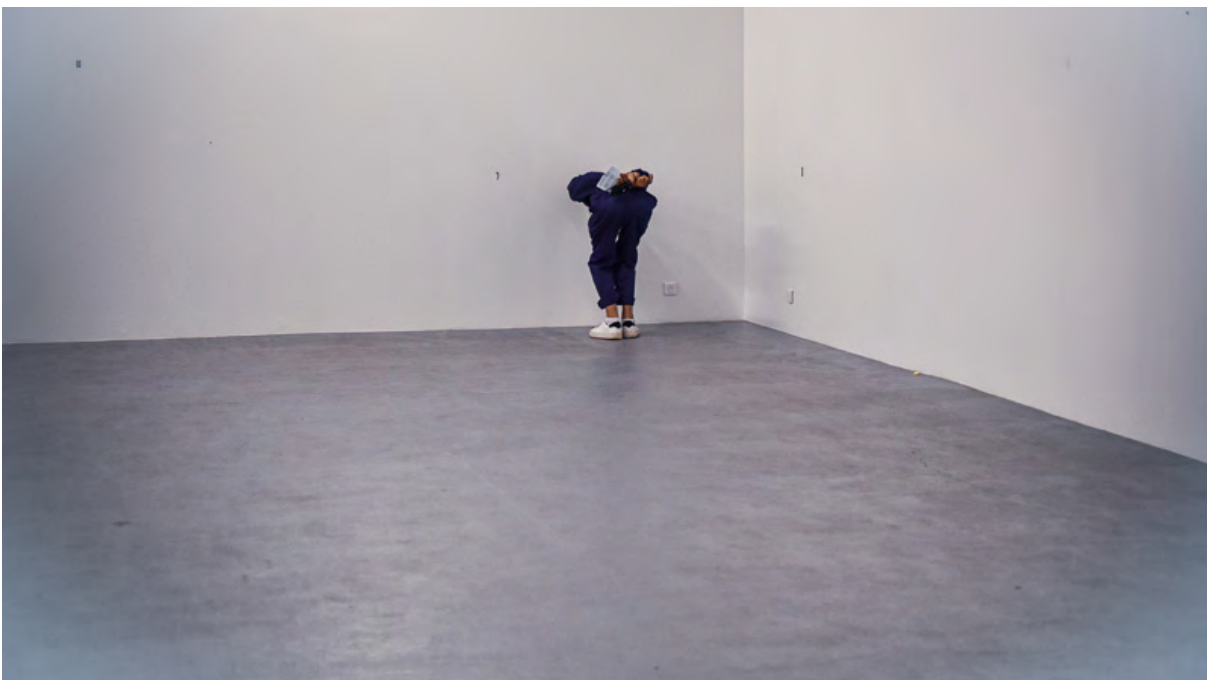
De tentoonstelling *It Never Ends* zou uit twee delen bestaan (Deel 1: van 24 september tot 27 december 2020 en Deel 2 van 4 februari tot 25 april 2021) en loopt dus tijdens een nooit geziene periode waarin ons leven door Covid-19 op zijn kop wordt gezet.

De gevolgen waren meteen duidelijk merkbaar.

Het aantal bezoekers liep terug en de activiteitenkalender moest aangepast worden, want op 26 oktober, na amper 4 weken, moest KANAL al de deuren sluiten, net als alle andere cultuurtempels. Van 4 tot 27 december mochten tentoonstellingen dan opnieuw open, met uitzondering van voorstellingen en concerten. Uiteindelijk is dit eerste deel van de tentoonstelling in 2020 dus amper 7 weken geopend geweest voor het publiek, wat natuurlijk betreurenswaardig is.

Bovendien stelt deze nieuwe wereld ook duidelijk de plaats die cultuur in onze samenleving inneemt, in vraag (er mogen wel 300 mensen samen in een vliegtuig zitten, maar onze theater- en voorstellings- en concertzalen blijven jammer genoeg leeg). KANAL-Centre Pompidou kon niet ongevoelig blijven voor deze primordiale vraag over de toekomst van onze samenleving. Daarom is in samenspraak met John M Armleder beslist om tijd vrij te maken voor reflectie. Die tijd namen we tijdens de maand januari 2021. Een adempauze in de drukte van dit project, om even stil te staan bij wie we zijn en wat we doen. Het is een oefening dat we samen met de kunstenaars en de burgers willen maken. Niet om na te denken over de wereld van morgen (wie zijn wij om dat te doen?), maar om bruggen te bouwen, het museum van de toekomst uit te denken en onze 'afhankelijkheidsverklaring' op te stellen.

Intussen schrijft KANAL-Centre Pompidou nog vele hoofdstukken die we zullen kunnen gebruiken om samen met de kunstscene en de Brusselse inwoners te bouwen aan de uiteindelijke identiteit van het project KANAL, een identiteit die naar ik hoop voortdurend in beweging is.

It Never Ends – Deel 1

Schilder, beeldhouwer, bedenker van installaties, performer, archivaris, curator, verzamelaar, uitgever, boekhandelaar, galeriehouder en nog veel meer. John M Armleder (geboren in 1948, woont en werkt in Genève, Zwitserland) is een van de belangrijkste figuren in de kunstwereld van de voorbije vijftig jaar. De kunstenaar mag in KANAL-Centre Pompidou gedurende zeven maanden de ruimten van de Showroom van de voormalige Citroën-garage als zijn atelier gebruiken. Hij brengt er op zes onbewerkte plateaus een dialoog op gang tussen een reeks monumentale installaties die hij speciaal voor deze plek ontwierp en een constellatie van tentoonstellingen, evenementen en ontmoetingen. Dit geeft de bezoekers de gelegenheid om zich onder te dompelen in zijn wereld en die van de mensen van wie hij houdt.

It Never Ends is een artistieke propositie met verschillende dimensies. Ze is levendig en voortdurend in beweging. Dit project, ongetwijfeld het grootste dat Armleder op vandaag heeft bedacht, is een propositie vol tegenstellingen: een persoonlijke tentoonstelling, maar ook een met ruimte voor werk van meer dan honderd kunstenaars; een grote kunsttentoonstelling, maar met heel

wat vluchtige en soms onzichtbare werken. Je zou het gevoel kunnen krijgen in het ideale museum te staan, maar het is toch in de eerste plaats een experimentele, interdisciplinaire en polyfone propositie. Noem het een 'Chinees portret' van de bedenker, voor wie gastvrijheid, samenwerking en vriendschap altijd de hoekstenen zijn geweest.

Publieke ruimte

De tentoonstelling is opgezet rond een openbare ruimte die zeven dagen op zeven vrij toegankelijk is en neemt de eerste twee verdiepingen van het gebouw in. Bij de ingang voorziet de kunstenaar een restaurant, een plek om te luisteren en te ontmoeten, met centraal een nieuwe installatie met werfsteigers, planten, licht, schermen... Een tentoonstelling in de tentoonstelling als het ware, die de benedenverdieping en de eerste verdieping, waar de kunstenaar ter plaatse een van zijn belangrijkste furniture sculptures heeft gemaakt, verbindt. Een experimentele bibliotheek (bedacht en gerealiseerd in samenwerking met het architectenbureau CIVA), een tijdelijke drukkerij die workshops voor alle leeftijden organiseert en een co-workingruimte maken deze gratis en vrij toegankelijke openbare plek compleet.

32 Monumentale installaties, tijdelijke tentoonstellingen en liveprogramma

It Never Ends loopt door over de vier bovenste verdiepingen: Armleder heeft daarbij elk van de spectaculaire industriële plateaus van de Showroom op een opvallende manier aangekleed. Binnen stelt de kunstenaar een programma voor met tentoonstellingen, die naadloos aansluiten op een reeks immersieve installaties. Hij heeft alles zelf bedacht en opgesteld. Deze projecten zijn een uitnodiging voor andere kunstenaars, maar ook een voorstelling van de collecties. Het project van Armleder is opgedeeld in twee grote luiken (september-december 2020, februari-april 2021) en volgt een ruim liveprogramma van concerten, performances, filmvoorstellingen, ontmoetingen en workshops, allemaal bedacht in dialoog met de kunstenaar. Wekelijks zijn op er donderdagavond en in het weekend ontmoetingen met onder meer specifieke live-evenementen, praktische activiteiten voor alle leeftijden en bezoeken. Verder telt het project ook vier themaweekends met een intensievere programmatie, die de onderliggende krachtlijnen van de tentoonstelling verder uitdiept.

De deuren open

Tussen het moment waarop *It Never Ends* is bedacht en vandaag zijn de situatie, de artistieke context en ons bestaan helemaal op hun kop gezet. Daarom is niet alleen het project van de kunstenaar opnieuw geprogrammeerd, maar heeft KANAL-Centre Pompidou ook beslist om in januari, tussen twee sequenties in, een moment in te lassen om even stil te staan bij, na te denken over en uit te wisselen rond de prangende vragen van deze tijd. De toekomst en de veranderingen die ze met zich brengt, komen ter sprake, net als de rol van het museum vandaag en van KANAL-Centre

Pompidou als toekomstige kunstruimte, in het bijzonder aan de hand van sleutelbegrippen als samenleving, kennis en gastvrijheid.

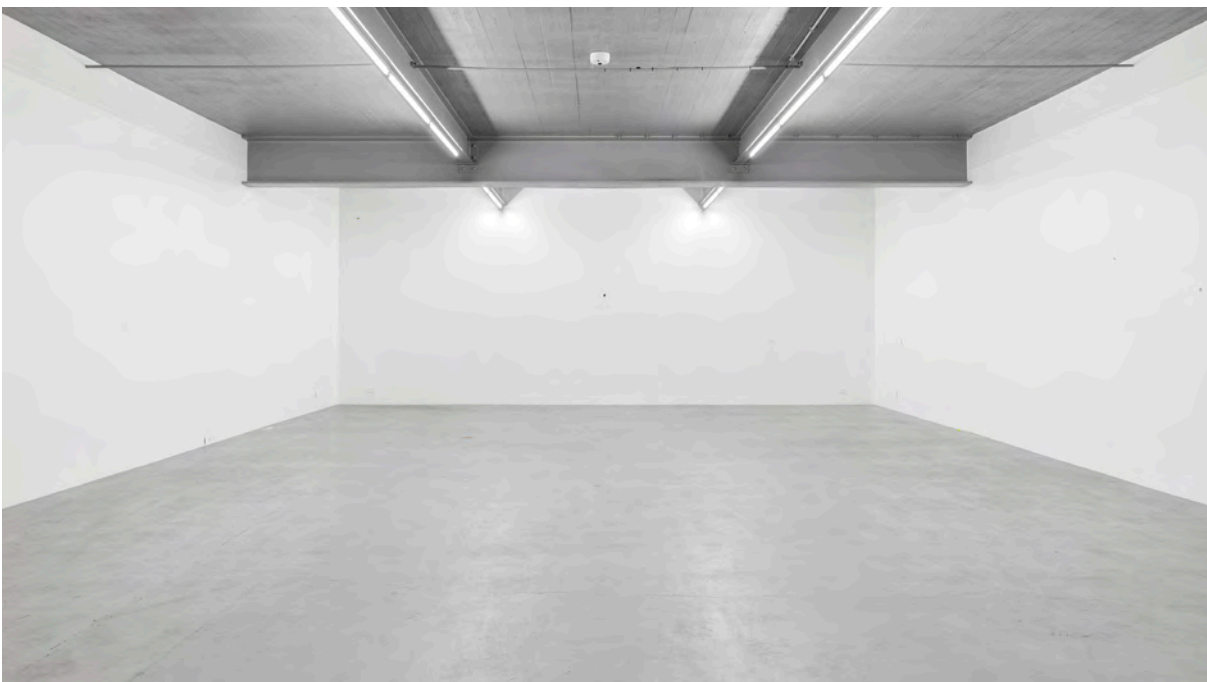
Curatorium

Het curatorium van de tentoonstelling wordt verzorgd door Bernard Blistène, directeur van het Musée national d'art moderne-Centre Pompidou, algemeen curator; Yann Chateigné, partner-curator, KANAL-Centre Pompidou; Anna Loporcaro, artistiek adjunct-directeur voor publiek en partnerships, KANAL-Centre Pompidou; Guy Gypens, verantwoordelijke programma, levende kunst, KANAL-Centre Pompidou; Alain Benisty, verantwoordelijke programma muziek, KANAL-Centre Pompidou en Jonathan Pouthier, attaché-conservator voor de Collectie Film van het Musée national d'art moderne - Centre Pompidou, Parijs

None Of The Above, 2004 – 2020

David Adamo, Fia Backström, Massimo Bartolini, Francis Baudevin, Giovanna Belossi, Monica Bonvicini, Gregory Bourrilly, Ludovic Bourrily, Olaf Breuning, AA Bronson, Yaima Carrazana, Isabelle Cornaro, Stéphane Dafflon, Philippe Decrauzat, Jason Dodge, Sylvie Fleury, Christian Floquet, Francesca Gabbiani, Piero Golia, Amy Granat, Wade Guyton, Fabrice Gygi, Alix Lambert, Christian Marclay, Simon Moretti, Olivier Mosset, Amy O'Neill, Virginia Overton, Mai-Thu Perret, Gerwald Rockenschaub, Ugo Rondinone, Haim Steinbach, Blair Thurman, John Tremblay, Pierre Vadi, Xavier Veilhan, Parker Williams, Jordan Wolfson

None of the Above, dat voor het eerst werd opgevoerd in 2004 in het Swiss Institute in New York, vertrekt vanuit een spelregel die John M Armleder bedacht. Hij nodigde een vijftigtal kunstenaars uit om een werk voor te stellen en

had daarvoor slechts één eenvoudige eis: het formaat van dat werk mocht niet groter zijn dan een postzegel en kon zelfs immaterieel zijn.

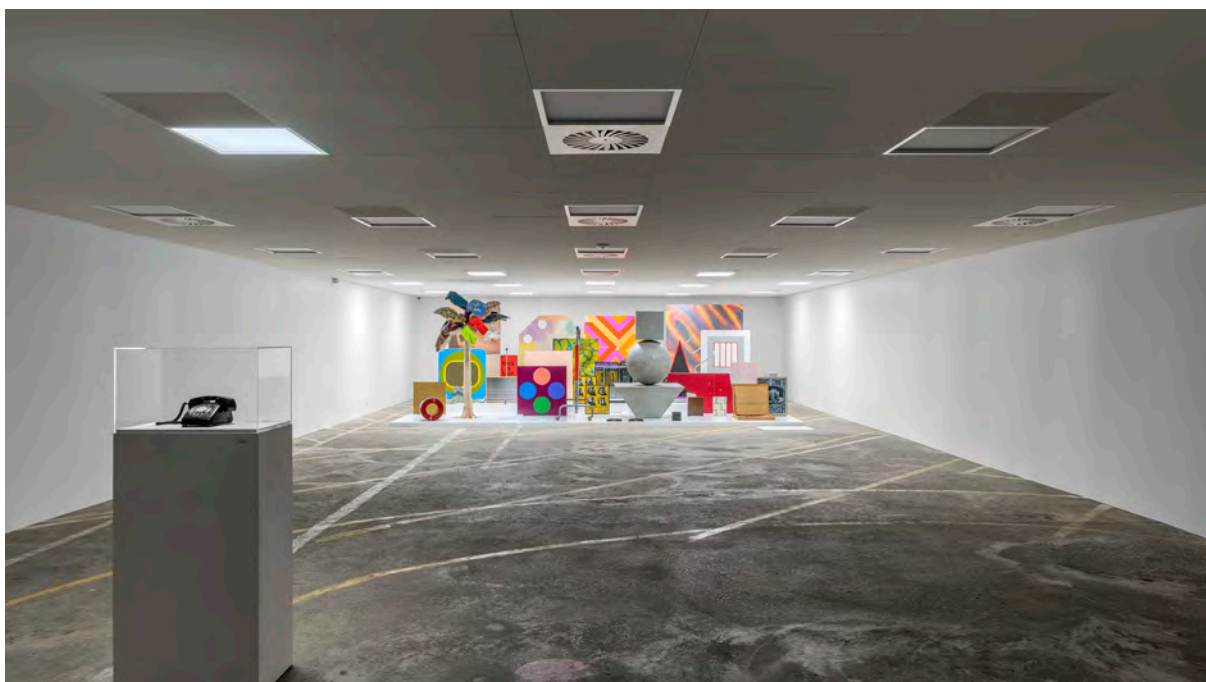
In KANAL-Centre Pompidou brengt Armleder een bijgewerkte versie van *None of the Above*. Aan de oorspronkelijke lijst met New Yorkse genodigden voegde de kunstenaar een paar nieuwe namen toe, vrienden, opkomende kunstenaars of nieuwe ontdekkingen die hij in de voorbije jaren heeft gedaan. Het project is het startschot van het programma van Armleder voor *It Never Ends*. Het past helemaal in de aanpak van de kunstenaar, die bij de organisatie van een tentoonstelling altijd interesse heeft gehad voor radicale benaderingen. *None of the Above* komt met een volledig nieuwe ervaring. Het aantal kunstenaars dat meewerkt, doet een dichtbezette tentoonstelling vermoeden en hun manier van werken - voor het grootste deel schilder- of beeldhouwkunst - gaat uit van een explosie van vormen en kleuren. De ruimte lijkt op het eerste gezicht leeg. De bezoekers worden uitgenodigd om op zoek te gaan naar de werken, een soort conceptuele zoektocht, bedacht door de kunstenaar.

All Of The Above, 2011 – 2020

Richard Aldrich, Carl Andre, Lisa Beck, Wallace Berman, Gregory Bourrilly, Chris Burden, Valentin Carron, Elaine Lustig Cohen, Bruce Conner, Isabelle Cornaro, Stéphane Dafflon, Philippe Decrauzat, David Diao, Emilie Ding, Sylvie Fleury, Christian Floquet, Poul Gernes, John Giorno, Dan Graham, Wade Guyton, Fabrice Gygi, Peter Halley, Gregor Hildebrandt, Ann Veronica Janssens, Scott King, Stéphane Kropf, Alix Lambert, Olivier Mosset, Virginia Overton, Laurent Pache, Ugo Rondinone, Peter Schuyff, John Tremblay, Blair Thurman, Xavier Veilhan

In dit project met een spectaculaire opstelling door John M Armleder zelf zijn het de werken die naar ons kijken en niet wij die naar de werken kijken.

All of the Above, bedacht door John M Armleder, is het resultaat van twee herinneringen aan tentoonstellingen. Als kind heeft hij het museum in Cairo bezocht en had daar het verrassende gevoel dat niet hij en zijn gezin naar de sarcofagen keken, maar de sarcofagen naar hen. Hij herinnert zich ook nog zijn bezoek aan Aziatische tempels waar de beelden en personages naar de toeschouwers leken te kijken die er binnenliepen. Daarom zet *All of the Above* de bezoeker letterlijk tegenover de werken van een veertigtal kunstenaars. Ze staan op een ruim platform, netjes naast of zelfs achter elkaar en vormen zo een landschap dat uitnodigt om vanop een afstand verkend te worden. De keuze voor de heel uiteenlopende werken is een doorsnede van werk uit de jaren 1960 en recentere creaties. Geografische herkomst, mediums en formaten staan door elkaar. Net als *None of the Above* (parallel gepresenteerd op het SR2) gaat *All of the Above* uit van een eenvoudige, maar tegelijk radicaal andere benadering: de kunstenaar zet de werken neer op een structuur. Ze staan door elkaar, bijna alsof ze willekeurig zijn neergezet. Het resultaat is een subjectieve en tijdelijke collectie. Op het toneel worden ideeën als duurzaamheid en vastheid, die bij het opstellen van een museumcollectie maar al te vaak het uitgangspunt zijn, geconfronteerd met een open ruimte met veel potentieel. De werken worden op die manier herleid tot hun levendige, actieve dimensie. En het is dan ook geen toeval dat Armleder graag in herinnering brengt dat een 'schilderij, performance of tentoonstelling maken', voor hem 'eigenlijk allemaal hetzelfde is'.

LIJST MET WERKEN

Showroom 0. **John M Armleder****Stairways to Heaven, 2020**

Steiger, banden, planten, neons, opgezette dieren, textiel, schermen, geluid. 1612 x 754 x 1098 cm. Courtesy van de kunstenaar

. **John M Armleder****Flower Power Again, 2020**

Banden, aarde, bloemen. Wisselende afmetingen. Courtesy van de kunstenaar

. **Bureau Barbier Bouvet****Hall, 2020**

Staal, hout, glas, recuperatiemateriaal. Wisselende afmetingen. Courtesy van de kunstenaar

. **Bureau Barbier Bouvet****Tea Room, 2020**

Staal, hout, glas, recuperatiemateriaal. Wisselende afmetingen. Courtesy van de kunstenaar

. **Charlemagne Palestine****the ITTTT NEVERRRRR ENDSSSS
CARILLONNNN, 2020**

Beiaard, pluuche, textiel, discoballen, verlichting, geluid. Wisselende afmetingen

Showroom 1. **John M Armleder****It Never Ends (FS), 2020**

Gemengde techniek op doek, stoelen. 280 x 1000 cm. Courtesy van de kunstenaar en Galerie Almine Rech, Brussel/Parijs en Massimo De Carlo, Milaan/Londen/Hongkong

Overloop. **John M Armleder****Once again, 2020**

Gemetaliseerd aluminiumacryl op houten en metalen wand. 1167 x 1143 x 280 cm. Courtesy van de kunstenaar

Showroom 2. **John M Armleder****Zonder titel, 2020**

Tentoonstellingszaal. Verguld polyethyleenblad op houten wand. 340 x 1312 x 862 cm. Courtesy van de kunstenaar

. **None of the Above, 2004–2020**

David Adamo, Fia Backström, Massimo Bartolini, Francis Baudevin, Giovanna Belossi, Monica Bonvicini, Gregory Bourrilly, Ludovic Bourrily, Olaf Breuning, AA Bronson, Yaima Carrazana, Isabelle Cornaro, Stéphane Dafflon, Philippe Decrauzat, Jason Dodge, Sylvie Fleury, Christian Floquet, Francesca Gabbiani, Piero Golia, Amy Granat, Wade Guyton, Fabrice Gygi, Alix Lambert, Christian Marclay, Simon Moretti, Olivier Mosset, Amy O'Neill, Virginia Overton, Mai-Thu Perret, Gerwald Rockenschaub, Haim Steinbach, Blair Thurman, John Tremblay, Pierre Vadi, Xavier Veilhan, Parker Williams, Jordan Wolfson

. **John M Armleder****Yoga, 2020**

Kunstdennen. Installatie. Wisselende afmetingen. Courtesy van de kunstenaar

. **Mai-Thu Perret****The Garden of Nothingness, 2018**

Hout, verf. Lengte: 1400 cm. Courtesy van de kunstenaar

Showroom 3

- **John M Armleder**
Workshop, 2019
Tentoonstellingszaal. Behangpapier op houten wand. 340 x 2184 x 924 cm. Behangpapier: co-editie Scabal en Neutral Zürich. Courtesy van de kunstenaar
- ***All of the Above***
Richard Aldrich, Carl Andre, Lisa Beck, Wallace Berman, Gregory Bourrilly, Chris Burden, Valentin Carron, Elaine Lustig Cohen, Bruce Conner, Isabelle Cornaro, Stéphane Dafflon, Philippe Decrauzat, David Diao, Emilie Ding, Sylvie Fleury, Christian Floquet, Poul Gernes, John Giorno, Dan Graham, Wade Guyton, Fabrice Gygi, Peter Halley, Gregor Hildebrandt, Ann Veronica Janssens, Scott King, Stéphane Kropf, Alix Lambert, Olivier Mosset, Virginia Overton, Laurent Pache, Mai-Thu Perret, Dieter Roth, Peter Schuyff, John Tremblay, Blair Thurman, Xavier Veilhan
- **John M Armleder**
Universal Disco Balls II, 2020
Discoballen, verlichting. Diameter (per stuk): 100 cm. Courtesy van de kunstenaar
- **John M Armleder**
Juste; Debout; Juste debout, 2019
Brons, drie bollen met verschillend patina, diameter (per stuk): 50 cm. Sokkel: gemetalseerd aluminiumacryl op hout: 80 x 350 x 175 cm. Productie: Scabal. Courtesy van de kunstenaar en Scabal, Brussel

Showroom 4

- **John M Armleder**
Quicksand 3, 2013 – 2020
Legplanken, diverse voorwerpen en materialen, neons, schermen, geluid. 2 x (210 x 5262 x 100 cm). Courtesy van de kunstenaar

- **John M Armleder**
Siphonales (Decima Ora, M.C.), 2005
Installatie. Elke rol: 420 x 49 x 49 cm. Courtesy van de kunstenaar en Galerie Massimo De Carlo, Milaan/Londen/Hongkong

Showroom 5

- **Karen Kilimnik**
The World at War, 2018
Video-installatie, kleur, geluid 43 min 58 s. Courtesy van Galerie Sprüth Magers, Berlijn
- **John M Armleder**
Ariana, 2012
Installatie. Gemengde techniek. 116 x 723 cm. Courtesy van de kunstenaar en Galerie Andrea Caratsch, St. Moritz
- **John M Armleder**
Untitled, 2004
Lichtgevende stenen. Wisselende afmetingen. Courtesy van Galerie Massimo De Carlo, Milaan/Londen/Hongkong
- **John M Armleder**
Very Big Player, 2020
Fluorescerende buizen. Wisselende afmetingen. Courtesy van de kunstenaar
- **John M Armleder**
Astro Again, 2013 – 2014
Lampen, lasers, diverse geautomatiseerde verlichtingen. Wisselende afmetingen. Courtesy van de kunstenaar
- **Films #1 (Tot 25.10.2020)**
Isabelle Cornaro
Films. Wisselende duurtijd, 16 mm gedigitaliseerd, kleur, stom, 16/9. Courtesy van Galeries Francesca Pia, Zürich, Foksal Gallery Foundation, Warschau, Hannah Hoffman, Los Angeles en Balice Hertling, Parijs
- **Wordt verwacht: Films #2 (Vanaf 29.10.2020)**
Marcel Broodthaers – Fiction

36 **It Never Ends – Deel 2**

KANAL-Centre Pompidou wilde het tweede luik van de tentoonstelling *It Never Ends*, een ruime carte blanche voor John M Armleder, aanvankelijk in september 2020 openen, maar dat zal nu pas vanaf 4 februari 2021 te zien zijn.

Dit tweede deel van *It Never Ends* gaat verder op verkenning in het universum van Armleder. Het is niet alleen een persoonlijke tentoonstelling geworden, maar er is ook ruimte voor werk van andere kunstenaars. Dit project bevestigt nogmaals de ethische en esthetische dimensie van het werk van John M Armleder. Voor hem lag kunst altijd aan de basis van samenwerking, vriendschap en gastvrijheid.

LEVENDE KUNST

De Covid-19-pandemie heeft de Belgische en Europese culturele wereld zwaar getroffen. Ook KANAL is niet gespaard gebleven. De kalender met activiteiten en de programmatie zijn grondig door elkaar geschud, want na het uitstel restten er nog 4 weken van het voorziene programma. KANAL zag zich gedwongen om op 26 oktober te sluiten, net als alle andere culturele tempels in België. De heropening van de tentoonstellingen op 4 december, meer dan een maand later dan voorzien, kon alleen maar doorgaan zonder voorstellingen en concerten. Uiteindelijk is deel 1 van het programma levende kunsten in 2020 dus slechts 4 weken geopend geweest voor het publiek, wat natuurlijk betreurenswaardig is.

Voorstelling - Performances

Screws

Alexander Vantournhout / Not Standing

11.09 - 19:00 & 21:00 / 12.09 - 15:00 & 17:00 / 13.09 - 15:00 & 17:00 / choreografie & circografie Alexander Vantournhout / creatie & performance Emmi Väisänen, Jessica Eirado Enes, Alexander Vantournhout, Axel Guérin, Alexandros Anastasiadis / copresentatie: KANAL & Het Theaterfestival

Vantournhout leidt ons met vier dansers-acrobaten langs een parcours van korte performances die op elkaar inspelen: solo's en duo's, maar ook korte en gedurfde choreografieën voor groepen. Screws zet de relatie tussen lichaam en voorwerp op allerlei manieren op haar kop. Ongewone voorwerpen die aan het lichaam worden bevestigd, geven steun en grip of helpen de performers in evenwicht te blijven - of net niet. Zo kunnen ze de zwaartekracht overwinnen of haar net sterker voelen.

1000 Scores

Pieces For Here, Now & Later

Online vanaf juli 2020 / Geproduceerd door Rimini Apparat (Berlijn), in een coproductie met KANAL-Centre Pompidou, PACT Zollverein (Essen), Tanz im August / HAU Hebbel am Ufer (Berlijn), Goethe Institut/federaal ministerie van Buitenlandse Zaken van Duitsland / <https://1000scores.com/portfolio-items/tim-etchells-ten-phrases/>

In de lente van 2020 bracht de lockdown een dringende, dwingende behoefte met zich mee om meer dan ooit performances te creëren op basis van instructies, met beperkt sociaal contact of op een veilige afstand. Nu er geen ontmoetingsplekken of ruimten meer waren om tot uitwisseling te komen, zoals een theater, galerie, concertzaal of club, werd de privéruimte de plek bij uitstek voor interactie. In een periode waarin we elkaar niet vaak kunnen zien en waarin kunstinstellingen dicht blijven, worden 'partituren' een transdisciplinaire artistieke tool om een

brug te slaan tussen mensen in afzondering onderling en tussen diezelfde mensen en hun omgeving. We blijven performances creëren door de toeschouwers nu tot hoofdrolspeler te maken van werken die voor hen geschreven zijn. *1000 Scores. Pieces for Here, Now & Later* is een online performance geworden met nieuwe partituren van diverse artiesten op de website. Elke partituur is een kunstwerkje met instructies geschreven voor iemand in het bijzonder, aangeduid door het project, in samenwerking met de partnerinstellingen en het artistieke team.

- *Score #1 (jul. 2020): Tim Etchells - Ten Phrases*
- *Score #2 (nov. 2020): Ula Sickle - Score for Night Travel*
- *Score #3 (dec. 2020): Radouan Mriziga*

Event & Exhibit (1967)

John Armleder par Masy Klasen

24.09 - 11:00 / Ter gelegenheid van de opening van *It Never Ends* voor het grote publiek bracht Masy Klasen opnieuw *Event and Exhibit*, een performance door John M Armleder, bedacht in 1967.

Scores for The Body, The Building and The Soul

David Helbich

Kunstenaar David Helbich nodigde de bezoekers uit om tijdens hun bezoek aan KANAL zelf performers te worden.

Het publiek ontdekte in een folder instructies waarmee ze korte performances konden brengen, die speciaal voor de oude showroom gecreëerd waren. Iedere performance verwees naar de architectuur van het gebouw en de geschiedenis van de performance.

'Elbow bump, Erwin Wurm!

At the ramp to the 2nd floor, sit in the first loop of the handrail.

Hang in there for 50 seconds.'

Safety Measures

Tim Etchells

24.09-27.09 / Reeks instructiefiches

De bezoekers krijgen ieder een fiche waarop aan de ene kant de woorden Safety Measures staan en op de andere kant een eenvoudige instructie. De instructies van Safety Measures suggereren manieren, houdingen, tactieken en systemen om gevaar te vermijden, sommige zijn handig en getuigen van gezond verstand, andere zijn nutteloos of grenzen aan het wanhopige. Elke instructie dient als kader om naar de wereld te kijken en haar tegemoet te treden. Tegelijk worden de museumbezoekers op een speelse manier uitgenodigd om hun gedrag te veranderen zodra ze het museum buitenlopen.

Scar The Car

Eric Van Uytven

24.09-27.09

Na de eerste lockdown reed een oude Citroën Xantia door Brussel. Hij stond tijdelijk geparkeerd op verschillende plaatsen (Wiels, Recyclart, La Vallée, Brussel-West en KANAL). Op al deze plekken werden de bezoekers uitgenodigd om te 'krassen' en om te rouwen om wat ze tijdens deze crisis waren verloren. Dat krassen is een troostend ritueel geworden en de auto een mobiel, beeldhouwd medicijn. Rauwe emoties, diepe gedachten en boodschappen vol hoop komen hier samen. Het resultaat is een auto met een collectieve boodschap. Voor zijn laatste reis reed hij van Brussel-West dwars door de stad naar KANAL.

38 . **Echo Ovations: Shouting**

David Helbich

24.09 - 15:30 & 25.09 - 15:30 / Concept: David Helbich /
Performance: David Helbich, Lilia Mestre, Michael Schmid

Het publiek werd onder begeleiding van een groep performers uitgenodigd voor een georganiseerd schreeuwmoment. De ruimte waarin je je bevindt, galmt en jij ervaart sporen van je handelingen, een reflectie van ons gezamenlijke bestaan tussen tragedie en feest.

Echo/Ecart

Groupe Dix

24.09 & 25.09: 14:00-18:00 / Begeleiding: Aline Melaet en Toni Geirlandt. Curatoriaat: Antoine Pickels / In samenwerking met ENSAV - La Cambre.

Tien jonge kunstenaars uit verschillende disciplines, die allemaal performance hebben gestudeerd aan La Cambre, eigenen zich weer de collectieve dynamiek toe. Ze vertrekken vanuit de speelse aanpak van de groep Écart (1969-1982), waarvan John M Armleder deel uitmaakte. Dit proces van toe-eigening komt in botsing met de pandemie, waardoor de opvoering in KANAL wordt uitgesteld en de groep meerdere maanden op afstand moet werken. Er gaan uitwisselingssessies door, videocalls, er wordt solo geperformed, draaiboeken worden op afstand doorgegeven, de leden van de groep krijgen zelfs te maken met de ziekte. Zo ontstaat een gezamenlijk idee, dat op dit ogenblik te zien is in KANAL, via individuele of collectief gedragen voorstellen. Levende lichamen getuigen in een huiselijke sfeer, in de gecontroleerde openbare ruimte en in de afgebakende kunstwereld van de vreemde verhouding met de wereld die onze huidige ervaringen vormgeeft.

Anjan / Monstre-toi

Een rustige wandeling die uitmondt in een klopjacht met angst, schrik, eindeloos wachten... En een eenvoudig gebaar met materiaal en geluid. Geïnspireerd op een gebeurtenis tijdens de lockdown.

Martin Bonnaz / Passe-moi les jumelles

De performer neemt de tijd om tegen de stroom in te varen. Hij speelt in op de identificatie met de kwetsbare arbeider – de vagebond, maar ook de bezorger, de onzichtbare economische speler wiens activiteit wiens activiteit daarentegen juist zichtbaar werd tijdens de lockdown.

Anita de Laforêt / Souffles masqués

Lichamen komen samen voor een gemaskerde dans en een gezamenlijke ademhaling.

Malsy Klasen / Thé-masqué

De theeceremonie, een strikt ritueel, een levenskunst, een moment van samen-zijn, wordt aan de hand van een choreografie die rekening houdt met de geldende maatregelen, helemaal opnieuw uitgetekend.

Alexandre Lorgnier du Mesnil / Comme avant?

Vijf participatieve workshops rond een gevoelsmatige lockdownexit om opnieuw vertrouwd te raken met intimiteit, een feestelijke sfeer op te roepen en de ander weer toe te laten.

Sarah Minutillo / Territoire

Een vlag om te planten. De verovering van een gebied, de bevestiging van een persoonlijkheid, een bijzonder individu en zijn formele projectie door het object: als een nomadisch ritueel.

Alexane Sanchez / Parade

Het papier is veel meer dan een verpakking: het is de metamorfose van het lichaam, met een verwijzing naar dierlijkheid. Een mars om vragen te stellen ook, bij de eeuwenoude wonde die geslagen is door mens en dier te scheiden.

Estelle Saignes / Walking together

Al die videocalls, al die plekken die we delen, komen samen in een dans met symptomatische variaties die inspelen op ieders eigen omstandigheden. Kunnen we op basis van de omschrijving van ruimten daar ook echt samenleven?

Isabelle Sidaine / Colporter

De groep DIX creëert inhoud: van de lockdown tot performances. Wat doe je ermee? Opstapelen, sorteren, bewaren, archiveren, ontvouwen, vangen, nuanceren, kiezen, niet kiezen, interpreteren, performen, manifesteren: rondstrooien.

Laetitia Troilo / Horoscopus Libris

De bezoeker vertelt over zijn gemoedstoestand van dat ogenblik en geeft wat bijkomende informatie. Op basis daarvan wordt een protocol in werking gezet dat hem een zin toewijst waarover hij tijdens zijn bezoek aan de tentoonstelling kan nadenken.

Groupe DIX / Demain les échappées se retrouvent dans les interstices

Tijdens de eenzame lockdown zijn vlaggen ontworpen en overal op openbare plaatsen neergezet. Als een collectieve verzameling en eerbetoon.

Godefroid Of Bouillon:**The Bastard Son of Antara Bin-Shaddad Samah Hijawi**

01:10 - 14:00 & 02:10 - 19:00 / Concept & performance: Samah Hijawi / Productie: Kunstenwerkplaats Pianofabriek

Een verhaal dat door tijd en ruimte reist. De kunstenaar gaat naar Palestina, samen met zijn grootmoeder en twee bekende Europese figuren: de Vlaamse schilder Pieter Bruegel (16de eeuw) en Godfried van Bouillon, de onwettige zoon van de beroemde Arabische dichter Antar Bin-Shaddad en tevens de eerste koning van Jeruzalem. Deze performance is onderdeel van een ruimer werk, getiteld *Chicken Scribbles and the Dove that Looks like a Frog*, dat aan de hand van verschillende mediums wil onderzoeken hoe de politieke geschiedenis van Palestina in kunstwerken wordt belicht.

Choir Piece**Felix Kindermann**

11:10 - 14:00-18:00 / Concept, tekst, choreografie: Felix Kindermann / *Compositie voor Separated Musicians*: Natalie Dietterich / Gebracht door de Ghent Singers: Juliette Allen, Marion Bouwens, Blandine Coulon, Charlotte Schoeters, Estelle Lefort, Anna Nuytten, Sonia Sheridan Jacquelin, Paul Sojo, Henk Pringels, Timo Tembuyser, Leander Van Gijsegem, Ivan Yohan, Andrés Soler Castano, Wouter Vande Ginste, Pieter Coene, Mark Trigg, Noah Thys.

Felix Kindermann zet met *Choir Piece* het koor Ghent Singers als een bewegend beeldhouwwerk neer en stelt daarmee vragen bij onze relatie tot intimiteit. Hij weerspiegelt daarbij de huidige tijdsgesest en de sociale verwrongenheid die ermee gepaard gaat. Aan de hand van een nieuw arrangement, fragmentatie en technieken voor akoestische distorsie creëert het werk een gevoel van vervreemding. De uiterlijke schijn en het effect daarop van het koor als vertrouwde culturele troef worden aan

40 het wankelen gebracht. De grens tussen belangrijke tegenstellingen zoals harmonie en dissonantie, individu en groep, vervaagt doorheen het stuk.

. ***Lecture on Nothing, John Cage***
par Bryana Fritz

15.10 - 19.00

John Cage, een non-conformist pur sang, koos ervoor een conference op zijn muziek te bewerken tot een stuk dat totaal geen conference is (het lijkt gewoon hoogstens zo) en zelfs niet meer op zijn muziek is gezet. Dat 'niets' is letterlijk het belangrijkste onderwerp. De tekst van Cage bestaat uit anekdotes, verwijst naar het zenboeddhisme (waar hij in die tijd een groot aanhanger van was) en speelt vooral met de verwachtingen van het publiek.

. ***Mostly Silent Music (Extended Remix)***
Interprété par Adva Zakai & Michael Schmid

15.10 - 20:00 / Originele partituur: John M Armleder / Extended remix door: Adva Zakai, Michael Schmid en David Helbich / Performance door: Adva Zakai & Michael Schmid

Een Fluxconcert met werk van John M Armleder, Yoko Ono, George Brech, Man Ray, La Monte Young, Takehisa Kosugi, Nam June Paik, Dick Higgins, Ben Vautier, John Cage, Christian Morgenstern, Kurt Schwitters en met werk van Kate Tempest, Tierra Whack, Astra Taylor, Stromae en Beethoven.

Vragen rond *Stilte*, *Leegte* en *Niets* hebben voor John M Armleder altijd centraal gestaan. In 1981 stelde hij in het Zwitserse Sankt Gallen een programma voor: een 'Flux concert', getiteld *Mostly Silent Music*. De kunstenaar bracht er in zijn eentje op

het podium zo'n twintig werken: *4'33' stilte* van John Cage, *Audience* van Ben Vautier en een reeks dadaïstische experimenten of instructies van componist La Monte Young. Drie decennia later en na onderzoek door de Haute école d'art et de design van Genève is deze historische gebeurtenis het vertrekpunt geworden van een nieuwe partituur door Adva Zakai, Michael Schmid en David Helbich. Zij brengen een eerbetoon aan het project van Armleder.

. ***In***
Kris Verdonck

17:10 - 14:00 + 15:00 + 16:00 + 17:00 / 18:10 - 14:00 + 15:00 + 17:00 + 18:00 / Concept en leiding: Kris Verdonck / Gebracht door Heike Langsdorf & Gilles Polet

Voor *In* (2003) bleef een performer bewegingloos in een uitstalkast vol water staan. Door een verdraaiing van de gevoelens veroorzaakt door deze bijzondere omgeving, ging de performer in een trance. Microfoons versterkten het geluid van de ademhaling en beweging.

. ***Paper Lane***
Olga De Soto

17:10 - 18:00 / De performance *Paper Lane* werd bedacht tijdens de creatie van de voorstelling *Mirage* (2019), waarvan de beeldende elementen het resultaat zijn van een eerste samenwerking met beeldend kunstenaar Sophie Whettnall.

Paper Lane was een daad van verzet tegen de digitale revolutie en alomtegenwoordigheid van het teveel, van high-speed en high-tech die de stilte die we nodig hebben voor meditatie, introspectie en bezinning, vernietigde. Deze daad vertrok vanuit de vaststelling dat er nood was aan radicale onthaasting en haalde inspiratie bij het werk

Alienation and Acceleration. Towards a Critical Theory of Late-Modern Temporality, van de Duitse socioloog en filosoof Hartmut Rosa.

**Echo Ovations:
Human Delays From Inner Space
David Helbich**

18/10 - 15:30 / Geluidspersformance gericht op een introactief publiek in een grote ruimte.

Vieren wat terugkeert, loven wat je verlaat: tijdens deze interactieve en introactieve geluidspersformance nodigde Helbich het publiek uit voor een diepe geluidservaring met geluiden die opgenomen zijn op plaatsen waar de geschiedenis nog nagalmt. De toehoorders zochten een plaatsje op de bovenste verdieping van de oude Citroën-showrooms en werden begeleid naar het moment waarop het geluid verdween en zij zich afvroegen of het hen wel echt had verlaten.

**Oh! Rage
Calixto Neto**

23.10 - 19:00

Het stuk van Calixto Neto wilde minderheden en hun lichamen zichtbaarheid geven en hun denkwereld tastbaar maken. Zijn eerste solo vertrok vanuit een onderzoek naar de 'perifere' dansen, dansen die dus ontwikkeld zijn aan de rand van de institutionele paden, en spitste zich toe op hoe zwarte lichamen afgebeeld worden, en hoe ze op het kruispunt van verschillende emancipatorische discours bevattelijk worden gemaakt. Hij mobiliseerde de beweging Afropunk, het Afrofuturisme, postkoloniale studies (met name Braziliaanse), black studies en hedendaagse kunst.

Muziek

Charlemagne Palestine - Oren Ambarchi - Eric Thielemans

24.09 - 19:00

Charlemagne Palestine en Eric Thielemans ontmoetten elkaar in oktober 2013 in Brussel, tijdens een residency georganiseerd door de Ateliers Claus. Ook de Finse elektronisch musicus Mika Vainio (1963-2017), van het legendarische duo Pan Sonic, was erbij. De muziek die ze tijdens die 4 dagen componeerden en die later onder het label Godbear van Charlemagne Palestine uitgebracht werd, ligt aan de basis van deze propositie. Palestine en Thielemans worden vandaag begeleid door gitarist Oren Ambarchi.

Zeta Lys & Mika Oki

25.09 - 20:00 / Double Dj-Set

Zeta Lys: De Nederlandse artieste met uitvalsbasis in Brussel presenteerde *Oskari* op The Word Radio, een eerder ambientgetinte show, maar zonder reële beperkingen en altijd op zoek naar pareltjes. We hebben haar ook al zien swingen op diverse festivals (Listen, Out Loud, Dekmantel, Garage Noord...) tijdens een veeleer percussieve set.

Mila Oki: Beeldhouwen en haar studie elektro-akoestische muziek hebben haar het belang van textuur en het werken op geluidsmateriaal bijgebracht. Haar liefde voor zware bassen van rauwe grime en bij voorkeur donkere techno combineert ze met die gespecialiseerde artistieke achtergrond. Het resultaat is een immersieve ervaring, die even onthutsend als aangrijpend is.

42 . **Maniac Maison: Shoko Igarashi, Casimir Liberski & Lucien Fraipont**

27.09 - 13:00

Maniac Maison is het nieuwe muzikale speelterrein van drie muzikanten met uitvalsbasis in Brussel: Shoko Igarashi, Casimir Liberski en Lucien Fraipont. Voor hun eerste album, dat in 2021 verwacht wordt, zijn ze gaan graven in hun harde schijven. Ze kwamen tevoorschijn met een reeks ongeremde en hoogst verslavende elektronische pareltjes, die ze samen in een nieuw jasje stopten. Hun uiteenlopende individuele parcours komen samen in een verrassend stimulerende elektronische kaleidoscoop voor de hersenen 2.0, en leggen de kleine ups en downs in hun dagelijkse leven vast.

. **BÀÀN**

04.10 - 16:00

Achter deze cryptische naam zit een duo van klinkende namen uit de nationale muziekscene: Pascal N. Paulus, ofwel Paulson, aan de synthesizer en Jean-Philippe De Gheest aan de drums. De eerste kan verschillende instrumenten de baas en heeft vroeger Mélanie De Biasio, La Jérôme, Kris Dane... geproduceert. De tweede werkt al vele jaren samen met de Amerikaan Mark Lanegan, die cavern rock brengt, en speelt ook bij Piloote, een improvisatietrio dat zowel experimenteel als groovy is. De twee Brusselaars werken sinds 2016 samen en hebben al drie albums op hun actief (het volgende is voorzien voor 2021).

. **Joram Feitsma**

08.10 - 20:00

Al op vroege leeftijd werd hij sterk beïnvloed door de Italiaanse hedendaagse componist Ludovico Einaudi, die zichzelf

zowel minimalistisch als easy-listening noemt. Joram Feitsma componeert ook neoklassieke stukken voor piano. Wat in 2018 nog een hobby was voor deze dertigjarige Utrechtenaar, is nu een tweede job. Hij geeft ook geregeld concerten in het Muzieklokaal, een stadszaal voor klassieke muziek, en tekende bij Bigamo, een meer experimentele tak van Innervisions, het elektronische label uit Berlijn.

. **Stephen O'malley + Kali Malone**

KANAL & Les Ateliers Claus stellen voor / 16.10 - 20:00

Het werk is geïnspireerd op het grondig geïnformeerde werken met geluiden en is ontstaan uit een fascinatie voor de dhrupad: lange elektrische instrumentalisaties, dronemuziek, fenomenologisch spectralisme maar ook geluidsbaden en sonotherapie. De lange sessie van Stephen O'Malley voor KANAL is het resultaat van vele jaren samenwerken met en zich laten inspireren door componisten Alvin Lucier en Phill Niblock, maar ook van zijn eigen werk met de legendarische zwaargewichten van Sunn O))). De sessie bestond uit fysieke geluiden die met micro-intervallen werden opgenomen en werd afgespeeld in intiemere, afgesloten ruimten. Ze werd begeleid door Kali Malone.

. **Nova Materia**

Late Thursday at KANAL / 22.10 - 20:00 / Dj-Set

Nova Materia is een Frans-Chileens duo dat vandaag bij Crammed Discs zit, het meest internationale van de Brusselse labels. Ze lieten zich voor het eerst opmerken met een combinatie van elektronische dance, post-punkinvloeden en geluiden gemaakt door eerder ongewone voorwerpen in muziekstudio's: metalen platen, stalen buizen, stenen, keien...

Keep Calm and Carillon

22.11 - 15:00 / 29.11 - 15:00 / 6.12 - 15:00

Op de benedenverdieping van KANAL-Centre Pompidou stond sinds september, en van bij de opening van de tentoonstelling *It Never Ends* van en met John M Armleder & guests, een beiaard. De kunstenaar Charlemagne Palestine had die tot beeldhouwwerk verbouwd. Het was de bedoeling om dit mooie instrument in het gebouw geregeld voor een publiek te bespelen. Tijdens de lockdown was dat natuurlijk niet mogelijk. Maar een beiaard kun je niet opsluiten! Vanaf zondag 22 november bracht KANAL dus drie concerten via streaming op *Facebook Live*, telkens op zondagmiddag. De burens van KANAL konden ook gewoon het raam openzetten en genieten van het klokkenspel dat in de stad te horen was.

22/11 Pak Yan Lau

29/11 Eric Thielemans & Farida Amadou

06/12 Hampus Lindwall &

Kobe Van Cauwenberghe

MEDIATIE & DISCURSIEF, DE DRUKKERIJ

De titel *It Never Ends* verwijst naar het feit dat de tentoonstelling, hoewel ze een terugkeer naar het werk zelf en naar de engagementen en samenwerkingen van de kunstenaar belooft, alles behalve een monografie is, noch een retrospectieve in de klassieke zin van het woord is. Ze is een smeltkroes van de geest van zijn eerdere tentoonstellingen en die van de kunstenaars die zijn oeuvre voeden en inspireren.

Het programma voor het grote publiek is nu in diezelfde dynamiek en participatieve aanpak opgesteld. Tijdens deze overgangsfase, die tot 2023 zal duren, was het essentieel om te blijven experimenteren met formules, om het publiek bij de voorstellingen te blijven betrekken en om het onder te dompelen in het universum van de kunstenaar die we hebben uitgenodigd.

Via uitnodigingen aan lokale ontwerpers gaf het programma voor het publiek dan toch verschillende invalshoeken en uiteenlopende manieren van werken, zowel artistiek als techniek en conceptueel. Net als de manier van werken van de kunstenaar zelf, die speelt met alle categorieën van zowel de kunst als de wereld en die hiërarchie weert, mikken we met zijn universum op drie soorten publiek:

- . Kinderen (schoolkinderen, kleuters, verenigingen en bezoekers) verdeeld in drie categorieën:
 - 6-12 jaar
 - 3-5 jaar
 - 12-18 jaar
- . Volwassenen (individueel of in groep, studenten hoger onderwijs, kunstliefhebbers of beginners) tot 99 jaar.
- . Gezinnen (kinderen en hun begeleiders voor een gezamenlijk bezoek).

Activiteiten

Alleen de activiteiten die effectief zijn doorgegaan (van 24 september tot 26 oktober) in functie van de beslissingen om te openen/ sluiten of over afstandsregels die door de overheid worden opgelegd in het kader van de Covid-19-crisis, worden vermeld. De bijzondere bezoeken en workshops die niet zijn doorgegaan in 2020, kunnen tussen februari en april 2021 georganiseerd worden.

44 Gewoon bezoek

. **Visite DISCO**

Elke donderdag / 19:00 (NL) / 19:30 (EN) / 20:00 (FR)

Het publiek met de tentoonstelling laten kennismaken door de belangrijkste werken van de kunstenaar op de voorgrond te plaatsen en het publiek vervolgens de kans te geven de avond verder te zetten in het café van KANAL. De inrichting daarvan, van de hand van designer Stéphane Barbier Bouvet, is een knipoog naar de bars in Genève waar John M Armleder vaak komt.

Op de achtergrond klinkt elektro, jazz of experimentele muziek. Elke donderdagavond kunnen de bezoekers cocktails proeven en tapas eten die het team van KANAL zorgvuldig heeft uitgekozen.

. **Visit'ALL**

Elke zondag / 14:00 (NL) / 15:00 (EN) / 16:00 (FR)

Een duik van 1,5 uur in de kleurrijke fantasiewereld van John M Armleder, onder de enthousiaste begeleiding en met de expertise van een gids.

Bijzonder bezoek

. **Le monde sans-envers-et-sans-endroit / De wereld zondersteboven**

interactieve rondleiding / 3<6 jaar en hun ouders / 27.09 (FR) / 11.10 (NL) / 25.10 (FR) / 11:00

De vertelwandeling door de tentoonstelling *It Never Ends* is een ontmoeting tussen de fantasiewereld van auteur Jérôme Michez en het fantastische universum van John M Armleder. De wandeling neemt je mee door de oude autoshowroom. Een van onze acteurs (of soms de auteur zelf) vertelt het verhaal, dat opgesmukt wordt door de werken die tijdens de gezinswandeling onthuld worden.

. **Visite intime / Gezellig gesprek**

Naar een idee van Valérie Bodson - Rondleiding met max 2 personen - 8:10 - 18:00, 19:00, 20:00, 21:00 door Valérie Bodson (FR).

En wat als we na deze gezondheids crisis nu eens alleen het beste overhielden: intimiteit. Een bijzonder moment, een pauze... Een intiem moment met een kunstwerk! Een krukje, een zetel of een kussen, kies je favoriete zitje en maak het je gemakkelijk. Na een kwartier wordt je mijmering onderbroken, maar kun je verder praten met een artiest.e die het werk, de kunstenaar en zijn/haar kijk op de wereld met jou bespreekt. Een intieme theaterervaring die de fysieke afstand bewaart, zonder dat we sociaal en intellectueel op afstand blijven.

. **Perspectief - Het werk van John M Armleder door de bril van een kunstenaar**

9:10 - 18:00 / door: mentalKLINIK (NL).

Tijdens dit subjectieve bezoek spelen kunstenaars of experts uit de visuele kunst de rol van tussenpersoon. Zij delen met het publiek hun visie op het universum van John Armleder of de kunstenaars die hij uitnodigde in de ruimten van KANAL.

Talks & Tea Time

- . John M Armleder in gesprek met Mai-Thu Perret en Bernard Blistène (24.09 - 16:00 u)
- . Isabelle Cornaro in gesprek met Jonathan Pouthier (24.09 - 17:30 u)
- . Meet Stéphane Barbier Bouvet (25.09 - 11:00)
- . John M Armleder in gesprek met Rectangle (25.09 - 16:00 u)
- . Ecart: collectivité/connectivité; met Yann Chateigné, Elisabeth Jobin & Dan Solbach (25.09 - 17:30 u)

Workshops

Schilder, beeldhouwer, bedenker van installaties, performer, archivaris, curator, verzamelaar, uitgever, boekhandelaar, galeriehouder en nog veel meer. John M Armleder (geboren in 1948, woont en werkt in Genève, Zwitserland) is een van de belangrijkste figuren in de kunstwereld van de voorbije vijftig jaar. *It Never Ends* in KANAL is een kruispunt waar de geest van zijn tentoonstellingen van vroeger en die van kunstenaars die zijn werk vandaag nog voeden, samenkomen. Het programma voor het publiek is volgens diezelfde dynamiek en participatieve aanpak opgebouwd. Het team van KANAL stelt voor om het publiek erbij te betrekken en het tijdens de tweemaandelijksse workshops onder leiding van Brusselse ontwerpers en kunstenaars onder te dompelen in de wereld van de kunstenaar. Deze workshops zijn ervaringen die de perceptie en de invalshoeken verrijken en die verschillende artistieke, maar ook technische en zelfs conceptuele benaderingen naast elkaar zetten.

• **Le Bon Conseil / Goede Raad** **Daniel Wagener, Axel Claes**

26.09 - 14:00 (FR + NL)

KANAL nodigde voor *It Never Ends* de Brusselse kunstenaars en vrienden Daniel Wagener en Axel Claes uit. Voor deze gelegenheid vormen zij samen het collectief 'Les Conseillers' en bedenken ze een programma dat 'ouderwetse' druktechnieken verkent en zich richt op gezinnen. Het idee van een drukkerij als onderdeel van de tentoonstelling van John M Armleder doet denken aan de tijd toen Écart, het collectief in Genève dat de kunstenaar in 1969 mee uit de grond stampte, nog een uitgeverij, een drukkerij en een boekwinkel was. Voor deze

eerste van een reeks van zeven maandelijksse workshops komen Daniel Wagener en Axel Claes met de productie van postkaarten op basis van fiches met daarop telkens een 'tip' die je moet volgen. De deelnemers trekken willekeurig een fiche, die dan een duwtje in de rug is om te experimenteren met typografie-letterpress. Dankzij deze speelse en participatieve aanpak kunnen de kleine drukkers in de dop hun postkaarten uitwisselen als Panini-kaarten en zo het hele oeuvre verzamelen in een speciaal daarvoor door de kunstenaars ontworpen verzamelmap.

• **Supersticker - 'Les Conseillers' stellen voor:** **La Carolopostale met Pierre Lefebvre en Nicolas Belayew**

03.10 - 14:00 (FR + NL)

La Carolopostale is een opvallend en ludiek postkaartcollectief uit Charleroi. Als antwoord op de uitnodiging van Les Conseillers komen postbodes Pierre Lefebvre en Nicolas Belayew met *Supersticker*, een creatieve workshop waarin de deelnemers zelfklevende tekeningen en drukwerken verzinnen op basis van het vele materiaal dat de tentoonstelling biedt.

• **Stilte, wij dansen!**

DJ Steph Wunderbar + Jérôme Prosperger

17.10 - 14:00 (FR + NL)

In het kader van ons weekend *Silent Room*, dat in het teken staat van de stilte, de leegte en het ongrijpbare, stellen muzikanten Steph Wunderbar en Jérôme Prosperger voor om je onder te dompelen in hun geluidscreaties. En dat alles in stilte! Deelnemers van alle leeftijden krijgen een koptelefoon en kunnen zich op de opzweepende ritmes van de twee muzikanten uitleven.

46 Scholen en verenigingen

Activiteitenprogramma

Om kennis te maken met hedendaagse creaties en om de pedagogische en inclusieve rol van KANAL-Centre Pompidou te benadrukken, worden leerkrachten en socio-culturele werkers uitgenodigd om de ruimten en de tentoonstellingen van het museum te gebruiken als ontmoetingsplatform, als een plaats waar ze kunnen communiceren en experimenteren. KANAL wil de kans bieden om ter plaatse het museum te verkennen en vandaaruit dan in de klas of de vereniging projecten uit te werken. Hedendaagse kunst leent zich uitstekend om op verschillende manieren naar de wereld te kijken en wordt zo een unieke tool om te leren, zich open te stellen en een rechtstreekse band aan te gaan met de wereld van vandaag. Het pedagogische team van KANAL ontvangt en verwerkt iedere aanvraag voor activiteiten op maat, zodat het aanbod afgestemd is op de behoeften, wensen en beperkingen van groepen. Op basis daarvan hebben we vier workshops uitgewerkt, die begeleid worden door professionals in hun vakgebied. De workshops zijn zo uitgedacht dat ze aangepast kunnen worden aan een publiek van volwassenen, adolescenten of kinderen: de discipline blijft dezelfde maar de aanpak en het verloop van de workshop variëren in functie van de groep.

- **Filo-workshop (kleuters tot volwassenen)**
Het Franstalige luik van de filosofie-workshops wordt begeleid door Les Loulous Philosophes. Kinderen vanaf de derde kleuterklas worden gestimuleerd om zelf na te denken, samen te werken en zichzelf en elkaar te respecteren in ieders verscheidenheid. De tentoonstelling *It Never Ends* biedt hier eindeloos veel materiaal om deze kennismaking met filosofie te voeden en vragen te verkennen die zowel in de kunst als in de leefwereld van de kinderen opduiken.

Voor adolescenten en tieners is er op basis van het artistieke materiaal van de tentoonstelling een thematiek met filosofische inslag uitgewerkt. De deelnemers worden gestimuleerd door professionele filosofen. Deze inleiding tot de filosofie heeft als doel de toegang tot kunst en cultuur te verrijken door vertrouwen te geven in het eigen intellect en dat van de ander te verrijken. De sfeer is ontspannen en gezellig.

Aan Nederlandstalige kant werken we voor de filosofiewerkshops samen met Initia, een projectorganisatie voor hedendaagse kunst en praktische filosofie. In samenwerking met kunstenaars, praktisch filosofen en andere betrokkenen ontwikkelt Initia workshops voor kinderen, jongeren en volwassenen. Initia wil vooral het onderzoek van het individu en het experiment stimuleren en zo trachten een intellectuele ruimte te scheppen om de

werkelijkheid beter te vatten, te begrijpen en te verklaren. Initia stelt vooroordelen in vraag en wil een kritisch bewustzijn op gang brengen, zowel wat het persoonlijke als wat het maatschappelijke betreft.

- **Freestyle Dance (kleuters tot volwassenen)**

Onder begeleiding van het collectief voor urban dance Freestyle Lab beleeft de groep een originele museumervaring: de deelnemers laten zich inspireren door het werk van John M Armleder en de uitgenodigde kunstenaars, de ruimten en de muziek. Via dans en ritme kunnen ze de werken die hen raken, vertalen.

- **Druktechnieken (lagere school tot volwassenen)**

Nu alles digitaal en op grote schaal gebeurt, is deze workshop een uitgelezen kans om de rijkdom en diversiteit van papier, typografie, de kwalitatieve waarde van vakmanschap en het artistieke potentieel van drukwerk te leren kennen. Dit gebeurt met manuele technieken en machines die de bedenkers overal in de wereld zijn gaan uitzoeken. Het team van Les Conseillers, bestaande uit kunstenaars-vaklui Axel Claes en Daniel Wagener, stelt voor deze initiatie zijn vakkennis ter beschikking van de groepen.

- **Poetry Slam (lagere school tot volwassenen)**

Hedendaagse kunst roept bij ieder van ons emoties op. We reageren er allemaal anders op, van gelaten tot verontwaardigd. Tijdens deze workshop van Maravilha Munto proberen de deelnemers uit te drukken wat het universum van John M Armleder bij hen oproept. Dankzij slam poetry laten ze hun gevoelens de vrije loop.

De rondleidingen worden verzorgd door professionele gidsen die hun parcours afstemmen op de groep. Kleuterscholen die naar KANAL komen, ontdekken de tentoonstelling tijdens de vertelwandeling *De wereld zondersteboven*, op aanvraag geschreven door kunstenaar Jérôme Michez.

De leerkrachten krijgen een pedagogisch dossier bij de tentoonstelling: de *EDUKIT*. Het dossier is afgestemd op de verschillende leerjaren en past de inhoud van de tentoonstelling in de leerplannen van de Fédération Wallonie-Bruxelles in. Leerkrachten uit de lagere school kunnen ook *KANAL ACT* gebruiken (een interactief boekje voor 6- tot 12-jarigen, opgesteld door kunstenaar Teresa Sdravovich). Op die manier kunnen ze de speelse ervaring voor de kinderen doortrekken.

De tentoonstelling, de schoolse activiteiten en de pedagogische aanpak die perfect

afgestemd zijn op het werk van John M Armleder (Freinet/Fluxus), werden op 23/9, de avond voor de opening voor het grote publiek, tijdens een drink en een modelbezoek door het educatieve team van KANAL voorgesteld aan de leerkrachten. Om te vermijden dat de kostprijs een rem zou vormen, kunnen de scholen van het Brussels Gewest gratis deelnemen aan de activiteiten (toegang, rondleiding, workshop).

Kunstenaars en school- of buitenschoolse groepen

Los van de schoolse activiteiten is het artistieke programma van KANAL ook een gelegenheid om groepen kinderen en adolescenten rechtstreeks in contact te brengen met kunstenaars. Het zijn bijzondere en spontane ontmoetingen die passen binnen een logica van uitwisseling en ervaringen delen tussen kunstenaars en jongeren, die ook buiten het kader van KANAL door kunnen werken. Zo zijn er onder meer:

. John M Armleder (*It Never Ends*)

Toen de tentoonstelling *It Never Ends* voor het publiek geopend werd leerde John Armleder bij KANAL een klasje van het vierde leerjaar van de École du Petit Bois (Molenbeek) kennen. Hij praatte met hen over zijn parcours. Het klasje kreeg de primeur van de tentoonstelling en zag de openingsperformance van Malsy Klasen. De kinderen kregen ook de eerste voorstelling van Charlemagne Palestine op de beiaard bij KANAL te horen.

. Eric Vanuytven (*Scar the Car*)

De kunstenaar liet de kinderen van het Maison de Jeunes Sémaphore (Anderlecht) kennismaken met zijn werk, zijn artistieke invalshoek en zijn relatie met de jongeren die aan de performance *Scar the Car* meewerkten (opgevoerd tijdens de microvernissages van de tentoonstelling *It Never Ends* en tot november 2020 nog te zien in de publieke ruimte). In functie van wat gezien de gezondheidstoestand mogelijk is, zal het Maison de Jeunes de kunstenaar uitnodigen voor een artistiek parcours bedacht en begeleid door Sémaphore.

. Jacqueline Caux (*Bad Girls des Musiques Arabes*)

Het documentairewerk van Jacqueline Caux werd gratis voorgesteld aan de leerlingen van de Franstalige, Nederlandstalige en internationale secundaire scholen. De digitale toegang tot de films van de regisseur kwam er op aanvraag. Er was ook de mogelijkheid om de documentaire aan te vullen met een videocall met Jacqueline Caux. Dat was bijvoorbeeld het geval met de zesdejaars toegepaste kunst van het Institut Bischoffsheim.

Franstalig / scholenwerking en buitenschoolse werking

Samenwerking met de pedagogische cel molenbeek

Los van de algemene scholenwerking van KANAL-Centre Pompidou is er een samenwerking opgestart met de pedagogische cel van Molenbeek. Het is de bedoeling de klasjes van de derde kleuterklas en het eerste leerjaar van het gemeentenetwerk op te vangen. Na dit bezoek kan elke klas in KANAL deelnemen aan een filosofische workshop of een drukworkshop, goed voor een volledige ochtend met activiteiten in KANAL. Het was zo geregeld dat de bezoeken binnen de schooluren vielen en buiten de openingsuren van het museum. De klassen werden verdeeld in groepjes van maximaal 12 kinderen, wat een persoonlijker en kwalitatieve aanpak garandeerde.

Deze samenwerking verliep prima en ze zou dan ook doorgetrokken worden tot en met het vierde leerjaar. Onder voorbehoud van de beschikbare tijdssloten en de opheffing van code rood in de scholen in de Fédération Wallonie-Bruxelles kan de uitbreiding tot en met het vierde leerjaar ook tussen februari en april 2021 verdergezet worden.

Steun aan buitenschoolse structuren tijdens de lockdown

Tijdens de lockdown als gevolg van de gezondheids crisis kunnen scholen die ook naschoolse opvang aanbieden, jongeren tot 12 jaar blijven opvangen, maar ze vinden maar moeilijk activiteiten die ze buiten hun eigen gebouwen kunnen aanbieden. KANAL-Centre Pompidou heeft eraan vastgehouden dat deze instellingen, en bij voorkeur die in de kanaalzone, de culturele activiteiten gratis konden blijven aanbieden aan de jongeren. KANAL werd opgenomen in het aanbod tijdens de verlengde herfstvakantie en op woensdagmiddag werden bezoeken op maat aangeboden, die conform de geldende maatregelen verliepen.

Bezoeken van Franstalige scholen en buitenschoolse instellingen aan *It Never Ends* (in combinatie met een activiteit bij KANAL in de tentoonstellingsruimte of daarbuiten): 516.

De betrokken scholen:

Collège Cardinal Mercier; Ecole 2 de Molenbeek; Ecole 8 de Molenbeek; Ecole 12 de Molenbeek; Ecole 16 de Molenbeek; Institut Bischoffsheim; Institut Defré.

De reserveringen tussen november en december 2020 die omwille van de Covid-19-crisis geannuleerd werden (Ecole 1 de Molenbeek, Ecole 7 de Molenbeek, Ecole 12 de Molenbeek, Ecole 14 de Molenbeek, Ecole 17 de Molenbeek, Ecole 18 de Molenbeek, Ecole Sainte-Marie, Ecole de Heembeek, Ecole Marie

48 Popelin en Institut Defré), zijn verschoven naar de periode februari-april 2021.

Betrokken buitenschoolse instellingen: Amorce; APESA; OCMW van Brussel – Antenne Artois; OCMW van Brussel – Antenne Nord-Est; La Maison en Couleurs; Maison des cultures et de la cohésion sociale de Molenbeek; Sémaphore.

Los van de tentoonstelling *It Never Ends* gaf *Demolition Lab* (22/02/2020) de mogelijkheid om groepen van de jeugdhuisen Sémaphore (Anderlecht) en Avenir (Molenbeek) te ontvangen.

Franstalig / Verenigingen **Samenwerking met Article 27**

KANAL was al partner van Article 27, maar in september 2020 stapte de instelling ook voor het eerst in de PASS Découvertes, die voorgesteld werd in het kader van de tweejaarlijkse dag *Réseau en Action*. Dit versterkte de banden tussen Article 27, KANAL en de partners van de vereniging. Voor de PASS Découvertes werd ervoor gekozen om zich specifiek te richten op sociale of socioculturele structuren die met een jongerenpubliek werken. Daarnaast is er ook gewerkt rond het volwassenenpubliek.

Ontmoetingen tussen verenigingen (volwassenen)

In samenwerking met de onderstaande verenigingen of culturele comités zijn een inleiding tot de tentoonstelling (in KANAL of binnen de verenigingen) en/of een rondleiding en/of workshops uitgewerkt:

OCMW van Sint-Agatha-Berchem, OCMW van Vorst, OCMW van Sint-Gillis, OCMW van Watermaal-Bosvoorde, TEFO asbl.

Habitant.e.s des Images - Werelddag van Verzet tegen Armoede

In 2020 schaarde KANAL-Centre Pompidou zich achter de actie van *Habitant.e.s des Images* binnen de groep 'Rendre visible l'invisible'. Dat collectief organiseert op 17 oktober, ter gelegenheid van de Werelddag van Verzet tegen Armoede, altijd een publiek evenement buiten, waarbij men het woord wil geven aan zij die in armoede leven en de aandacht wil vestigen op hun situatie.

Concreet heeft KANAL de omkadering van drukworkshops van de 'Habitant.e.s des Images' gefinancierd. De deelnemers aan die workshops kunnen de drukkerijruimte en de machines (risograaf) gebruiken en ze kunnen ook een beroep doen op de expertise van de kunstenaars-vaklui Axel Claes en Daniel Wagener. Er werden 10 verschillende affiches in een oplage van elk 500 exemplaren gedrukt. Elk afficheproject gaat over een eis die het collectief eerder al heeft geformuleerd.

Die affiches werden tijdens de Werelddag van Verzet tegen Armoede verspreid. Maar de affiches passen ook in een artistiek proces, gebaseerd op wat de inhoud van de tentoonstelling *It Never Ends* – John M Armleder & Guests bij de deelnemers opriep: Béatrice, Georges, Margaux, Marie-France, Ambre, Laurence, Gloria, Mélanie, Adèle, Marie-Anne, Christine, Christine, Kodjo, Gaëlle, Hector, Sophie, Mireille, Aurélie en Julia.

Nederlandstalig **Inleiding Covid**

Covid-19 heeft een serieuze domper gezet op de Nederlandstalige en internationale scholenwerking bij KANAL. Al heel vroeg tijdens de eerste lockdown werd duidelijk dat bepaalde koepelorganisaties ervoor kozen om alle extra muros-activiteiten volledig te schrappen, nog voor de overheid besliste om naar 'code orange' of 'code rood' over te gaan en dit totdat de epidemie voorbij is. De repercussies van deze overkoepelende beslissing waren groot, aangezien scholen die tot deze koepelorganisaties behoorden, onmiddellijk wisten dat uitstappen in schoolverband niet mogelijk zouden zijn in het schooljaar 2020-2021.

Covid-19, de beslissing om over te gaan op 'code rood' en de tweede lockdown hebben uiteindelijk heel wat scholen en organisaties noodgedwongen doen afhaken. Dit is niet alleen het geval bij KANAL, maar is de teneur bij elk deelnemend museum.

De eerste deelnemende scholen die afhaakten, waren de secundaire scholen. Daarna werd duidelijk dat meer en meer scholen moesten annuleren, omwille van bovenstaande redenen of omwille van het feit dat de directie een uitstap niet meer zag zitten. Tot op heden is het koffiedik kijken of deze scholen definitief annuleren of in het tweede trimester toch zullen komen. Alles zal afhangen van de beslissingen van hogerhand. Het is onze betrachting om deze scholen toch nog te kunnen overtuigen de activiteit te verplaatsen naar het tweede trimester of deel te nemen aan het alternatieve digitale parcours, waarover al eerder sprake.

Nederlandstalig / Scholenwerking / Samenwerking met de partners

Setting

KANAL wil vooral inzetten op Brusselse scholen. De focus van de Nederlandstalige publiekswerking lag dan ook voornamelijk op het bereiken van de Brusselse Nederlandstalige scholen via de overkoepelende organisaties of via organisaties als Klasse of KlasCement.

Belangrijk om te vermelden is dat de Nederlandstalige scholenwerking vaak anders verloopt dan de Franstalige scholenwerking. Contacten worden vaker gelegd met

overkoepelende partners - de onderwijsnetten - dan wel rechtstreeks met de scholen.

Aan Nederlandstalige kant zijn dit:

- . Gemeenschapsonderwijs of GO!-onderwijs: scholenwerking georganiseerd door de Vlaamse gemeenschap. In Brussel is dat de scholenwerking van de VGC, de Vlaamse Gemeenschapscommissie
- . Officieel gesubsidieerd onderwijs: het stedelijk en gemeentelijk (OVSG) en provinciaal (POV) onderwijs
- . Vrij gesubsidieerd onderwijs: hier gaat het vooral om het onderwijs dat onder de koepel Katholiek Onderwijs Vlaanderen valt. Daarnaast heb je een kleiner aantal protestantse, joodse, orthodoxe, islamitische... scholen
- . Daarnaast zijn er 25 tot 40 internationale scholen in Brussel, met een actief artistiek departement in elk van deze scholen.

Samenwerking met de partners

Elke partner zet in normale omstandigheden actief in op een culturele samenwerking met musea. Covid-19 heeft echter dit jaar heel wat roet in het eten gestrooid.

Zo besliste het Vrije Gesubsidieerde Onderwijs al in de eerste lockdown dat extra muros-activiteiten dit schooljaar (2020-2021) NIET mochten doorgaan, ongeacht de beslissingen van de overheid. Zij zetten dit jaar vooral in op digitaal leren en blended learning (wat overeenkomt met de prioriteiten van het Vlaams ministerie van onderwijs). Hoewel het langs de ene kant bijzonder jammer is dat KANAL dit onderwijsnet, het grootste van de 4 trouwens, niet zal kunnen begroeten op de tentoonstelling *It Never Ends*, biedt hun focus ook nieuwe kansen. Het digitale project rond

de werken van Jacqueline Caux zal in eerste instantie aan hen worden aangeboden. Ook het nieuwe radioproject *Kunstzaken* dat in december van start zal gaan met de kinderen en jongeren van Tada, is een project waar zij oren naar hebben!

Vanuit het Officieel Gesubsidieerde Onderwijs, de kleinste koepel, kwamen enkele individuele aanvragen voor rondleidingen en creatieve ateliers, alle afkomstig van lagere scholen. Jammer genoeg moesten deze allemaal geannuleerd worden door de implementatie van 'code rood'... De voorkeur voor een gegendigd bezoek met achteraf een freestyle danceatelier tekende zich in elk geval duidelijk af.

Daarnaast kwamen er ook enkele aanvragen specifiek op maat van de school of de klas. Zo wenste het Imelda Instituut, een school uit Molenbeek, voor de studenten van het vijfde en zesde jaar 'jeugd- en gehandicaptenzorg' een tweedaagse vorming te organiseren rond inclusie. Ook culturele inclusie stond op de agenda. Samen met de leerkracht werd een heel programma uitgewerkt waarin beide klassen op 2 verschillende dagen een hele dag zouden werken rond culturele inclusie. Dit project werd uitgesteld, maar niet afgesteld. Samen met de leerkracht hopen we dit project terug te kunnen organiseren in het voorjaar van 2021.

De Brusselse internationale scholen toonden zeer veel interesse in KANAL en de tentoonstelling. Ook zij lieten al vrij snel weten dat extra muros-activiteiten niet mochten doorgaan, nog voor er sprake was van 'code rood', aangezien het risico op besmetting bij de internationale leerlingen en studenten mogelijk nog groter kon zijn dan bij Belgische leerlingen

50 en studenten. Hun ouders werken vaker voor de Europese Commissie en reizen dus meer tussen de Europese grenzen. Zij tonen echter bijzonder veel interesse voor de digitale projecten en het radioproject *Kunstzaken* en sluiten niet uit dat culturele uitstappen hopelijk wel kunnen georganiseerd worden in het voorjaar van 2020.

Explo Expo

Een grote samenwerking kwam er wel met het Brusselse GO!-onderwijs, onder de noemer *Explo Expo*. Binnen dit project vormt de VGC Scholenwerking de schakel tussen verschillende Brusselse musea, Brusselse scholen en Brusselse Gemeenschapscentra. *Explo Expo* is het resultaat van een mooie samenwerking tussen deze 3 pijlers, waarbij telkens 2 activiteiten aangeboden worden, een gegidst bezoek dat doorgaat in het museum en een creatief atelier dat een week later doorgaat in het gemeenschapscentrum. *Explo Expo* is dus een tweedelig kunsteducatie project waarbij leerlingen op ludieke wijze kennismaken met het tentoonstellingsaanbod in Brussel.

Deelnemende scholen vormen een team met het gemeenschapscentrum in de buurt van de school en beslissen samen met welk museum ze een trio willen vormen. De keuze voor deze of gene activiteit wordt meestal bepaald op basis van de geografische nabijheid van het museum tot de school of het gemeenschapscentrum. Daarnaast bepaalt natuurlijk het aanbod van het museum of er veel interesse komt vanuit de scholen en gemeenschapscentra.

Het aanbod van KANAL voor *Explo Expo* werd bijzonder gesmaakt door de Brusselse scholen en heel wat scholen en gemeenschapscentra toonden dan ook interesse om deel te nemen aan de activiteiten. In die mate zelfs dat niet enkel de gemeenschapscentra en scholen in de buurt van KANAL, maar ook ver daarbuiten (Sint-Pieters-Woluwe, Watermaal-Bosvoorde...) wilden deelnemen.

De Nederlandstalige educatieve dienst van KANAL werkte voor dit project samen met kunstenaar Maria Kley, die het artistieke luik van het aanbod voor haar rekening nam en die tegelijkertijd de ateliers leidt en begeleidt, samen met een gids.

Maria Kley zoekt naar manieren om ervaringen en interpersoonlijke relaties tastbaar te maken. Door middel van een nauwgezet proces vertaalt ze mensen, plaats en tijd naar de meest geschikte vorm - of het nu gaat om een monumentale installatie, sculptuur, performance of video. In haar werk materialiseert ze verbinding en affectie door actief te zoeken naar de gedachten, emoties en biografieën van zichzelf, haar naaste familie en

vrienden, maar ook van mensen die ze slechts bij toeval ontmoet. Deze uitwisseling van zowel verbale als onuitgesproken onderlinge communicatie krijgt fysieke vorm in een proces dat openstaat voor participatie en externe betrokkenheid. De tactiele werken die hieruit voortvloeien zijn zowel intiem als abstract, zowel persoonlijk als universeel, zowel materieel als verhalend.

Aan elk werk gaat een uitgebreid materieel onderzoek vooraf. De materialen zijn onderworpen aan nauwkeurig onderzoek, zowel tastbaar als conceptueel. Of het nu gaat om een steen, gebruikte tampons, gebruikte papieren bekens of de sjaals van haar grootmoeder, Maria Kley wordt uitgedaagd door de materialiteit en de geest van objecten. Met veel aandacht zorgt ze ervoor dat de objecten worden verzameld, geobserveerd, ontleed, gewassen, gekleurd, geassembleerd en getransformeerd. Het verwerken van het materiaal gaat hand in hand met het bewerken van de persoonlijke verhalen die Kley verzamelt. Materiaal en verhaal gaan samen in de organisch ogende sculpturen of sculpturale ruimtes die ze ontwikkelt.

Door haar fascinatie voor het intieme verkent Kley thema's die relevant zijn geworden in de huidige context van transitie en crisis. Haar werk stelt de collectiviteit, de natuur, de universaliteit, de groei, de traagheid, de menselijke veerkracht en de zorg in vraag. Telkens gaat ze op zoek naar specifieke objecten en vormen die haar onderwerp adequaat kunnen belichamen.

Voor *Explo Expo* werkte ze 2 ateliers uit, één gebaseerd op de tentoonstelling *It Never Ends*, en 1 gebaseerd op de wijk rond KANAL, de street art die je er vindt en de modernistische architectuur van KANAL. Dit gaf twijfelende scholen, die schrik hadden om een museum te bezoeken in tijden van epidemieën, toch de kans om toch deel te nemen aan *Explo Expo*.

De ene week namen gidsen het heft in handen en leidden zij kinderen en jongeren rond in of rond KANAL.

Een week later troffen zij elkaar opnieuw in het gemeenschapscentrum voor een atelier waar Maria Kley de artistieke leiding overnam. Het materiaal dat gebruikt wordt tijdens de ateliers bestaat voornamelijk uit gerecupereerd materiaal uit de voormalige Citroën-garage. De kinderen zijn tijdens zo'n atelier architect, ontwerper, kunstenaar én curator.

Overzicht scholen 'Explo Expo' algemeen

Covid-19, de beslissing om over te gaan op 'code rood' en de tweede lockdown hebben uiteindelijk heel wat scholen doen afhaken. Dit is niet alleen het geval bij KANAL, maar is de teneur bij elk deelnemend museum. De eerste

deelnemende scholen die afhaakten, waren de secundaire scholen. Daarna werd duidelijk dat meer en meer scholen moesten annuleren, omwille van bovenstaande redenen of omwille van het feit dat de directie een uitstap niet meer zag zitten. Tot op heden is het koffiedik kijken of deze scholen definitief annuleren of in het tweede trimester toch zullen komen. Alles zal afhangen van de beslissingen van hogerhand. Het is onze betrachting om deze scholen toch nog te kunnen overtuigen de activiteit te verplaatsen naar het tweede trimester of deel te nemen aan het alternatieve digitale parcours, waarover al eerder sprake.

In totaal organiseren we samen met de VGC 34 activiteiten en 34 ateliers voor 7 gemeenschapscentra en 22 lagere scholen uit Brussel uit het GO!-onderwijs en dit tussen oktober 2020 en april 2021.

Grosso modo besliste 1/3^e van de ingeschreven scholen om toch deel te nemen. Jammer genoeg vielen nog meer scholen weg in november en december door de 2^e lockdown. We gaan ervan uit dat de meeste geannuleerde activiteiten hernomen zullen worden in het tweede trimester, wanneer het terug mag.

Overzicht Scholen 'Explo Expo' 2020

- . Oktober: Laken 6 deelnemende scholen 12 rondleidingen (15 kinderen per rondleiding) 'architectuur en street art' parcours / 12 ateliers (15 kinderen per atelier) in GC Laken 12 rondleidingen en 8 ateliers doorgegaan
- . November: Anderlecht 4 deelnemende scholen 8 rondleidingen (15 kinderen per rondleiding) *It Never Ends* parcours

8 ateliers (15 kinderen per atelier) in GC Anderlecht / Geannuleerd, maar zullen hopelijk nog kunnen verplaatst worden naar het 2^e trimester

- . December: Evere 4 deelnemende scholen / 8 rondleidingen (15 kinderen per rondleiding) *It Never Ends* parcours 8 ateliers (15 kinderen per atelier) in GC Ever / Geannuleerd, maar zullen hopelijk nog kunnen verplaatst worden naar het 2^e trimester

Welzijns- & Socio-Culturele Werking

De Nederlandstalige dienst van de publiekswerking zette de contacten die in 2018 en 2019 al gelegd waren verder en nam opnieuw contact op met overkoepelende partners en bevriende socio-culturele organisaties.

Kwetsbare doelgroepen vallen onder Vlaamse kant onder de departementen 'sociocultuur' of 'welzijn'. Al heel snel werd duidelijk dat door Covid-19 welzijnsorganisaties geen activiteiten meer mochten organiseren en al zeker geen extra muros-activiteiten met externe partners. Dat blijft tot op heden de regel. De regels voor socioculturele groepen zijn iets soepeler, maar aangezien de meeste organisaties vallen onder Welzijn, blijft activiteiten voor deze doelgroepen organiseren dus zeer precair.

Koepels

De Gezinsbond

De Gezinsbond is er voor alle gezinnen in Vlaanderen en Brussel. Voor gezinnen met één, twee of meer kinderen. Voor eenoudergezinnen en nieuw samengestelde gezinnen. Voor plus-, zorg- of adoptieouders. En voor grootouders. De Gezinsbond biedt

52 advies, voordelen en activiteiten aan gezinnen en werken zo aan een gezinsvriendelijke samenleving. De Gezinsbond kan rekenen op de steun van meer dan 200.000 leden-gezinnen, ruim 12.000 vrijwilligers in bijna 900 lokale afdelingen en +/-140 personeelsleden.

De Gezinsbond moest zijn activiteiten stopzetten door Covid-19.

Met de Gezinsbond ligt er anno 2021 echter een mooie samenwerking in het verschiet in de vorm van *Krokuskriebels*, een programma dat zich specifiek richt naar ouders én kinderen tussen 10 en 14 jaar. De Gezinsbond voorziet een samenwerkingsovereenkomst tussen KANAL en De Gezinsbond, zodat het familieprogramma van KANAL via hun communicatiekanalen verder verspreid wordt.

De Vlaamse overheid: Kunstendag voor Kinderen

Kunstendag voor Kinderen is een initiatief van de Vlaamse minister van Cultuur en wordt georganiseerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Elk jaar op de derde zondag van november viert Vlaanderen de Kunstendag voor Kinderen. Op die dag kunnen kinderen en hun familie een hele dag kunst beleven. Er is aan iedereen gedacht: aan erg jonge en iets oudere kinderen, tot twaalf jaar. Hun (groot)ouders, ooms, tantes, broers en zussen zijn even welkom. Alle kunsten komen aan bod: theater, film, muziek, dans, architectuur, literatuur, beeldende kunst en combinaties daarvan. ...

Dit jaar viel de Kunstendag voor Kinderen door de tweede lockdown volledig in het water. De organisatie zag het niet zitten om de datum te verplaatsen, met als gevolg dat geen enkel museum deel kon nemen aan de Kunstendag. De organisatie hoopt echter op een succesvol 2021. Alle deelnemende partners zal dan opnieuw gevraagd worden om deel te nemen aan de volgende editie van de Kunstendag voor Kinderen.

Maison Slash

Onder de hashtag 'parentfriendly' is Maison Slash constant op zoek naar activiteiten die leuk zijn voor ouders én kinderen. De activiteiten georganiseerd door KANAL spreken de slash-ouders dan ook bijzonder goed aan. Het contact tussen Maison Slash en de Nederlandstalige werking is goed en groot! Maison Slash blogt geregeld over de educatieve activiteiten van KANAL. Bij workshops die doorgaan in het Nederlands zien we dat het veelal slashparents zijn die zich inschreven met hun kroost. Contact onderhouden met Maison Slash is dus belangrijk!

Vrijuit

Vrijuit (voorheen Fonds Vrijtijds participatie) maakt cultuur- en sportevenementen betaalbaar voor mensen met een beperkt budget. Jaarlijks bezorgen we samen met onze lidorganisaties zo'n 20.000 mensen een fijne dag of avond. Want ook wie het minder breed heeft, verdient het om vrijuit te ontdekken, ontmoeten en genieten. KANAL is opgenomen als partner in het aanbod van Vrijuit naar Vlaamse welzijnsorganisaties. Vrijuit is de Vlaamse aanhanger van de Franstalige asbl Article 27, maar werkt op een totaal andere manier. Het grootste verschil met Article 27 is de manier waarop betalingen gebeuren. Deze financiële structuur dient opgezet en opgevolgd te worden door de verantwoordelijke van de ticketing office.

Nederlandstalig / Organisaties

Samenwerking Jes

Jes vzw werkte in februari 2020 samen met KANAL aan de uitbouw van de *Demolition Party* en slaagde erin om heel wat jongeren op de been te brengen voor dit project! Tijdens het *Demolition* weekend nodigde KANAL bezoekers uit om mee met ons de oude kantoren van KANAL te komen afbreken.

Jes vzw stelde een atelier voor dat dit heel letterlijk nam, maar waar tegelijkertijd plaats was voor educatie en wederopbouw:

De bedoeling van deze workshop is dat jongeren zelf brainstormen en concepten uitwerken over dingen die zij graag willen maken. Hiervoor wordt het aanwezige materiaal in de ruimte gebruikt door middel van afbraak en opbouw. Het concept of idee dat ze willen uitwerken is vrij te kiezen (vb. iets voor zichzelf of een idee voor de stad, wijk etc.). Door af te breken en op te bouwen komen zowel demoliton (concept KANAL), als circulaire economie en zelfs educatie (JES Brussels - jongeren zelf het woord geven, ideeën en concepten laten uitwerken) aan bod. Daarnaast is het ook een oefening voor de cursisten van de oriëntatie bouw van JES Brussels om zo aan afbraak en opbouw te doen.

Het atelier werd begeleid door 3 jeugdwerkers en 4 jongeren van de oriëntatie 'bouw' en bestond uit 3 delen:

- . Concept room met IDEA-wall
In deze ruimte is het woord volledig aan de jongeren en kunnen ze hun concepten, ideeën neerpennen en uitwerken (met verf, stiften etc.). Er is een JES begeleider aanwezig om de jongeren te stimuleren en op weg te helpen.
- . *Demoliton room*
In deze ruimte zullen we samen met jongeren gedurende een paar uren aan afbraak doen.

De bedoeling is ruwe materialen op een verantwoorde en veilige manier af te breken zodat deze gerecupereerd en gebruikt kunnen worden voor de gekozen ideeën en concepten.

Recovery room

In deze ruimte verzamelen en toveren we de gerecupereerde materialen om tot een bruikbaar item dat de jongere kan meenemen of laat staan.

Tada

In Brussel biedt TADA ongeveer 1300 maatschappelijk kwetsbare tieners (en hun entourage) een netwerk aan dat hen jarenlang intens coacht. Via de weekendscholen van TADA en het oud-leerlingennetwerk bieden zij buitenschoolse activiteiten aan waarbij de (leer)lat hoog ligt, terwijl ook het welbevinden van het kind bevorderd wordt.

De onderwijsongelijkheid in België – en zeker in Brussel – is bijzonder groot. Scholen in 'moeilijke' buurten slagen er spijtig genoeg vaak niet in om te fungeren als 'liff'. Als je in België geboren wordt in preciaire omstandigheden is de kans met andere woorden groot dat je ook in preciaire omstandigheden de wereld verlaat. Een aangeboren tekort aan kansen raak je in België blijkbaar minder eenvoudig kwijt dan in andere OESO-landen, zo blijkt uit de PISA-onderzoeken.

TADA wil dit patroon van 'grote kans op weinig kansen' doorbreken en gaat dus vroegtijdig aanvullend onderwijs aanbieden in het weekend. Want kinderen leren thuis en op school, maar kunnen natuurlijk ook elders inspiratie, motivatie en wereldse kennis opdoen. Tegelijkertijd inspireert TADA's werking ook talloze volwassenen. Dankzij de betrokkenheid van duizenden vrijwilligers en talloze scholen, bedrijven of andere non-profitorganisaties moedigen we een échte, interculturele en intergenerationele dialoog aan tussen Belgen uit alle lagen van de bevolking: mensen die elkaar in het dagelijkse leven nooit zouden tegenkomen. Zo voeden we de beweging richting meer inclusie in onze maatschappij ook indirect.

In het weekend nog eens naar school gaan? Niet ieder kind zou dit zien zitten, maar daar zijn de TADA-kids (10-14) het niet mee eens. Deze enthousiaste tieners engageren zich om drie schooljaren lang elke zaterdag les te volgen. Vrijwillig én met volle goesting willen ze de samenleving en de professionele wereld 'van de grote mensen' maar al te graag ontdekken.

Eenmaal het driejarig traject op één van de vijf TADA weekendscholen is afgerond, worden deze jongeren TADA-alumni en maken ze deel uit van het netwerk TADA for Life.

De TADA-kids komen van een vijftigtal verschillende Brusselse basisscholen, gesitueerd in de buurt van onze weekendscholen in Sint-Joost-ten-Node, Anderlecht, Molenbeek en Schaarbeek.

De Nederlandstalige publiekswerking start in december 2020 een samenwerking op met een deel van de weekendklassen van Antenne Molenbeek waar we samen met een 25-tal kinderen tot en met 12 jaar het medium radio en kunst zullen laten verkennen. Die kunst ontdekken we bij KANAL op de tentoonstelling *It Never Ends* of in het Brusselse straatbeeld rond de kanaalzone. Aan de kinderen om te leren kijken en beschrijven wat ze zien, wat ze daarbij voelen, wat deze kunst met hen doet en wat de boodschap van de kunstenaar zou kunnen zijn. Hun reacties worden opgenomen en zullen deel uitmaken van *Radio KANAL*.

Bovendien willen we met deze kinderen ook 'ik droom van een museum...' opnemen en dit tijdens 2 ateliers op zaterdag 5/12, van 11:30 tot 14:30 u en op zaterdag 12/12, van 11:30 tot 14:30 u. Ook deze interviews zullen gestreamd en gebruikt mogen worden binnen het kader van *Radio KANAL*.

We verdelen de jongeren in kleine groepjes zodanig dat de bubbel die ze ook bij TADA hebben (met name: bubbels van 5 jongeren maximaal) behouden blijft en hun veiligheid gegarandeerd blijft.

Voorjaar 2021 loopt de samenwerking met TADA verder, mogelijk rond eenzelfde traject, maar dan met de jongeren ouder dan 12 jaar.

Palhik Mana

Palhik Mana vzw werkt voornamelijk met Brusselse, maatschappelijk kwetsbare vrouwen uit kansarme buurten. Palhik Mana tracht via expressie en creatieve projecten te werken aan empowerment en zelfredzaamheid bij de vrouwen. Het belangrijkste medium dat Palhik Mana gebruikt om dit te bereiken, komt uit de New Yorkse theaterwereld, met name: het terugspeeltheater.

De Nederlandstalige educatieve dienst start een samenwerking in december 2020, waarbij de werkmethode van Palhik Mana, het terugspeeltheater en de doelen van KANAL, kijken naar de kunstwerken op de tentoonstelling *It Never Ends*, ze proberen te beschrijven en beleven én data verzamelen voor *Radio KANAL*, gecombineerd worden. Door gerichte vragen te stellen peilen we naar de emoties en gewaarwordingen van de vrouwen: wat doen deze werken met hen, wat willen ze betekenen, hoe staan ze tegenover de maatschappij waarin we allemaal leven? Hun bevindingen, hun verhalen nemen we op. Eventueel bieden ze ook informatie voor *Radio KANAL*.

54 De meest kwetsbare vrouwen mogen jammer genoeg, opnieuw omwille van Covid-19, niet participeren. In december startten we het proces dus met een klein groepje van een tiental vrouwen.

Toekomst

Aangezien het virus nog even blijft razen, dringt een Covid-proof werking met digitale initiatieven zich meer en meer op. Die zijn er ondertussen ook in de vorm van *Radio KANAL* en het digitale aanbod van Jacqueline Caux.

De VGC scholenwerking wil alvast dit alternatieve programma communiceren aan de deelnemende *Explo Expo*-scholen (lagere en middelbare scholen) en ook de internationale scholen uiten interesse in het digitale luik.

ORIGAMI FOR LIFE

Op 13 en 14 juni 2020, na drie maanden lockdown en culturele activiteiten onder streng toezicht, besliste KANAL om het publiek uit te nodigen om gratis te komen kijken naar de installatie van ontwerper Charles Kaisin, dit in het kader van de solidariteitsactie '*Origami for Life*'.

Charles Kaisin en KANAL-Centre Pompidou wilden zo het publiek bedanken voor zijn solidariteit, die het mogelijk had gemaakt om de Covid-19-eenheden en het onderzoek naar behandelingen in het Hôpital Académique Erasme te financieren.

Vanaf 30 maart nodigde Charles Kaisin, in samenwerking met KANAL, het publiek uit om origami te maken om de inspanningen van het ziekenhuis te ondersteunen. Niemand had kunnen vermoeden hoe succesvol de actie zou zijn.

Voor elke ingestuurde origami die , stortten de partners van het initiatief (de stichting Engie en talloze private geldschieters) € 5 aan de Fondation Erasme.

De ingezamelde origami-werkjes zijn tentoongesteld in KANAL-Centre Pompidou. De bezoekers werden uitgenodigd om gratis kennis te komen maken met deze indrukwekkende installatie en om voor een laatste keer te komen kijken naar de ateliers van KANAL, voor de werkzaamheden zouden beginnen.

Kamermuziekensembles (Quatuor Amôn, Quatuor Arsys, Trio Spilliaert, Quatuor MP4) gepresenteerd door Chamber Music for Europe – CME, luisterden het bezoek op.

Hiermee werd de actie afgesloten. We konden de 20.325 origami's die we ontvingen en verzamelden, uitstallen en in 1 weekend konden we 6000 bezoekers verwelkom en € 101.625 inzamelen. Dit alles natuurlijk strikt volgens de geldende maatregelen!

TER BESCHIKKING STELLEN VAN RUIMTEN AAN ARTIESTEN - PROJECT WORKROOM (ZOMER 2020)

De verspreiding van het Covid-19-virus heeft ons niet alleen verplicht om de opening van de tentoonstelling, voorzien voor april 2020, uit te stellen, maar heeft ook het aanvankelijke begin van de werkzaamheden aan de oude ateliers in de Citroën-garage, voorzien voor maart, stilgelegd! We hadden geen tentoonstelling meer om te laten zien en geen werken om op te starten. Twee keer stilgelegd dus!

Maar omdat we nu een vrije ruimte van bijna 30.000 m² hadden, zag de directie van KANAL het wel zitten om deze ruimte aan te bieden aan artiesten van de podiumkunsten. Sinds maart hadden de meesten onder hen geen plaatsen meer ter beschikking waar ze konden repeteren en voorstellingen brengen. Ook de perspectieven voor de maanden daarna kondigden zich niet goed aan. De aankondiging in mei in de media dat KANAL gratis Workrooms ter beschikking stelde, kon bijna meteen rekenen op grote bijval en tot augustus stroomden de aanvragen binnen...

Zodra het e-mailadres workroom@kanal een paar dagen na de bekendmaking op de radio en in de geschreven pers actief werd, kregen we meer dan 50 aanvragen, sommige al voor bijna een week later. Maar eerst moesten we een aantal criteria bepalen op basis waarvan we aanvragen zouden weerhouden.

Tussen de vele aanvragen zaten die van een groep die industriële postapocalyptische rock brengt, een workshop voor kantklossen, dansgezelschappen, solo-artiesten, dansmuziekgezelschappen,... Kortom, een heel creatief palet dat nu zou samenkomen in KANAL! Dit mooie en harmonieuze samengaan was noodzakelijk, want de immense ruimte was helemaal open, zonder wanden of muren. KANAL bood de ruwe ruimte aan.

Het zou een grote uitdaging geweest zijn om op een paar meter afstand van elkaar repetities te organiseren van een theatergezelschap met een brassbandorkest. Daarom besprak het departement Event in samenspraak met de directie en onder supervisie van de directeur Levende Kunst een aantal selectiecriteria, waaronder deze:

- . De ruimten worden gebruikt als repetitie- of creatieruimte, maar niet als voorstellingsruimte, dit uit veiligheidsoverwegingen (werf) en wegens de pandemie (Covid-19). Privévoorstellingen zijn toegestaan mits uitzonderlijke toestemming.
- . Elke aanvraag is beperkt tot 3 weken, al

dan niet opeenvolgend, met uitzondering van het weekend, waarin geen bewaking georganiseerd kan worden zoals op weekdays.

- . De ruimten zijn vanaf 15 juni beschikbaar en dit tot de laatste week van augustus. Er is een mogelijkheid om eventueel te verlengen gedurende de maand september.
- . Gratis elektriciteit is voorzien via kasten geplaatst op strategische punten, maar er is geen technische, logistieke of materiële ondersteuning beschikbaar.

We hebben in totaal 7 beschikbare zones aangeduid, 3 op de benedenverdieping die de hele dag gebruikt kunnen worden en 4 op de eerste verdieping, waarvan er 2 's ochtends en 2 's middags beschikbaar zijn. Al onze ruimten zijn genoemd naar oude ateliers van de garage, zo kunnen we de bezetting gemakkelijk lokaliseren. De groepen kunnen bijvoorbeeld repeteren in de *Nieuwe Banden*, in de *Losse Onderdelen* of in de *Carwash*...

Eind de eerste week van juni organiseerden we met de gelukkigen een eerste rondleiding en we telden telkens 30 tot 40 aanwezigen... Iedereen was enthousiast over de omgeving, maar besepte ook de beperkingen van de ruimte, de temperatuur, het licht... En natuurlijk ook dat het om een casco ruimte ging. Nadat we alle positieve reacties hadden ingezameld, zijn we in de week van 15 juni officieel begonnen met de workrooms. Dit deden we met 3 solo-artiesten, mannen en vrouwen, Belgen, Fransen en Engelstaligen, allemaal uit de regio Brussel. Het avontuur duurde 11 opeenvolgende weken en eindigde de laatste week van augustus. Er werd niet verlengd in september. Tijdens deze periode telden wij het volgende:

- . Ongeveer 250 aanvragen, meer dan de helft goedgekeurd voor bezoek en ontmoetingen.
- . 7 begeleide groepbezoeken van telkens 10 tot 30 personen.
- . 32 verschillende deelnemers, solo-artiesten of groepen, gezelschappen of samenwerkingen, van 1 tot 15 personen.
- . Gemiddeld bleef elke deelnemer 2 weken, lid of niet, op dezelfde plek of niet.
- . In augustus zijn er 5 privébezoeken goedgekeurd, met maximaal 15 personen en volgens de striktste Covid-maatregelen! Alleen volgens een vooraf opgestelde lijst en verificatie door een veiligheidsagent, tijdens de uren dat de ruimten bezet waren.
- . Een kunstenaar koos voor de oude toiletten op de eerste verdieping om zich te laten inspireren...

In de loop van september hebben we nog tientallen aanvragen gekregen, maar helaas konden we daar niet positief op antwoorden en tot voor kort kregen we nog geregeld aanvragen voor 2020 en 2021... Niet alleen voor een tijdelijke bezetting, maar ook voor permanente projecten of residency's.

OPSTARTEN DIENST PRODUCTIE - KANAL ALS AFGEVAARDIGD PRODUCENT VOOR ING

Omdat we in februari 2020 een eigen productiedienst uit de grond hebben gestampt, konden we alle vakkennis die er is rond hoe een productie in elkaar zit, intern houden en inzetten voor de opstart van *It Never Ends*. Dit was ook een eerste ervaring met een afgevaardigd producent voor een instelling als de onze. De dienst wordt geleid door een productieverantwoordelijke, die een team leidt en coördineert dat op vandaag bestaat uit:

- . Een productieassistente (vast contract onbepaalde duur),
- . Een productieverantwoordelijke (tijdelijk contract),
- . Een evenementenregisseur (vast contract onbepaalde duur).

De dienst doet ook een beroep op externe dienstverleners (regisseurs werken, audiovisueel regisseurs, geluidstechnici, restaurateurs...). De samenstelling van de productiedienst weerspiegelt de ambitie van het culturele programma van de Stichting KANAL.

Haar missie is het superviseren van de productie, de uitwerking en het beheer van het culturele programma (tentoonstellingen, evenementen). Voor elk project stelt de productiedienst een draaiboek op en wordt een planning van de benodigde middelen gemaakt (mensen, materiaal en budget). De interventieplanning wordt opgesteld en opgevolgd, zodat de toegekende budgetten aangehouden worden.

Doordat wij deze vakkennis bij ons houden, kunnen we ook externe spelers uit de culturele sector actief betrekken. Het is onze wens om voor elk project een begeleiding op maat te voorzien. De productiedienst is een onmisbare aanspreekpartner voor de programmaverantwoordelijken/curatoren en de artiesten/vertolkers en voor medewerkers uit de sector. In de aanloopfase zit deze activiteit nog in een beginstadium. De productiedienst is zowel experimenteel als veeleisend en waakt erover dat het projectbeleid van de instelling wordt nageleefd en de besturingstools worden ontwikkeld. Met het oog op de lange termijn zal de rol van de productiedienst eruit bestaan verschillende types projecten beter te definiëren en te anticiperen op de nodige hulpmiddelen zodat het budget ook echt haalbaar is. Een van de grote uitdagingen voor het programma van KANAL is met name het beheer van projecten met verschillende

looptijden. Voor tentoonstellingen en evenementen moet inderdaad gewerkt worden met planningen met verschillende deadlines. De productiedienst moet zijn methodes en organisatie aanpassen aan die verschillende looptijden en tijdsplanningen van de projecten.

Zodra het programma is uitgewerkt, zorgt het productieteam ervoor dat het haalbaar is, rekening houdend met de eisen van de artiesten en de beperkingen van de ruimte. De productieassistente en de evenementenregisseur hebben dit jaar specifiek samengewerkt rond het programma voor de culturele evenementen. Daarvoor was een grote flexibiliteit en veel aanpassingsvermogen nodig.

Dit waren de pilootprojecten van de productiedienst in 2020:

- . Productie van de tentoonstelling *It Never Ends - Part I* en *Part II* (5 producties en 143 uitleningen)
 - Oppervlakte 6000 m² Showroom met rotatie (ofwel 4 tentoonstellingen en 6 projecties)
 - Duurtijd: 7 maanden te rekenen vanaf 24 september 2020. (Initieel voorzien van april tot september 2020)
 - 14 performances en 11 concerten in het kader van *It Never Ends - Part 1* in 2020. (daar komen nog 10 uitgestelde data bij in 2021 omwille van de gezondheids crisis)
- . Voorbereiding van de tentoonstelling *L'humour dans l'art* (1 productie en 195 uitleningen)
 - Oppervlakte 900 m² bij ING Art Center,
 - Duurtijd: van 12 mei tot 26 september 2021. (Initieel voorzien van maart tot juli 2021)

Op het moment waarop de productiedienst de tentoonstelling *It Never Ends* wegens de huidige gezondheids crisis moest uitstellen, werd ingezoomd op de vragen rond de tentoonstelling *L'humour dans l'art* in het ING Art Center. Om een continue opvolging van het geheel van de projecten te kunnen garanderen, werd in september 2020 een productieverantwoordelijke aangeworven, die specifiek instond voor ING.

HAHAHA – L'humour de L'art, ING Art Center

In de marge van het reeds bestaande sponsorcontract tussen KANAL en ING is in 2020 ook een productiesamenwerking opgestart, die gedeeltelijk in het contract opgenomen is. De tentoonstelling *Hahaha! L'humour de l'art* (werktitel) is in lijn met de tentoonstellingen die al meer dan dertig jaar georganiseerd worden door ING, in samenwerking met instellingen en onafhankelijke curatoren en dit in de lokalen aan het Koningsplein. Dit is een bestelling

van ING bij het Centre Pompidou en de Stichting KANAL, waarvan de respectievelijke bijdragen, zowel materieel als technisch, wetenschappelijk en financieel, als volgt zijn gedefinieerd:

- . ING (of ING Art Center), commandataris en exploitant van de tentoonstelling, ontvangt en financiert ze.
- . Het Centre Pompidou, Musée national d'art moderne is bedenker van de inhoud van de tentoonstelling en de opstelling/staging, maar leent ook werken uit de collecties uit (nationale Franse collecties).
- . De Stichting KANAL, partner van ING Art Center, krijgt van de commandataris de opdracht voor de productie en de coördinatie van de tentoonstelling.

De tentoonstelling van Nicolas Liucci-Goutnikov, vooral bestaande uit werken uit de collecties van het Centre Pompidou, laat zien dat humor een cruciaal onderdeel is van moderne en hedendaagse artistieke revoluties. Humor is een geducht wapen voor ondermijning, dat de avant-garde zich graag toe-eigent. Heel wat artiesten kunnen dan, net zoals Marcel Duchamp of Salvador Dalí, een beetje van de waas die over kunst hangt, wegnemen en de tradities overboord gooien om zo tot nieuwe vormen te komen. Aan de hand van diverse thema's, woordspelletjes en grappen, parodie en spot wil *HA! HA! HA!* de lach weer een plaats geven in de geschiedenis van de moderniteit, van het einde van de 19de eeuw tot vandaag, van de *Great Zwanz Exhibition* tot Francis Picabia, van Man Ray tot Marcel Broodthaers, van René Magritte tot John Baldessari, van de ezel Lolo tot Jean Tinguely: of zoals Duchamp zei, 'Nothing is serious enough to take seriously'!

Omwille van de pandemie zal de tentoonstelling, die voorzien was voor oktober 2020, uiteindelijk doorgaan in september 2021. Met het oog op die kalender werd er in het kader van de samenwerking tussen ING en KANAL een verantwoordelijke voor de productie en de coördinatie van het project aangeworven met een tijdelijk contract binnen de productiedienst van KANAL.

OPENBARE RUIMTE VAN HET CIVA / BIBLIOTHEEK / CO-WORKING

La bibliothèque à bords perdus

24.09.2020-25.04.2021 / Gratis tentoonstelling in het kader van *It Never Ends*

De *Bibliothèque à bords perdus* is een project geleid door het CIVA, met het oog op de toekomstige implantatie van de bibliotheek in KANAL. Door met deze tool te werken wil het CIVA gaan nadenken over wat een bibliotheek in de toekomst kan betekenen inzake inhoud, activiteiten en publiek.

Is een bibliotheek een plaats waar gelezen wordt of waar mensen elkaar kunnen ontmoeten? Waar ze kunnen studeren, werken, leren?... Gevuld met boeken? En hoe activeer je dit om een nieuw publiek aan te spreken? Onze wereld maakt onzekere tijden door: er is de klimaatopwarming, de kennis die steeds uitgebreider en complexer wordt, er zijn de vele alternatieve invalshoeken en er zijn ook enkele tijdelijke zekerheden. Een bibliotheek kan niet louter meer een 'tempel van kennis' zijn die antwoorden biedt. Het is vooral een plek waar uitgewisseld wordt, waar

58 documenten in te kijken zijn, waar geleefd wordt en waar activiteiten te beleven zijn. Dat verrijkt allemaal onze reflectie over hoe we in deze wereld leven en kijken naar wat ons omringt en doet ons vragen stellen bij de steden van gisteren, vandaag en morgen. Om echte pluraliteit in de keuze aan te bieden, wil de bibliotheek participatief zijn en kiest ze daarvoor verschillende invalshoeken: selectie van boeken (10 books by) door architecten, wetenschappers, filosofen, stedenbouwkundigen, artiesten en nog veel meer. Sommigen kunnen hun keuze komen toelichten (*La bibliothèque à bords perdus: Chapter X*), open call voor het publiek om een afdeling boeken op te bouwen die geruild, weggegeven of voorgesteld kunnen worden en nog veel meer. Dankzij een uitgebreid aanbod, geruilde werken en een nieuw klassemment verandert de bibliotheek elke dag een beetje. Zo krijgt het publiek bij ieder bezoek een andere ervaring.

Deze opvallende tijdelijke indeling is een fantastisch terrein om te sprokkelen in ideeën, maar ook de belofte om in de toekomst te blijven overleven binnen het pareltje dat de architecten van Atelier KANAL hebben ontworpen. Het CIVA heeft ook meegewerkt aan het programma *KANAL Brut*. In dat kader worden boekvoorstellingen, debatten en conferences georganiseerd, maar ook activiteiten voor kinderen en gezinnen. Die moeten de verschillende functies en activiteiten van de toekomstige bibliotheek van het CIVA in KANAL onder de aandacht brengen, aankondigen en bespreekbaar maken.

Naast die reflectie over inhoud en functie is het experimenteren met een ander type bibliotheek ook zichtbaar in de opbouw. Die wordt in samenspraak tussen het CIVA en de Stichting KANAL bepaald. De inplanting van het project binnen de publieke perimenter van *It Never Ends* maakt dat de open en participatieve dimensie duidelijk wordt. Dat wordt nog versterkt doordat er geen drempel is tussen het parcours van het publiek en de ruimte voor de bibliotheek.

Het ruimtelijke principe beantwoordt ook aan de veelvoud van activiteiten die op deze oppervlakte van 400 m² zullen plaatsvinden. De scenografie bestaat uit 5 elementen: een klein podium voor boekvoorstellingen, projecties, conferences, lezingen...; een reeks tafeltjes waaraan gewerkt kan worden tijdens workshops of als co-workingruimte; een lage metalen legplank die diagonaal is neergezet en waarop boeken staan; een bufferzone met krukjes (met dank aan een samenwerking tussen het CIVA en Vitra) om in een boekje te bladeren, wat uit te rusten, te wachten...; en tot slot een halvmeevormige sokkel voor een selectie boeken die belicht mogen worden. Omdat al deze elementen laag zijn, is het

geheel erg toegankelijk. Verplaatsbare wanden, tijdelijke tussenschotten, maken het dan weer mogelijk om activiteiten gezamenlijk te laten doorgaan.

Conclusies / Perspectieven:

Het is een positief project met het oog op de toekomstige integratie van de bibliotheek van het CIVA in de culturele pool van KANAL:

- . Grotere zichtbaarheid van de bibliotheek in het algemeen (sites KANAL en CIVA).
- . Aanzienlijke reflectie over de opdrachten, de samenstelling en de fysieke organisatie van de toekomstige bibliotheek in KANAL.
- . Reflectie over het acquisitiebeleid van de bibliotheek, die na het evenement verrijkt zal worden met deze collectie, en die op verschillende van de nieuwe domeinen de acquisities zal verderzetten.
- . Project voor een bibliotheek voor kinderen, waar al enkele jaren over wordt gereflecteerd. In het kader van dit project is een collectie aangekocht van een honderdtal albums en documentaires voor kinderen tussen 0 en 12 jaar. Deze collectie zal de kern uitmaken van een kinderafdeling, die aangevuld zal worden met reeds bestaande boeken uit de pedagogische afdeling en in mindere mate ook kinderboeken uit de bibliotheek.
- . Veelbelovende samenwerkingen met het onderwijs: studenten van hogescholen en universiteiten (lessen, seminars, talks...), maar ook met de allerkleinsten (workshops, bezoeken...). Leerkrachten hebben duidelijk nood aan andere locaties: een groeiende trend als gevolg van de pandemie, maar die was al merkbaar tijdens *KANAL Brut*. De *Bibliothèque à bords perdus* blijkt voor dit type samenwerkingen een zeer goede tool, die vrij ingezet kan worden.

Doelpubliek

- . Professionals en wetenschappers/onderzoekers
- . Docenten en studenten aan universiteit en hogeschool
- . Grote publiek (individuele bezoekers, gezinnen, toeristen...) en bezoekers van de Showroom

Sleutelcijfers

- . 1000 boeken, van de 19de eeuw tot vandaag
- . 7 georganiseerde evenementen:
- . 1 book launch
- . 5 conferences
- . 1 gezinsworkshop
- . +/- 500 deelnemers
- (toekomstige evenementen: films, debatten, conferences, stages voor kinderen...)
- 1 reeks evenementen in samenwerking met de faculteit architectuur van de KU Leuven, campus Gent-Brussel (Sofa Talks on the (post)corona city)

COLLECTIE & ARCHIEVEN

EERSTE BESTELLINGEN

Ter herinnering: in 2018 werden negen kunstenaars uit Brussel door een onafhankelijke jury gekozen om een origineel werk te maken. Het was de bedoeling om de artistieke creatie in Brussel te bevorderen en de aanzet te geven tot de collectie van het toekomstige Museum voor moderne en hedendaagse kunst.

Bij ontvangst werden de werken opgenomen in de inventaris van de Stichting KANAL en daarna tentoongesteld tijdens *KANAL Brut* (mei 2018-juni 2019).

Werken

- . Ariane Loze (België, 1988), *L'Archipel du moi*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/001.
- . Raffaella Crispino (Italië, 1979), *Untitled (Time Zones)*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/002.
- . Emmanuel Vander Auwera (België, 1982), *Shudder (Videosculpture XIV)*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/003.
- . Sadies Choua (België / Marokko, 1972), *Les Chouas, Episode 5: 'Am I The Only One Who Is Like Me?'*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/004.

- 60 . Younes Baba-Ali (Marokko, 1986), *Untitled (sans titre/zonder titel)*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/005.
- . Lazara Rosell Albear (Cuba, 1971), *That That*. Reappropriating the Citroën Billboard with three works, 2018-2019. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/006.
- . Simona Denicolai (Italië, 1972) & Ivo Provoost (België, 1974), *AIRFRANCE.be*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/007.
- . Suchan Kinoshita (Japan, 1960), *Proposition d'en face*. Public floorheating, 2018-2019. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/C2018/008.
- . Vincent Messen (USA, 1971), werk wordt nog steeds verwacht.

Sinds juli 2019 worden de werken bewaard in opslagplaatsen en soms uitgeleend voor tentoonstellingen in België en in het buitenland.

BRUIKLEEN

Tussen 2018 en 2020 ontving de Stichting KANAL 13 bruikleenaanvragen:

- . **2018** 4 bruikleenaanvragen voor het werk *L'Archipel du moi* van Ariane Loze (FKS/C2018/001). Ze werden alle aanvaard.
- . **2019** 5 bruikleenaanvragen, 2 voor *L'Archipel du moi* van Ariane Loze (FKS/C2018/001),

2 voor *Shudder (Videosculpture XIV)* van Emmanuel Van Der Auwera (FKS/C2018/003) en 1 voor *Untitled (sans titre/zonder titel)* van Younes Baba-Ali (FKS/C2018/005). Enkel die laatste werd geweigerd (specifieke installatiesite), de 4 andere werden aanvaard.

- . **2020** 4 bruikleenaanvragen, 1 voor *L'Archipel du moi* van Ariane Loze (FKS/C2018/001), 1 voor *Shudder (Videosculpture XIV)* van Emmanuel Van Der Auwera (FKS/C2018/003) en 1 voor de twee nieuwe aanwinsten Simona Denicolai & Ivo Provoost (zie onderaan). Ze werden alle aanvaard.

ACQUISITIECOMMISSIE

Op 17 september 2018 keurde de raad van bestuur van de Stichting KANAL de volgende procedure voor opnames in de collectie goed:

Elk werk opgenomen in de collecties van de Stichting KANAL, of het nu gaat om een gift, schenking, legaat, langdurige bruikleen of aankoop, moet grondig onderzocht worden door:

- . *Precommissie (controle van de ontvankelijkheid)*
- . *Acquisitiecommissie (selectie van de werken binnen een beperkt budget)*
- . *Raad van bestuur (controle van de naleving van de procedure en finale goedkeuring)*
- . *De raad van bestuur stemde voor de oprichting van de precommissie en acquisitiecommissie en wees de zetelende leden ervan aan.*

Leden van de Précommissie

Bernard Blistene, Yves Goldstein, Jennifer Beauloye, Baptiste Delhauteur, Laurent Busine, Philip Van Den Bossche

Leden van de Acquisitiecommissie

Bernard Blistene, Yves Yves Goldstein, Jennifer Beauloye, Paul Ardenne, Bambi Ceuppens, Frédéric De Goldschmidt, Marie Du Chastel, Denis Gielen, Sophie Lauwers, Walter Vanhaerents (die om gezondheidsredenen zijn ontslag al heeft ingediend). Het eerste jaar na haar samenstelling kwam de acquisitiecommissie van de Stichting KANAL driemaal samen om de werkmethode en selectiecriteria uit te werken. Intussen vond er nog geen acquisitie plaats. Het budget kan uitzonderlijk overgedragen worden naar 2021.

Manifest

'De Stichting KANAL wil collecties samenstellen die een referentie zijn voor de kunst en artistieke mutaties van de 21ste eeuw. Haar acquisitiebeleid zal van toepassing zijn op alle onderdelen van de beeldende en visuele kunsten (schilder- en beeldhouwkunst, ontwerpen, fotografie, video, nieuwe media, performatieve kunsten enz.), met uitzondering van architectuur (CIVA).

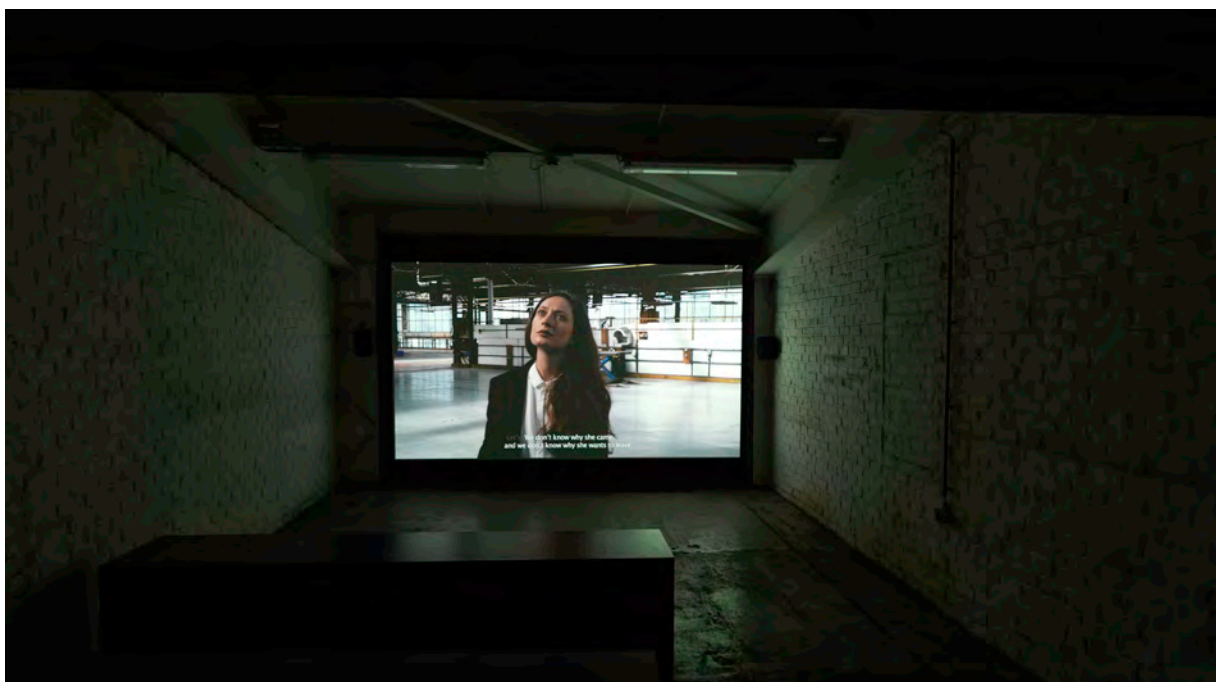
De keuzes van de acquisitiecommissie moeten een evenwicht tussen de disciplines respecteren en gebaseerd zijn op de hieronder beschreven criteria. De commissie zelf moet openstaan voor de nieuwe praktijken van hedendaagse creatie en de belangrijkste momenten van de evoluerende geschiedenis van de kunst van de 21ste eeuw zo goed mogelijk weergeven, met ruimte voor kritische dialoog.

Aan de hand van belangrijke gebeurtenissen, emblematische figuren en bijzondere werken zullen de collecties getuigen van een wil om bij te dragen aan de ontzuiling van de artistieke disciplines en om prospectieve en kritieke uitdagingen niet uit de weg te gaan. De collecties zullen onder meer werken omvatten die de complexiteit van ons tijdperk weerspiegelen, en ook wat die complexiteit veroorzaakt en onderscheidt.'

Acquisitiecommissie van de Stichting KANAL, 2019.

Selectiecriteria

- **Chronologisch** – Creaties van de 21ste eeuw (post-2000) tot vandaag, met bijzondere aandacht voor zogenaamd opkomend talent, ongeacht de leeftijd.
- **Geografisch** – Kunstenaars die in Brussel hebben gewerkt of er verankerd zijn. Buitenlandse kunstwerken met Brussel als onderwerp kunnen als belangrijk worden beschouwd voor de samenstelling van collecties.
- **Stylistisch** – De collecties zullen zich toespitsen op werken die voor KANAL een groter publiek moeten aanspreken dan het traditionele museumpubliek.
- **Technisch** – Alle disciplines en domeinen van hedendaagse creatie, met uitzondering van architectuur.
- **Acquisitiewijze** – Acquisities krijgen voorrang. De collecties kunnen ook opengesteld worden voor specifieke bestellingen.

EERSTE ACQUISITIES

Er werd overeengekomen dat de acquisitiecommissie voortaan tweemaal per jaar (voor- & najaar) samenkomt om de voorstellen van de Stichting KANAL aan de selectiecriteria te toetsen. Het jaarbudget bedraagt € 250.000.

Vanaf de oprichting van de Stichting KANAL tot de uiterste datum voor het indienen van dossiers voor de najaarscommissie (5 september 2020) ontving de Stichting KANAL in totaal 61 voorstellen voor een acquisitie, gift, leaat of bruikleen (16 in 2018, 18 in 2019 en 27 in 2020 + 9 na de uiterste datum). Elke aanvraag wordt geïnventariseerd en behandeld.

In 2020 kon de voorjaarscommissie niet samenkomen door de lockdown.

Op 27 november had de najaarscommissie een virtuele vergadering om de eerste reeks acquisities in de geschiedenis van de Stichting KANAL te selecteren. Die bestaat uit 12 werken (op in totaal 21 voorgestelde werken) voor een totaalbedrag van € 248.500 inclusief btw.

Werken

Emblematisch en programmatisch werk:

- Otobong Nkanga (Niger, 1974), *Veins Aligned en A Lapse, a Stain, a Fall*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/A2020

Versterking van de bestaande collectie:

- Simona Denicolai (Italië, 1972) & Ivo Provoost (België, 1974), *A dream called Macba, Moca, Moma, etc?*, 2010 en *No Ice*, 2018. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/A2020
- Ariane Loze (België, 1988), *Le Banquet* (2016) en *Mainstream* (2018), samen met een installatie en een drietalige performance. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/A2020

Spontane voorstellen:

- Benoît Platéus (België, 1972), Serie van 5 foto's en print (nog te bepalen). Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/A2020
- Maarten Vanden Eynde (België, 1977), *Industrial Evolution, 2007-2009*. Collecties Stichting KANAL, Brussel, FKS/A2020

De week van 14 december 2020 worden ze in ontvangst genomen en opgenomen in de inventaris van de collecties van de Stichting KANAL.

ARCHIEVEN, BIBLIOTHEEK & ONDERZOEK:

Tezelfdertijd begon de Stichting KANAL haar strategie te bepalen voor de Archieven, de Bibliotheek en het Onderzoek. Net zoals voor de collecties werden een acquisitiebeleid en criteria uitgewerkt, maar ook begeleidende procedures voor de opname in de collecties van elk archief en/of elke documentatie. Dat geldt ook voor het Onderzoek waarvan de disciplines werden stopgezet. De doelgroepen, behoeften en exploitaties werden eveneens geïdentificeerd.

De Stichting ondernam stappen om de best practices te identificeren om vanaf 2021 zijn archieven, bibliotheek en wetenschappelijk onderzoek te ontwikkelen. Dat omvat ook een tool om de collecties van kunstwerken, archieven en documentatie te beheren. Als gevolg van de lockdown is de benchmarking nog beperkt. Ze wordt voortgezet in 2021.

Op basis van de eerste ingezamelde informatie wordt in 2021 een budget van € 65.000 besteed aan de ontwikkeling van deze activiteiten.

PUBLIEK

DRUKTE EN PUBLIEK

Dit jaar werden de activiteiten uiteraard grondig verstoord door de annuleringen en sluitingen als gevolg van de coronacrisis. Dat had op zijn beurt weer een invloed op onze tentoonstellingen. De hele culturele sector in Brussel en België had er trouwens onder te lijden. Maar ook ons vermogen om statistieken bij te houden ging er danig op achteruit als gevolg van de social distancing, de beschikbaarheid van het publiek en een karig staal. Bijgevolg is dat toch wel strategische onderdeel van ons activiteitenrapport heel gebrekkig.

Het jaar was nochtans goed begonnen. In januari 2020 opende KANAL de tentoonstelling 'Europalia Curator's award', die 1.010 bezoekers over de vloer kreeg.

De tentoonstelling Armleder, oorspronkelijk voorzien op 1 april 2020, werd dan weer uitgesteld tot september. De lockdown vormde voor ons de gelegenheid om eens na te denken over onze plaats in het Brusselse landschap en over wat we konden doen in deze periode van crisis en isolement. Zo werd in juni een lang openingsweekend geprogrammeerd rond het project Origami. Meer dan 6.000 mensen brachten een bezoek.

66 En dan is er vooral nog onze tentoonstelling rond John M Armleder. Die moest aanvankelijk van start gaan in april 2020 maar kon pas in september doorgaan en kwam abrupt ten einde in november. Op 31 december telden we 21.749 bezoekers. (zie tabel 6.1)

Tijdens publieke evenementen en tentoonstellingen verwelkomde KANAL 28.759 bezoekers, gespreid over 54 exploitatiedagen en goed voor een gemiddelde van 533 bezoekers per dag.

Als we ons beperken tot de tentoonstelling *It Never Ends - Part I* tellen we in totaal 9.319 tickets voor de tentoonstelling over 32 dagen. Dat zijn 291 bezoekers per dag. Ter vergelijking: tijdens *KANAL Brut* kregen we gemiddeld 434 bezoekers per dag over de vloer tijdens onze tentoonstellingen. (zie tabel 6.2)

Deze cijfers tonen ook het toenemende succes van de Museum pass aan, goed voor 14% van het totale aantal tickets.

Voor deze tentoonstelling besliste KANAL om de gratis toegang uit te breiden tot de min 18-jarigen en een tarief van 5 euro te hanteren voor de min 26-jarigen. De resultaten van dit tariefbeleid kunnen door de huidige context uiteraard niet afdoende geanalyseerd worden. Wat we wel zien, is dat het aantal bezoeken van gezinnen en tijdens het weekend fors gestegen is, net als tijdens *KANAL Brut*. De min 26- en min 18-jarigen vertegenwoordigen in totaal 2.186 tickets, wat overeenkomt met 25%.

In tegenstelling tot *KANAL Brut*, waar wel vrij nauwkeurige statistieken over het bezoekersprofiel konden worden opgesteld aan de hand van bezoekersstudies, kon dit werk om vanzelfsprekende redenen jammer genoeg niet voortgezet worden in 2020.

Toch hopen we dat ter gelegenheid van *It Never Ends - Part II* wel te kunnen doen, om zo meer nauwkeurige lessen over onze bezoekers te kunnen trekken.

Tabel 6.1 Bezoekers per activiteit (op 31 december 2020)

Activiteiten	Bezoeken
It Never Ends	9319
Origami for Life	6027
Europalia	1010
Voorstellingen en bemiddelingsactiviteiten (démolition party,...)	4973
Horeca	420
Totaal	21.749

Tabel 6.2 Verdeling

Type verkoop	Ticketverkoop
Individuele verkoop	1122
Verlaagde tarieven	1447
Volle prijs	2295
Gratis tickets of Museum Pass (betalende derde)	4455
Totaal	9319

COMMUNICATIE

COMMUNICATIE

In 2020 werden de strategie en activiteiten van de afdeling communicatie & sponsoring sterk beïnvloed door de crisis en de opeenvolgende openingen en sluitingen. Zowel de openingen als de sluitingen brengen uiteraard een buitengewone activiteit mee. Maar hier willen we enkel de 'grote projecten' voorstellen waarvoor we acties en speciale communicatietools konden ontwikkelen.

Dit hoofdstuk omvat eveneens de activiteiten van de mecenaatspool van de afdeling. Het gaat om werk dat weinig zichtbaar maar tegelijk van vitaal belang is. De crisis heeft ook

economische gevolgen en de mecenasen steunen cultuur niet meer op dezelfde manier als voorheen. Dit werk is ook belangrijk voor de opening in 2024 (filantropiestrategie 2021-2024 beschikbaar op verzoek). De volgende lijst bevat telkens de naam van het project waarvoor we campagnes hebben gevoerd en de lijst met ontwikkelde acties en communicatietools.

- **Demolition lab:** namiddagen van creatieve en feestelijke activiteiten om de werken van KANAL te lanceren
 - *Persrelaties*
 - *Posts, events, story's op FB & Instagram*
 - *Vooropening Armleder (& persbezoek Genève)*

- We lanceerden een 360° campagne voor de tentoonstelling *Armleder*, die van start zou gaan in april 2020: nationale mediacampagne: affichering, radio, web; integratie van de teksten op de websites; SEO-strategie; flyercampagne (tweeluid en drieluid), krant & bezoekersgids; sociale media; eerste aanpak bewegwijzering.
- We hadden ook de campagne voor de persrelaties voorbereid, net als een persbezoek bij de kunstenaar met 10 journalisten van de nationale en gespecialiseerde pers

. Voorbereiding koninklijke missie naar Rome in Italië (geannuleerd)

- Voorbereiding van het financieringsdossier
- Opstellen van het persbericht en uitnodiging voor de voorstelling

Tijdens de eerste lockdown hebben we bovenop de hieronder vermelde activiteiten ook nog gecommuniceerd via de pers, de website en de sociale media om in contact te blijven met ons publiek. Zo waren er initiatieven als: *DIY-Kids* workshop, *Let's talk about culture*, *Greetings from KANAL*, ...

. Origami for Life.

Solidaire actie en originele creatie van Charles Kaisin. KANAL-Centre Pompidou stelde het gebouw ter beschikking en was verantwoordelijk voor de perscommunicatie, sociale media (zie ook een gestreamd concert in samenwerking met HANGAR, visit.brussels en Charles Kaisin) en informatie via de website.

. Windowmuseum – IN SITU

Naar een origineel idee van L. Menotti en H. Charles. KANAL nam de persrelaties voor haar rekening. Promotie via de sociale media en de website.

. Lancering *Armleder*

Zie hierboven (nr. 2). Organisatie van een

conferentie/persbezoek en 'organisatie' van een bezoek van de mecenassen. Ontwikkeling van de bewegwijzering.

. Voorbereiding tentoonstelling ING: Hahaha!

KANAL zal ook verantwoordelijk zijn voor de bewegwijzering en de communicatie en persrelaties met de teams van ING en het Centre Pompidou. Er worden regelmatig gemeenschappelijke vergaderingen of vergaderingen per functie (pers, com, algemeen) georganiseerd. De bewegwijzering van de expo werd voor een groot deel ontwikkeld in 2020.

. Warm houden van het contact met ons publiek

en promotie van verschillende initiatieven tijdens de tweede lockdown via de pers, samenwerkingen met *visit.brussels*, de website en sociale media:

- *Keep calm and carillon*
- *Let's tick together*

Voorstelling per tool: om de cijfers optimaal te kunnen presenteren, stellen we de activiteiten per communicatietool voor. De tools zelf werden voorgesteld in 3 grote categorieën: OWNED MEDIA, PAID MEDIA, EARNED MEDIA.

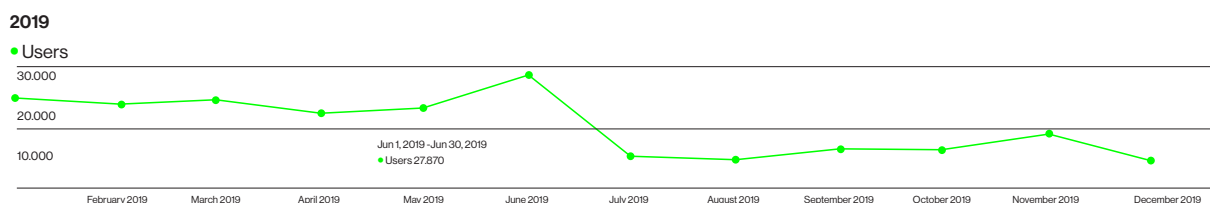
OWNED MEDIA

Insight website

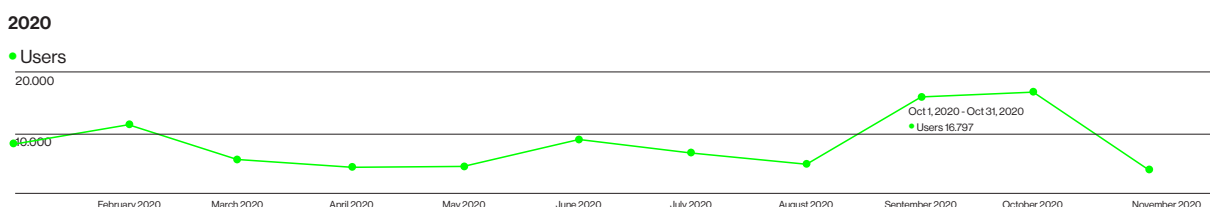
De website werd gelanceerd voor de opening van *KANAL Brut* en werd zodanig geherformuleerd dat de klemtoon ligt op de activiteit van KANAL via het promoten van de activiteitenagenda.

De website is beschikbaar in 3 talen.

Figuur 7.1 2019

Figuur 7.2 2020

De volgende grafieken geven het jaarlijkse aantal bezoeken aan de website weer. Er is een verband tussen de activiteit in het museum (en bijgevolg ook de informatie en een agenda op de website) en het aantal bezoeken aan de website.

Het aantal bezoeken aan de website neemt duidelijk toe naarmate de activiteiten van het museum en de beschikbare informatie toenemen. De tijd dat de informatie beschikbaar is, speelt ook een rol in het aantal bezoeken aan de website.

Voor de website kunnen we ons ook laten ondersteunen door de *Google Ads* grant (zie hieronder: paid media).

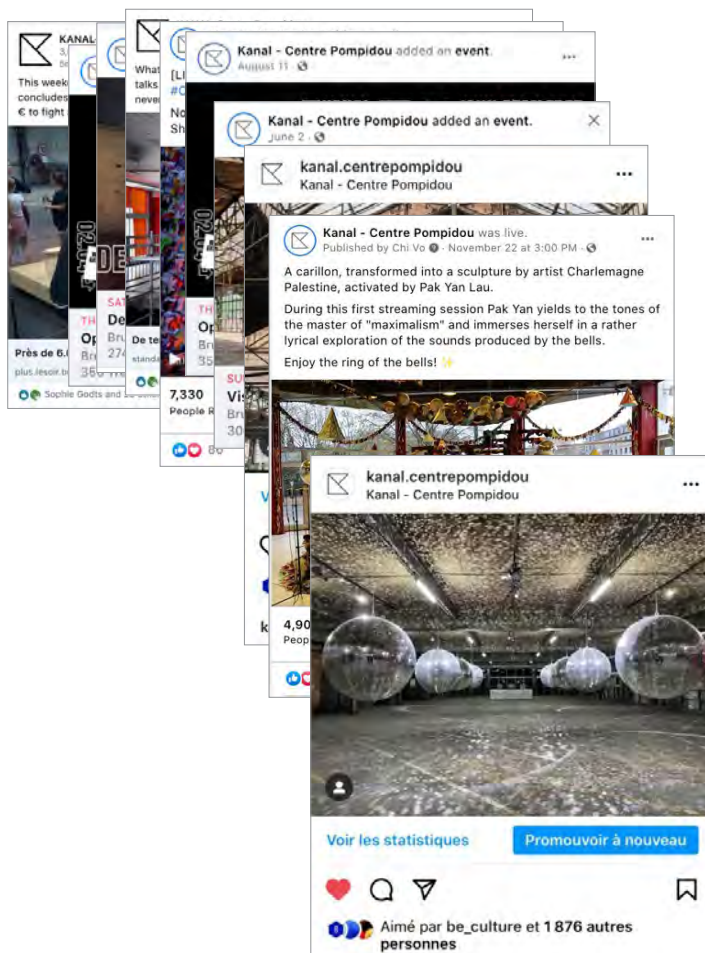
Insight sociale media

In 2019-2020 werd een sociale media-strategie uitgewerkt in samenwerking met het team van KANAL. Deze strategie bepaalt de rol van elk medium (beschikbaar op verzoek).

Instagram story (voorbeelden): elke week kondigden story's op Instagram en FB het programma van de week aan. Vervolgens werden die story's overgenomen op de dag van het evenement

Tabel 7.1 Facebook (cijfers tot 24/11/2020 + streaming van de beiaard)

Aantal abonnees	29 139
Aantal personen die de pagina liken	27 264
Bereikte personen	624 700
Aantal events	33
Aantal reacties op events	25 500
Livestreams	6

70 **Tabel 7.2 Instagram (periode 1/01/2020 - 24/11/2020)**

Aantal abonnees	24 500
Aantal posts	75
Aantal story's	599
Bereik 'story'	± 2000

Tabel 7.3 LinkedIn (au 29/11/2020)

Aantal abonnees	3 010
-----------------	-------

Tabel 7.4 Newsletter (periode 1/01/2020 - 24/11/2020)

Aantal contacten	3 677
Betrokkenheidscijfer	68 %
Openingsratio	48 %
Verstuurde nieuwsbrieven	15
Uitnodigingen voor save the dates & vernissages	5

Tabel 7.5 Website (Periode 1/01/2020 - 24/11/2020)

Aantal bezoeken	86 996
Aantal bezochte pagina's	306 350
Gemiddelde duur van een sessie	1:37
Sessies	120 014

THURSDAY 24.09	FRIDAY 25.09	SATURDAY 26.09	SUNDAY 27.09
11:00 am Event by Enda (1997), John M Armleder / Theater / concert	11:00 am Meet Stephanie Barber / Showet / Talk	11:00 am Broad-based session 1 - Library Architecture with Ling Tsang, Kris Bellows (ICAA) / Talk	11:00 am Broad-based session 2 - Museum Architecture with Stephanie Barber & Sarah A'H-Meghribi (ICAA) / Talk
3:30 pm "Charlemagne Christiana Carillon" - Charlemagne Christiana / Concert	3:30 pm Echo Oudrons - Showet, David Helbock / Performance	3:00 pm La Ronde concert with Les Copoliers / 18-20 / Performance/Workshop	1:00 pm Narrated tour with Jérôme Michy / Guided tour for kids / Age 3-5+
4:00 pm Talk by Prof. John M Armleder in conversation with Mia Tieg, Romel de Gennep / Theater / Talk	4:00 pm Talkshow 42 - John M Armleder in conversation with Rectange Wene, Meisel, Pierre-François / Performance	2:00 pm Echo / East Group DJ / Performance	2:00 pm Echo / East Group DJ / Performance
5:30 pm Isabelle Comaro in conversation with Jonathan Pouchier / Talk	5:30 pm East - collection in conversation with Yann Chalergne, Elisabeth Joubert, Ger Traubert / Talk	6:00 pm Making Phetras in the Highest Form of Art / Music	4:00 pm Manac/Maison Live / Concert
7:00 pm Charlemagne Palestine, Eric Traversera, Oren Ambarchi / Concert	8:00 pm Zola Lys & Misa Oki / DJ Set - Concert		5:00 pm "Charlemagne Christiana Carillon" - Charlemagne Christiana / Concert
8:00 pm Stephanie Armleder & DJ Gold / DJ Set			6:00 pm Final Event / Performance

ON THE PROGRAM	THURSDAY 15/10	FRIDAY 16/10	FRIDAY 17/10	FRIDAY 17/10	SATURDAY 18/10
SILENT ROOM 15-10-18.10 KANAL	7:00 pm Ladies on Nothing - John Cage / by Beriane Fritz / Performance	2:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	2:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	2:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	2:00 pm IN Kris Verdonck / Performance
	8:00 pm Moody Silent Music (extended version) by Avish Zaoui & Michael Schmidt / Music & Performance	3:30 pm Silent Disco / DJ Steph Wunderbar & Jérôme Ponsperger / Workshop	2:30 pm Silent Disco / DJ Steph Wunderbar & Jérôme Ponsperger / Workshop	3:00 pm Silent Disco / DJ Steph Wunderbar & Jérôme Ponsperger / Workshop	3:00 pm Echo Oudrons - Human Delays - Front Inner Space David Helbock / Performance
	8:00 pm KANAL & Les Auteurs Claus Bouillon / O'Malley / Concert	4:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	3:30 pm IN Kris Verdonck / Performance	3:30 pm IN Kris Verdonck / Performance	3:30 pm Echo Oudrons - Human Delays - Front Inner Space David Helbock / Performance
	8:00 pm-10:00 pm CONTINUOUSLY Zen for Film, Nam June Paik / Screening	4:30 pm IN Kris Verdonck / Performance	4:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	4:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	5:00 pm IN Kris Verdonck / Performance
		5:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	4:30 pm IN Kris Verdonck / Performance	5:00 pm IN Kris Verdonck / Performance	6:00 pm IN Kris Verdonck / Performance
		5:30 pm IN Kris Verdonck / Performance	5:00 pm Paper Lane, Olga de Soto / Performance	5:30 pm Paper Lane, Olga de Soto / Performance	6:30 pm IN Kris Verdonck / Performance

<p>DEMOLITION LAB ON THE PROGRAM</p> <p>urban (de)construction 12:00 pm - 5:00 pm freestyle lab 1:00 pm - 7:30 pm grafitti 1:00 pm - 10:00 pm wallprint & demolition 2:00 pm - 5:00 pm woodcutter 8:00 pm - 12:00 am</p>	<p>DEMOLITION LAB WOODCUTTER 6:00 PM - MIDNIGHT</p> <p>Will you be able to hit the bullsseye with an axe?</p>	<p>DEMOLITION LAB WALLPRINT & DEMOLITION 2:00 PM - 8:00 PM</p> <p>discover silkscreen printing and leave with your own customized debris</p>	<p>DEMOLITION LAB FREESTYLE LAB 1:00 PM - 7:30 PM</p> <p>join the dance floor, dance to the rhythm of hip hop, house, dance and funk</p>
---	--	---	---

It Never Ends

Save the Date(s) - versies april en september / verschillende publieke versies: pers, politiek, culturele wereld, mecenasen

Uitnodiging(en) - versies april en september / verschillende publieke versies: pers, politiek, culturele wereld, mecenasen

Bewegwijzering - Introductiebord / voorstelling expo & kunstenaars / structuur van de expo en gebouw / openingsuren

Bewegwijzering Covid-19

Affiches van de campagne & agenda-affiches formatteren

Printadvertenties formatteren: BRUZZ, Le Soir, De Standaard, Kids Gazette

Flyers 'Take one' versie april

Tweelijken 'Take one' 'live' - 3 versies (september/oktober/november)

Drieluik agenda expo & workshop

Flyer Art Brussels

Krant versies april en september + bezoekersgids

Bijchriften (programmabladen van de performances)

Menu Tea Room + vouchers voor de Tea Room

Folder + poster self-performance - David Helbich

Kaarten 'Security Measures' - Tim Etchels

Afbeeldingen evenement sociale media

Bewegwijzering Atelier KANAL

E-mailhandtekening(en) - versies april en september + versie postponed / closed

Panoramische afbeeldingen website - algemeen en themaweekends

Reeks affiches 'Splash', metrostation IJzer

Voorstelling verhuur ruimtes

Koninklijke missie Rome	Uitnodiging
Origami for Life	Bewegwijzering
windowmuseum	Teksten inleiding en colofon Afbeeldingen Sociale media
ING / Hahaha	Bijschriften Teksten zaal
Corporate	Visitekaartjes Word-template Logo Friends of KANAL logo 'Greetings from KANAL' Brochure Testament Extension brandbook partner/logo use

EARNED MEDIA

De persactiviteit werd opgedreven en ontwikkeld in samenwerking met beculture (opstellen van persberichten, organiseren van persbezoeken en opvolging van de in-house journalisten).

Persoverzicht 2020 (met eerste contactname voor de tentoonstelling Armleder in 2019)

2019

It Never Ends	Nationaal print/web: 5
----------------------	------------------------

2020

Origami for life	Internationaal: 4 Nationaal print/web: 65 Nationaal audiovisueel: 6
In Situ (windowmuseum)	Internationaal: 1 Nationaal print/web: 32 Nationaal audiovisueel: 2
It Never Ends	Internationaal: 7 Nationaal print/web: 70 Nationaal audiovisueel: 9
General	Internationaal: 5 Nationaal print/web: 194 Nationaal audiovisueel: 8

**We hebben de internationale krantenknipsels niet systematisch bijgehouden omdat we de internationale persrelaties niet structureel hebben georganiseerd*

Paid media

De strategie, planning en media-aankoop zijn belangrijke elementen, net zoals de strategie en het creatieve ontwerp van de 'groot publiek'-campagnes. Na onderhandelingen (sponsoring media) konden we de volgende media aankopen:

- . Campagne art&pub: topflags & affiches;
- . Brochures: distributie van twee- en drieluiken in de netwerken 'take one' en 'info zoom';
- . Google ads: we werken samen met het Google Ads fund, waarmee we google-ads kunnen maken om de SEO van onze online activiteiten te verbeteren;
- . FB- en Instagram-posts over events boosten;
- . Sponsoring media (hier wordt slechts een klein deel of 0 euro betaald aan de media, die de facto sponsor worden en visibiliteit verkrijgen op de communicatietools van KANAL): nationale radiocampagne, nationale online campagne en printcampagne. Het gaat om de volgende partners: Le Soir, De Standaard, RTBF, VRT, BRUZZ. De aankoop van ruimte mag niet worden verward met de persrelaties (= redactioneel).

De campagne en het ontwerp werden ontwikkeld door het bureau Bowling, de aanpassingen per medium gebeurden intern (zie ook in de voorbeelden).

ONTWIKKELING: SPONSORING, FILANTROPIE, MECENAAT, LEGATEN

In 2020 zetten we enerzijds de samenwerking voortgezet met de bedrijven waarmee we banden hadden gesmeed in 2018-2019, en werden anderzijds sommige samenwerkingen concreet (Nationale Loterij, Pro Helvetia, Nationale Bank van België).

2020 stond in het teken van de (economische en) gezondheids crisis en was dus geen gunstig jaar voor de ontwikkeling van nieuwe

samenwerkingen. Jammer genoeg werd dit nog eens bevestigd door de laatste cijfers van de *Barometer Filantropie* van de Koning Boudewijnstichting. Daarom zal KANAL andere manieren zoeken om zich te ontwikkelen.

Partners 2020

- . *Structural partners*
Orange, ING
- . *Institutional partners*
Nationale Bank, Nationale Loterij
- . *Foundation partners*
Pro Helvetia, Koning Boudewijnstichting
- . *Privileged partners*
Sotra, Swiss cheese
- . *Promotional partners*
BHA
- . *Media partners*
RTBF, Le Soir, Klara (VRT), De Standaard, BRUZZ
- . *Touristic partners*
visit.brussels

Mecenaat

KANAL werkte een mecenaatsbeleid uit. Daarom werd onder leiding van Charles Kaisin een diner met de mecenasen georganiseerd.

Sindsdien hebben we ons ertoe verbonden deze kring te ontwikkelen: aantal mecenasen, financiële steun, kwaliteit van de relaties.

Om in ons opzet te slagen, voerde de mecenaatspool niet alleen de individuele ontmoetingen op maar ook de ontmoetingen en activiteiten van de kring. Door de gezondheids crisis (en opeenvolgende lockdowns) werd deze opdracht bemoeilijkt. Met de nakende sluiting van KANAL als gevolg van de werken zal de situatie er bovendien niet beter op worden.

Er werden een strategie en plan 2021-2024 uitgewerkt en voorgesteld aan de directie.

Activiteiten: zie Tabel 7.7

Tabel 7.6 Aantal verworven mecenasen

Jaar	Aantal mecenasen	Ingezet bedrag
2018	1	2.000
2019	22	33.800
2020	12 (voor eindejaarscampagne)	15.500

74 Strategie legaten

Volgens de *Barometer Filantropie* van de Koning Boudewijnstichting' draagt de legatensector het meeste bij aan de Belgische filantropie. We stelden een brochure 'legaten' op, maar door de pandemie hebben we die nog niet kunnen uitdelen.

Het zou interessant zijn om te werken met de verschillende media die legaten promoten bij de legatarissen (testament.be en/of legatengids).

Tabel 7.7 Activiteiten

Jaar	Datum	Activiteit	Aantal personen	Opmerkingen
2019	26.06.2019 19:30	Surrealistisch diner	100	
	dinsdag 26.11.19 11:00	Bezoek aan de wijnkelder van het kasteel van Bousval	12	Duur: 1:30 / Gevolgd door een vrij ontbijt.
2020	Woensdag 22.11.20 19:00	Bezoek aan de expo 'Super heroes never die'	25	
	Donderdag 02.04.20 18:00	Preview vernissage Armleder		Uitgesteld Covid
	Donderdag 24.04.20	Art Brussels		Geannuleerd Covid
	26-27.05.2020	Bezoek/conferentie kunstenaarsatelier		Geannuleerd Covid
	dinsdag 15.09.2020	Bezoek aan het atelier van Sanam Khatibi	15	Bezoekers erg enthousiast
	woensdag 23.09.2020	Vernissage Armleder	70	Rondleidingen door BB en Jan
	03-04.10.2020	WE stichting Maramotti	10	
	dinsdag 10.11.2020	Bezoek aan Sint-Martens-Latem	15	Geannuleerd Covid
	dinsdag 17.11.2020	Museum van Elsene	15	Geannuleerd Covid
	dec-20	KANAL	?	Geannuleerd Covid
	Januari/februari 2021	Parijs CP	15	Planning te herzien
	maart-21	Bxl ING		Planning te herzien
	april-21	Art Brussels		Planning te herzien
mei-21	Den Haag - Bezoek aan museum Voorlinden en zijn beeldentuin. Al contact opgenomen			

RESTAURANT & VERHUUR VAN RUIMTES

RESTAURANT 'TEA ROOM'

Het jaar 2020 en de expo *It Never Ends* hadden voor ons een kans moeten zijn om, na een test via concessies in het kader van *KANAL Brut*, na te denken over een geïnternaliseerde Ho.Re.Ca-activiteit eigen aan de structuur van de Stichting KANAL.

Het idee was ambitieus: We wilden vertrekken van een blanco blad en alle ruimtes omvormen tot een gezellige plaats die perfect aansluit bij de expo van John Armelder: *It Never Ends - Part 1* en in zijn verlengde. We wilden de openingsuren van deze 'Tea Room' – van 8 u tot 20 u en op donderdag zelfs tot 22 u – afstemmen op de wijk en op KANAL zelf, en bezoekers een globale ervaring bieden met een smakelijk aanbod en een aantal gerechten waar de kunstenaar erg van houdt: vegetarische gerechten, eieren, specifieke gebakjes: Paris Brest, Pavlova, eclairs, asperges - in het seizoen - maar ook bepaalde cocktails...

Dit complete aanbod kon op elk moment van de dag worden voorgeschoteld aan bezoekers van het museum maar ook aan buurtbewoners die de inwendige mens willen versterken of aan het personeel van het museum. En dan zijn er nog de verschillende diensten – co-working, verhuur van ruimtes voor performances, drukkerij... - die KANAL aanbiedt tijdens de openingsuren.

Samen met ontwerper Stéphane Barbier Bouvet – voorgesteld door John Armelder – werd een architecturale dimensie onderzocht in het licht van de aspecten die ik zeker wilde terugzien bij de opstart van onze Tea Room. In een poging tot samenhang met de leefwereld van de kunstenaar putte Stéphane inspiratie uit een emblematische plek in Genève: 'Chez

Quartier', waar John Armelder dagelijks vertoeft tijdens de 'Tea Time'. Voor het meubilair kon Stéphane – gesterkt door zijn expertise - zoals een kind in een speelgoedwinkel vóór de volledige verbouwing terecht in de verlaten industriële ruimtes van het Citroëngebouw. De 'Tea Room' ziet uit op de stad en is vrij toegankelijk voor iedereen. Hij moet ook ingezet kunnen worden voor de verschillende activiteiten en doelgroepen van KANAL: performances, afhuren, concerten, workshops, diners, lunches of brunches. De mobiliteit en ergonomie van de ruimte maken dit allemaal mogelijk.

De bedoeling was ook om KANAL-Centre Pompidou als uitstalraam aan te bieden en startende jonge ondernemers onze Tea Room te laten gebruiken zodat ze hun meerwaarde op een betaalbare manier extra in de verf kunnen zetten. In de mate van het mogelijke en op basis van een lastenboek gaven we de voorkeur aan sectoren die door de instelling worden verdedigd zoals bio, producties van kleine lokale structuren, Brusselse spelers, locavore initiatieven, Belgen in het buitenland en uitzonderlijke producten, met ambachtsslui die zich kunnen vinden in de prijzenfilosofie van KANAL. Een weinig evidente maar niet onmogelijke oefening.

Tot slot was het duidelijk ook de bedoeling om het beheermodel op de proef te stellen en intern te experimenteren met de 'Pool' Ho.Re.Ca zodat er onder meer in situ kan nagedacht worden over de ontwikkeling van deze sector door KANAL tegen 2024.

Helaas bleek de coronacrisis fataal voor het project. Op 24 september gingen de deuren van de Tea Room open en op 19 oktober weer dicht. In 2020 bleef hij gesloten.

76 Er moet een eerste balans opgesteld worden maar die is onvoldoende nauwkeurig en zal globaal moeten opgemaakt worden op het einde van seizoen 2020-2021. De geobserveerde relevante elementen en eerste gedeeltelijke vaststellingen voeden ook de strategische reflecties die ontwikkeld en uiteengezet worden tijdens de raad van bestuur van de Stichting op het einde van deze expositie.

AFHUREN

De moeilijke context van 2020

2020 was een bijzonder moeilijk jaar voor de B2B-sector. De gezondheidscrisis sloeg genadeloos hard toe in de industriële evenementensector.

Er heerst nog altijd grote onzekerheid. De verliezen lopen op tot in de miljoenen. Er moet dan ook snel een duurzame oplossing worden gevonden om de sector uit de nood te helpen. De abrupte stilstand heeft gevolgen voor een groot aantal evenementenberoepen. Zo zijn er de Venues, traiteurs, audiovisuele bedrijven, evenementenbureaus, verhuurfirma's voor materiaal, bureaus met hostessen en promo-boys, veiligheidsbureaus, ...

Onze klanten vroegen zich af of hun evenement nog kon doorgaan in KANAL, of ze beter konden annuleren of toch niet, ondanks de strenge en moeilijke regels als gevolg van de situatie. De reacties lopen uiteen. Soms worden evenementen geannuleerd omdat mensen geen zin hebben om half werk te leveren. Of

evenementen worden uitgesteld omdat ze hopen het later in normale omstandigheden te kunnen organiseren. Maar er zijn er ook die absoluut niet willen annuleren en hun evenement digitaal maken. Ze willen niemand ontgoochelen en hopen zo toch hun moment in de schijnwerpers te hebben. Bij gebrek aan visie op middellange en lange termijn in 2020 volgde de ene annulering na de andere.

Via een hybride formule, een combinatie van digitaal & fysiek, wisten de organisatoren zich aan te passen aan de nieuwe beperkingen. Ondanks de omstandigheden wilden ze toch uitpakken met een opvallende ervaring. Kan dit aangepast worden aan de huidige situatie? Sommige spelers uit de evenementensector kwamen nog creatiever uit de hoek om garant te staan voor een unieke ervaring, en dat op basis van een van de pijlers van de sector: ervaring.

Over een dergelijke infrastructuur moet uiteraard goed worden nagedacht. En omdat er nog maar weinig over geweten is, is dit nieuwe model ook niet zonder risico's. Bij spelers die gespecialiseerd zijn in IRL-evenementen (In Real Life) is er momenteel een heuse omschakeling aan de gang. Sommigen maakten zelfs een bocht van 180 graden en ontwikkelden tools die interacties tijdens digitale evenementen vereenvoudigen.

In het kader van de definitieve opening van KANAL in 2024 moet er nagedacht worden over de mogelijkheid om vanuit KANAL digitale evenementen, via broadcast of livestreaming en met een 'ready-to-use'-studio, te organiseren in samenwerking met gespecialiseerde firma's.

Event Risk Model

Het *Covid Event Risk Model* werd ontwikkeld tijdens de eerste lockdown in samenwerking met wetenschappelijke experts, gespecialiseerde onderzoekers en de Alliantie van Belgische Event Federaties. Dit model verschaft informatie over het veiligheidsrisico van elk evenement binnen de Covid-context. Het *Covid Event Risk Model* is een beheermodel voor de organisator van het evenement en een adviesmodel voor de autoriteiten.

Maar het is ook een gebruiksvriendelijke tool. Op basis van een vragenlijst meet hij het risico van uw evenement. Het verdict valt in de vorm van een kleur: groen, oranje of rood.

Evenementen

In januari 2020 hostten we een evenement dat werd georganiseerd door een bank en dat ongeveer 1.000 mensen samenbracht in de Showroom.

Tussen februari en april was het gebouw niet toegankelijk omdat we toen de installatie van onze expo gewijd aan John Armeleder, *It Never Ends*, aan het voorbereiden waren. De scenografie van de expo liet 2 ruimtes toe voor het organiseren van privé-evenementen: een van 250 m² op de eerste verdieping en een tweede van 600 m² op de tweede verdieping. En dat in een 'As found' en 'ruwe' sfeer die zo typerend is voor KANAL in deze predefinitieve fase.

Dit industriële decor is een bron van inspiratie voor opnames of shootings. Zo hadden we een opname voor een pooldanceclip, een clip van een rapgroep en een broadcast van een Fuse dj-sessie, in samenwerking met visit.brussels.

We hebben ons aangepast zodat we konden voldoen aan de maatregelen rond de coronacrisis. Voor elke aanvraag hebben we onze prospects geïnformeerd over het maximum aantal deelnemers voor een event. We gebruikten daarbij een plan van de ruimtes in staande en zittende opstelling die de maatregelen naleeft. Maar ook de gezondheidsregels golden voor de evenementen. Om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van onze klanten versoepelden we ook ons annuleringsbeleid. Indien een evenement niet kon doorgaan als gevolg van een beslissing van de regering werden geen kosten aangerekend voor de huur van de ruimtes.

Ruimtes promoten

Naast de afhuurmogelijkheden van een museum voor privégebruik spreekt ook het thema van de tentoonstelling organisatoren aan. Een bekende naam of een interessant onderwerp kan het verschil maken bij de keuze van de klant. In juni 2020 stuurden we een eerste mailing via Mailchimp naar ongeveer 150 adressen om de beschikbare ruimtes en de expo te promoten.

We werkten ook een meer gedetailleerde promotiebrochure uit die beschikbaar is in digitale versie en waarin prijzen, plannen, diensten, foto's van de expo, ... te vinden zijn.

Diensten

Door de horecadienst intern te organiseren, konden we samenwerken en packages uitwerken voor micro-evenementen. Een package bestaat uit het ticket, de gids, een drankje of maaltijd en een semiprivaat hoekje in de Tea Room en is bestemd voor bedrijven.

78 Deze package, per persoon en met interne middelen, kan mooie marges opleveren.

We werkten samen met een audiovisuele firma waarmee we een overeenkomst afsloten voor de terbeschikkingstelling van apparatuur waarmee we een kwaliteitsvolle technische dienst en uitgeruste zalen kunnen aanbieden (tijdsbesparing voor de klant). Deze overeenkomst berustte op een win-winsituatie: KANAL biedt een dienst voor een voordelige prijs, de dienstverlener ontvangt een commissie op de huur van het gebruikte materiaal. Jammer genoeg kregen we niet de tijd om van de deal te genieten door de coronacrisis ...

Prospectieve studie KANAL 2024

Als gevolg van Covid-19 was het een bijzonder rustige periode voor wat het afhuren betreft. Ik heb van de gelegenheid dan ook gebruikgemaakt om aan prospectie te doen en te zien welke structuur we het beste kunnen aannemen voor onze definitieve heropening in 2024.

Structuur van deze analyse:

- . Benchmarking – Buitenlandse musea maar ook de Belgische venues. Opzoeken op internet over hoe het er in het buitenland aan toe gaat, nuttige documenten (bedrijfsstatuten, communicatiebrochures enz.) doornemen
- . Ons afvragen of we nood hebben aan privépartners in de structuur.
- . Een hypothese opstellen voor de berekening van de interne en externe werking & economische omstandigheden (seizoensgebonden - occupationeel - fulltime):
- . Hypotheses voor diensten die we kunnen aanbieden en gebaseerd op terugkerende vragen van onze klanten, alsook gebruikelijke diensten aangeboden door evenementenbureaus.
- . KANAL 2024 is goed voor 40.000 m² op een compacte oppervlakte, de mogelijkheden zijn legio. Dankzij zijn ervaring en kennis van de site organiseert KANAL Services, de in-house regie 'Events' structuur van KANAL, het evenement waarbij het de klant adviseert en helpt in zijn keuzes.
- . SWOT-analyse

NATIONALE & INTERNATIONALE UITSTRALING

In 2020 wierf KANAL een verantwoordelijke aan voor de internationale ontwikkeling. Die trad in dienst op 1 juli, na de eerste lockdown. Deze aanwerving ligt in het verlengde van de doelstellingen die de operator vooropstelde om zich te verbreiden en over zijn grenzen heen partnerschappen aan te gaan.

Er was aanvankelijk sprake van een strategie voor internationale ontwikkeling tegen 2024, in overeenstemming met de algemene strategie van de Stichting. Die volgt twee belangrijke doelstellingen:

1. Het merk KANAL op de internationale culturele en artistieke scene (B2B) plaatsen
2. De uitstraling van KANAL bij een breed internationaal publiek (B2C) verzekeren

En ze berust op drie pijlers:

3. Public relations
4. Partnerschappen
5. Globaal project KANAL CP

De eerste missie bestond erin de subsidiërende overheden en regionale partners (Hub.Brussels, visit.brussels, Brussels International, kabinet van de minister-president enz.) te ontmoeten op wie KANAL kan rekenen om zijn missies tot een goed einde te brengen.

Door de gezondheids crisis werden sommige projecten die voorzien waren voor het tweede semester van 2020, uitgesteld. Een groot deel van de projecten vulde immers regionale, prinselijke of koninklijke missies aan die werden geschrapt of uitgesteld. Daardoor konden ze niet doorgaan. Dat was onder meer het geval voor de missie van de regionale regering in Cuba voorzien in november, waarvoor KANAL werd gevraagd.

In het kader van het bezoek van de regionale regering in Kinshasa voorzien in september/ oktober 2021 (staat voorlopig nog steeds gepland) werkt KANAL aan een project dat een brug slaat tussen Brussel en Kinshasa en tegelijk plaatsvindt in de twee steden. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met de VUB en vormt het vertrekpunt van een globale reflectie die van KANAL een medegesprekspartner moet maken in het actuele en gevoelige debat rond dekolonisatie. Dankzij zijn ligging in het hartje van het kosmopolitische Brussel en dankzij de maatschappelijke rol die zijn oprichters nastreven, is KANAL de ideale hefboom voor het 'afwijkende' museum van morgen, waar alle plaats wordt gelaten aan de diversiteit en aan kunstenaars uit de vier windstreken. Voor de instelling gaat het om een structurerend project voor 2024 met een eerste stap in 2021.

